

Crna Gora
Ministarstvo regionalno-investicionog razvoja
i saradnje sa nevladinim organizacijama

Adresa: Cetinjski put bb
81000 Podgorica, Crna Gora
email: kabinet@mirm.gov.me
www.gov.me/mirn

Broj: 01-056/25-1234/28

25.09.2025.

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ JAVNOJ RASPRAVI O NACRTU ZAKONA O NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA

I UVOD

Sa ciljem unapređenja politike regionalnog razvoja, Ministarstvo regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama (u daljem tekstu: Ministarstvo) analiziralo je važeći zakonski i strateški okvir ove politike, kako bi se uvidjele mogućnosti njenog unapređenja. Krenuvši od osnova, trenutno važećeg Zakona o nevladinim organizacijama, Ministarstvo je pripremilo unapređenja postojećeg Zakona, što je rezultiralo pripremom novog zakona o nevladinim organizacijama. Ministarstvo je takođe ovu obavezu predložilo za Program rada Vlade Crne Gore, za III kvartal tekuće godine.

Opšti cilj donošenja zakona je unaprjeđenje ambijenta za djelovanje nevladinih organizacija kroz jačanje pravne sigurnosti, efikasnije upravljanje javnim sredstvima, digitalizaciju ključnih procedura i usklađivanje sa međunarodnim standardima.

Specifični ciljevi donošenja zakona su: Reforma normativnog okvira finansiranja nevladinih organizacija: Premještanje operativnih procedura raspodjele sredstava u podzakonski akt, u cilju većeg administrativnog kapaciteta, fleksibilnosti i usklađenosti s praksom EU; Uspostavljanje efikasnog i odgovornog sistema raspodjele sredstava: Uvođenje obaveznog roka za donošenje odluka, jasnih kriterijuma, redovnog monitoringa i evaluacije učinaka; Proširenje mogućnosti kofinansiranja: Omogućavanje podrške i za projekte finansirane iz drugih međunarodnih izvora, ne samo iz fondova EU; Digitalizacija procesa registracije i uspostavljanje e-Registra: Uvođenje elektronskog sistema registracije i javno dostupnog digitalnog registra sa preciznim podacima o pretežnoj djelatnosti organizacija; Usklađivanje sa standardima Manivala i EU, kao i sa preporukama FAFT-a u vezi sa sprečavanjem pranja novca i finansiranja terorizma; Uvođenje mehanizama kontrole, transparentnosti prihoda i nadzora nad korišćenjem javnih sredstava kroz finansijsko izvještavanje; Jačanje institucionalnog partnerstva između države i nevladinih organizacija: Uspostavljanje novog Savjeta za saradnju organa državne uprave i nevladinih organizacija, donošenje strategije i uredbe o korišćenju državne imovine od strane

nevladinih organizacija; Propisivanje obaveze nevladinih organizacija da prilikom registracije prijave pretežnu djelatnost; Digitalizacija postupka registracije; Uređivanje statusnih pitanja-podjela, spajanje, pripajanje; Uređivanje instituta brisanja iz Registra i raspolaganja imovinom u slučaju prestanka rada; Kroz institut unutrašnjeg nadzora podizanje nivo svijesti za zakonito djelovanje organizacije; Uspostavljanje nadzora nad prijavom podataka u registar; Uređivanje inspekcijskog i finansijskog nadzora; Unaprijeđena odredba kojom se uređuje zaštita naziva; Utvrđivanje pravnog osnova za povezivanje sa odgovarajućim službenim evidencijama i zbirkama podataka u svrhu sprovođenja ovoga Zakona; U postupku upisa nevladine organizacije u odgovarajući registar Ministarstvo provjerava u službenoj evidenciji podatke o osnivačima i licima ovlašćenim za zastupanje i predstavljanje.

II RASPRAVA O TEKSTU NACRTA ZAKONA

U skladu sa čl. 14 i 15 Uredbe o izboru predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javne rasprave u pripremi zakona i strategija („Službeni list CG“, broj 41/18), Ministarstvo je 25.07.2025. godine objavilo javnu raspravu o Nacrtu Zakona o nevladinih organizacijama.

Cilj Javne rasprave bio je da se omogući organima, organizacijama, udruženjima i pojedincima (zainteresovana javnost) da se uključe u javnu raspravu i daju svoj doprinos u razmatranju Nacrta Zakona o nevladinih organizacijama, dostavljanjem primjedbi, predloga i sugestija u pisanom i elektronskom obliku. Takođe, u namjeri da se dodatno konsultuje zainteresovana javnost, a naročito predstavnici lokalnih samouprava, tokom javne rasprave organizovana su tri okrugla stola na nivou tri regiona: u Glavnom gradu Podgorica i opštinama Bijelo Polje i Bar.

Javni poziv za učešće u Javnoj raspravi objavljen je na internet stranici Ministarstva - [Raspisana Javna rasprava za nacrt Zakona o nevladinih organizacijama\(www.gov.me\)](http://www.gov.me).

Prvi okrugli sto organizovan je u Opštini Bijelo Polje 25.08.2025. god, drugi u Opštini Bar 26.08.2025. god. i treći u Glavnom gradu Podgorica 27.08.2025. god.

Javna rasprava u trajanju od 40 dana, završena je 02.09.2025. godine i sprovedena je u skladu sa predviđenim Programom Javne rasprave.

Ovlašćeni predstavnici Ministarstva koji su učestvovali u Javnoj raspravi:

- Mirsada Bošnjak, državna sekretarka

- Momir Čukić, načelnik Odjeljenja za upravni postupak, upravni nadzor i normativne poslove
- Julijana Planić, samostalna savjetnica I u Odjeljenju za upravni postupak, upravni nadzor i normativne poslove
- Milan Šestović, načelnik Direkcije za registraciju nevladinih organizacija i političkih partija
- Bojana Delić, načelnica Direkcije za saradnju sa nevladinim organizacijama
- Anđela Đurović, samostalna savjetnica I u Direkciji za saradnju sa nevladinim organizacijama

Pored predstavnika Ministarstva u javnoj raspravi je učestovala je i ekspertkinja iz Hrvatske, Vesna Lendić – Kasalo.

Na Nacrt zakona dato je ukupno 186 primjedbi, predloga i sugestija.

Rezime dostavljenih primjedbi, predloga i sugestija, sa navedenim razlozima njihovog prihvatanja, odnosno neprihvatanja:

Redni broj	Lice/Institucija	Primjedba/predlog/sugestija	Odgovor obrađivača
1.	Miroslav Pejović, Direktor Uprave za statistiku MONSTAT (Ernad Kolić, kontakt osoba) Putem pošte, dana 31.07.2025. godine	U članu 18, stav 6 Nacrta Zakona predlažemo da se umjesto termina „statistiku“ upotrijebi izraz „razvrstavanje djelatnosti“. <i>Uprava za statistiku Monstat ukazuje da se Nacrtom zakona o klasifikaciji djelatnosti, koji se nalazi u proceduri usvajanja, a za koji je javna rasprava okončana 24. jula tekuće godine (dostupno na: https://www.gov.me/clanak/javna-rasprava-za-nacrt-zakona-o-klasifikaciji-djelatnosti), predviđeno da se razvrstavanje djelatnosti svih jedinica razvrstavanja, uljučujući i nevladine organizacije, vrši u okviru organa nadležnog za poslove poreza</i>	Predlog je prihvatljiv. U članu 18, stav 6 Nacrta Zakona umjesto termina „statistiku“ naveden je termin „razvrstavanje djelatnosti“.
2.	Radomir Kračković, Sindikata medija Crne Gore Putem elektronske pošte, dana 04.08.2025. godine	Član 5 Nacrta Zakona o nevladinim organizacijama treba promijeniti da uključi izuzetke, u dijelu koji se odnosi na sufinansiranje projekata Evropske unije organizacija civilnog društva, koje nisu nevladine organizacije. Shodno bi bila neophodna izmjena člana 37. koji bi proširio podršku i na druge organizacije civilnog društva koje sprovode projekte finansirane od strane Evropske unije. <i>Postojeći Zakon o nevladinim organizacijama, omogućava samo nevladinim organizacijama projektno finansiranje koje se sprovodi preko ministarstava i sufinansiranje projekata iz EU fondova, tako isključujući sve druge organizacije civilnog društva. Budući da je Sindikat medija Crne Gore registrovan shodno propisima koji važe za sindikalne organizacije, do sada smo uvijek bili odbijani za takvu državnu podršku. Moramo da napomenemo da Sindikat medija Crne Gore predstavlja organizaciju civilnog društva, koja kao takva ima nesmetan pristup svim fondovima Evropske unije i drugih donatora. Stoga smatramo nepravednim da istovremeno ostajemo uskraćeni za podršku države, iako smo jedna od najaktivnijih organizacija na polju unapređenja slobode medija i poboljšanja položaja zaposlenih u medijima. Na godišnjem nivou uradimo više istraživanja, naši podaci su često citirani od strane međunarodnih relevantnih institucija, radimo monitoring napada na medijske radnike, učestvujemo u izmjeni medijske regulative. Ukazujemo da u regionu postoje propisi koji sindikalnim organizacijama omogućavaju podršku države, bilo u vidu posebnih poziva namijenjenih radničkim organizacijama, bilo u vidu otvaranja državnih</i>	Predlog nije prihvatljiv. Kada je riječ o finansiranju iz EU fondova, čl. 5 Zakon ne postavlja pravne prepreke za finansiranje i ovakve vrste NVO (sindikati jesu nevladine organizacije, odnosno organizacije civilnog društva), ako zakonom koji uređuje pravni status sindikata ta materija nije uređena. Treba voditi računa da si odredbe Uredba o ko-finansiranju dovoljno fleksibilne da omogućavaju finansiranje i ovakvih organizacija. Zakon daje osnov da se osnovna načela finansiranja urede uredbom, imajući u vidu da se statusnim zakonom

		<i>fondova organizacijama civilnog društva. Imajući sve ovo u vidu, predlažemo da postojeći zakon u članu 5 propiše izuzetke u odnosu na sufinansiranje projekata koji su dobili podršku od strane Evropske unije.</i>	utvrđuje samo opšti pravni okvir za javno finansiranje, pre nego što se detaljno uređuje ova materija.
3.	Slobodan Tomašević, NVO „Centar kreativnih vještina“ Berane Putem pošte, dana 12.08.2025. godine	Zahtjevamo da se normativni okvir koji uređuje finansiranje nevladinih organizacija zadrži na nivou zakona, a ne da se prenosi u podzakonski akt, kako bi se obezbijedila pravna sigurnost, transparentnost i jasno definisane procedure, u skladu sa Ustavom Crne Gore, postojećim i (svim prethodnim) Zakonom o nevladinim organizacijama i Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, čime bi se spriječila mogućnost proizvoljnog tumačenja i obezbijedilo ravnopravno učešće svih organizacija u raspodjeli sredstava. Pravna osnova i hijerarhija propisa u Croj Gori. U crnogorskom pravnom sistemu, prema Ustavu Crne Gore (član 16 i član 147), zakoni uređuju osnovna prava, obaveze i odnose koji proizilaze iz pravnog poretka, dok se podzakonskim aktima (uredbe, pravilnici, odluke) uređuju način i postupak sprovođenja zakona. Zakon o državnoj upravi (član 12, 13, 15) propisuje da se uredbom i drugim podzakonskim aktima mogu uređivati samo pitanja tehničke i operativne prirode, i to u granicama ovlašćenja iz zakona. Zakon o normativnoj djelatnosti (Službeni list CG 57/11) predviđa da ključni elementi javnih politika (kao što je raspodjela javnih sredstava) moraju biti propisani zakonom, a ne ostavljeni isključivo podzakonskom aktu. Specifičnost finansiranja NVO. Finansiranje nevladinih organizacija iz javnih sredstava u Crnoj Gori trenutno je uređeno Zakonom o nevladinim organizacijama (Službeni list CG 39/11, 37/17). Čl. 32-39 Zakona utvrđuju: osnovne kriterijume, principe raspodjele sredstava, uslove za javne konkurse, način odlučivanja, obaveze izvještavanja i nadzor. Podzakonski akti (npr. Uredba o načinu sprovođenja javnog konkursa ili pravilnici resornih ministarstava) razrađuju detalje procedure - rokove, obrasce prijave, metodologiju bodovanja, način izvještavanja. Ukoliko se iz zakona u potpunosti izbaci odredba koja deliniše sam način finansiranja (principi, kriterijumi, osnovne procedure) i sve se prepusti podzakonskom aktu, dolazi do ozbiljnog pravnog problema. Osnov javnog trošenja sredstava ne bi bio uturđen	Predlog nije prihvatljiv. Analiza primjene Zakona koje je pripremio Ministarstvo javne uprave ukazuje na pravne i praktične probleme ovakvog normativnog pristupa. Zakon daje opšti pravni okvir za budžetsko finansiranje, s obzirom da ovaj način finansiranja u pravnom poretku nije prepoznat kao pravo (što bi onda zahtjevalo detaljniju zakonsku regulativu), već mogućnost čija sa načela, principi i postupak finansiranja bliže uređuju podzakonskim aktom.

		zakonom, što je protivno članu 147 Ustava i načela zakonitosti. Vlada bi mogla mijenjati pravila finansiranja bez parlamentarne kontrole i bez pune javne rasprave. Standardi EU i međunarodne prakse. U većini država članica EU, zakoni o udruženjima ili NVO propisuju osnovne principe finansiranja: transparentnost, nediskriminaciju, javni konkurs, objavu rezultata, minimalne kriterijume za dodjelu sredstava i obavezno izvještavanje. Podzakonski akti služe samo za razradu tehničkih pitanja: obrazaca prijave, strukture komisije, rokova, metodologije bodovanja. SIGMA/OECD smjernice (Princip 12 - Finansiranje civilnog društva) naglašavaju da pravila koja utiču na prava i obaveze organizacija moraju biti u zakonu, kako bi bila zaštićena od proizvoljnih izmjena. Rizici potpunog prebacivanja na podzakonski nivo: 1. Pravna nesigurnost - podzakonski akt se može izmijeniti bez parlamentarne procedure, što omogućava česte i nepredvidljive promjene. 2. Politički uticaj - finansijska pravila mogu se prilagođavati aktuелnoj političkoj volji, bez adekvatnog javnog nadzora. 3. Smanjena transparentnost - izmjene podzakonskih akata ne prolaze uvijek kroz javnu raspravu (iako bi trebalo prema čl. 3 Uredbe o javnoj raspravi). 4. Rizik od diskriminacije - bez jasnih zakonskih kriterijuma, moguće je kreirati pravila koja favorizuju određene organizacije ili oblasti. Preporučeni model za usklađenost sa domaćim pravom i EU praksom. U zakonu zadržati: vrste finansijske podrške (grantovi, sufinansiranje projekata, institucionalna podrška); osnovne principe (transparentnost, javni konkurs, jednak tretman, proporcionalnost); minimalne kriterijume za dodjelu sredstava; obaveze izvještavanja i kontrolu trošenja sredstava; osnovne nadležnosti organa koji odlučuje. U podzakonskom aktu detaljno urediti: obrasce i dokumentaciju; metodologiju bodovanja; precizne rokove i tehničke procedure; formu izvještaja i način praćenja projekata. Prema Ustavu, Zakonu o državnoj upravi i Zakonu o normativnoj djelatnosti, nije preporučljivo ni pravno opravdano potpuno izmještanje načina finansiranja NVO iz zakona u podzakonski akt. Takvo rješenje bi smanjilo pravnu sigurnost, otvorilo prostor za političku diskreciju i odstupilo od EU standarda. Ispravan pristup je da zakon definiše suštinu i garancije, a podzakonski akt tehničke detalje, čime se postiže balans između fleksibilnosti i vladavine prava.	
4.	Slobodan Tomašević, NVO	Predlažemo se da se u zakonu jasno definiše sistem bodovanja i raspodjele sredstava tako da nevladine organizacije sa većim brojem bodova budu rangirane više i dobiju proporcionalno veći iznos, čime bi se izbjeglo da	Predlog nije prihvatljiv.

	„Centar kreativnih vještina“ Berane Putem pošte, dana 12.08.2025. godine	organizacije sa znatno manjim brojem bodova dobijaju isti iznos sredstava (kao što je to bio slučaj do sada). <i>Radi uspostavljanja efikasnog, transparentnog i odgovornog sistema raspodjele sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija, potrebno je da se u zakonskom tekstu jasno precizira veza između broja ostvarenih bodova na konkursu i iznosa dodijeljenih sredstava. Takvo rješenje bi omogućilo objektivnu i nedvosmisten raspodjelu, čime se eliminiše mogućnost arbitrarnog odlučivanja i subjektivnih promjena u postupku dodjele. U praksi se do sada često dešavalo da projekti koji osvoje veći broj bodova dobiju isti ili približan iznos sredstava kao projekti sa znatno manjim brojem bodova. Ovo dovodi do neujednačenosti i obesmišljava proces bodovanja, jer se prednost koju su ostvarili kvalitetniji projekti ne odražava u konačnoj raspodjeli. Precizno propisivanje pravila da projekat sa većim brojem bodova mora dobiti proporcionalno veći iznos od onoga sa manjim brojem bodova doprinijelo bi jačanju meritornosti i poštovanju principa jednakih šansi. Jasna zakonska formulacija koja bi obavezivala komisije da se prilikom raspodjele sredstava striktno pridržavaju rang liste, uz proporcionalno određivanje iznosa u skladu sa brojem bodova, osigurala bi pravičniju i transparentniju dodjelu. Time bi se spriječile zloupotrebe, favorizovanje pojedinih aplikanata i smanjila mogućnost netransparentnog trošenja javnih sredstava, što je u skladu sa principima dobrog upravljanja i odgovornosti prema građanima.</i>	Ovo nije materija koju treba urediti ovim zakonom, već Uredbom o finansiranju programa i projekata nevladinih organizacija u oblastima od javnog interesa.
5.	Slobodan Tomašević, NVO „Centar kreativnih vještina“ Berane Putem pošte, dana 12.08.2025. godine	Predlažemo se da se u novom zakonu o nevladinim organizacijama propiše da se prijava projekata vrši isključivo u elektronskoj formi, bez potrebe za dostavljanjem papirne dokumentacije, pri čemu bi jedinstvena elektronska platforma obuhvatala sve relevantne podatke i prateću dokumentaciju, uključujući rješenja, finansijske i narativne izvještaje, kao i druge propisane akte, čime bi se omogućila potpuna digitalizacija procesa, olakšala dostupnost informacija nadležnim organima i unaprijedila transparentnost, efikasnost i tačnost postupka dodjele sredstava. <i>Radi povećanja efikasnosti, transparentnosti i smanjenja administrativnih troškova, predlažemo da nevladine organizacije soje projektne prijave podnose isključivo u elektronskoj formi, putem zvanične platforme nadležnog organa. Ova platforma bi bila namijenjena isključivo za prijem, obradu i pohranu svih aplikacija, čime bi se u potpunosti ukinula potreba za podnošenjem</i>	Predlog nije prihvatljiv. Ovo nije materija koju treba urediti ovim zakonom, već Uredbom o finansiranju programa i projekata nevladinih organizacija u oblastima od javnog interesa.

		<i>dokumentacije u papirirom obliku. U okviru iste elektronske platforme, nevladine organizacije bi imale mogućnost da prilože svu prateću dokumentaciju, uključujući rješenja o registraciji, finansijske izveštaje, izveštaje o realizaciji prethodnih projekata i ostale relevantne dokaze. Sistem bi bio osmišljen tako da automatski povezuje i arhivira podatke, čineći ih lako dostupnim nadležnim službama radi provjere i praćenja rada organizacija. Elektronski format omogućio bi jasnije praćenje rokova, automatsku evidenciju pristiglih aplikacija i smanjio mogućnost gubitka ili oštećenja dokumentacije. Takođe, integracija svih potrebnih dokumenata u jedinstveni elektronski dosije značajno bi ubrzala proces ocjenjivanja i odlučivanja. Predlaže se i da platforma sadrži verifikacione mehanizme, kao što su elektronski potpisi i automatska provera ispravnosti dostavljene dokumentacije, kako bi se unaprijed spriječile greške i nekompletne prijave. Time bi se podigao kvalitet dostavljenih projekata, smanjio prostor za zloupotrebe i povećala odgovornost prijavitelja. Ovim pristupom bi se postigla veća transparentnost u radu nadležnih organa, obezbijedila jednakost svih prijavljenih organizacija i značajno unaprijedila efikasnost procesa od prijema aplikacije do konačne odluke o dodjeli redstava. Na taj način, zakon bi bio usklađen sa savremenim digitalnim standardima i praksom u državama članicama EU.</i>	
6.	Slobodan Tomašević, NVO „Centar kreativnih vještina“ Berane Putem pošte, dana 12.08.2025. godine	Predlažemo da se u zakon unesu odredbe kojima bi se uveo obavezan mehanizam kontrole i transparentnosti prihoda i namjenskog korišćenja javnih sredstava kroz jasno definisano finansijsko izještavanje, uz uslov da tim poslom mogu upravljati isključivo državni organi koji raspolažu adekvatno obučanim i stručnim kadrom sa relevantnim iskustvom i kapacitetima, te da im se obezbijede dodatni resursi kako bi mogli kontinuirano pratiti realizaciju odobrenih projekata na terenu i obezbijediti potpunu usklađenost sa zakonskim propisima. <i>Radi unapređenja kontrole i transparentnosti u korišćenju javnih sredstava namijenjenih projektima nevladinih organizacija, potrebno je da se u zakonu jasno propiše uvođenje posebnih mehanizama nadzora i izještavanja. Ovi mehanizmi treba da obuhvate obavezu redovnog i standardizovanog finansijskog izještavanja korisnika sredstava, kako bi se osigurala potpuna transparentnost prihoda i namjenskog korišćenja budžetskih sredstava. Standardizovani izvještaji bi omogućili lako poređenje podataka i jednostavniju</i>	Predlog nije prihvatljiv. Analiza primjene Zakona koje je pripremilo Ministarstvo javne uprave ukazuje na pravne i praktične probleme ovakvog normativnog pristupa. Zakon daje opšti pravni okvir za budžetsko finansiranje, s obzirom da ovaj način finansiranja u pravnom poretku nije prepoznat kao pravo (što bi onda zahtjevalo detaljniju zakonsku regulativu), već mogućnost čija sa načela, principi i

		<i>kontrolu od strane nadležnih organa. Nadzor nad finansijskim izveštavanjem treba da obavijaju isključivo državni organi koji posjeduju odgovarajuće ljudske kapacitete, a pod tim se podrazumijeva angažovanje lica sa adekvatnim obrazovanjem, radnim iskustvom, stručnošću i integritetom, koji su prošli specijalizovane obuke u oblasti javnih finansija, kontrole i evaluacije projekata. Na ovaj način bi se obezbijedila profesionalna, objektivna i dosljedna kontrola trošenja javnih sredstava. Pored kadrovskih kapaciteta, neophodno je da državni organi imaju na raspolaganju i odgovarajuće tehničke i materijalne resurse za praćenje i proveru realizacije projekata. To uključuje savremene softverske alate za praćenje budžeta i izvršenja projektnih aktivnosti, pristup relevantnim bazama podataka, kao i logističku podršku za terenske provjere. Bez adekvatne opremljenosti, mehanizmi kontrole ostaju formalni i neefikasni. Zakon bi trebalo da propiše obavezu da nadležni organi vrše terenske provjere projekata koji se finansiraju iz javnih sredstava, i to u kontinuitetu - od početka realizacije projekta, tokom njegove implementacije, pa sve do završnog izveštavanja. Terenske provjere omogućavaju uvid u stvarne rezultate i njihovu usklađenost sa odobrenim budžetom, čime se smanjuje rizik od nenamjenskog trošenja sredstava. Takođe, potrebno je da zakon obaveže nadležne organe da objavljuju sažete, javno dostupne izvještaje o sprovedenim kontrolama i nalazima, bez povrede osjetljivih podataka, kako bi se dodatno povećalo poverenje javnosti i unaprijedila transparentnost u radu institucija. Ovi izvještaji bi trebalo da budu dostupni na jedinstvenoj online platformi. Uvođenjem ovakvih mehanizama u zakon, država bi osigurala ne samo efikasniju kontrolu trošenja javnih sredstava, već i veću odgovornost kako samih korisnika, tako i organa koji vrše nadzor. Time bi se podstaklo racionalno i namjensko korišćenje budžetskih sredstava, smanjila mogućnost zloupotreba, i istovremeno osnažilo partnerstvo između države i civilnog sektora zasnovano na povjerenju, transparentnosti i međusobnom poštovanju.</i>	postupak finansiranja bliže uređuju podzakonskim aktom.
7.	Slobodan Tomašević, NVO „Centar kreativnih vještina“ Berane Putem pošte, dana 12.08.2025. godine	Predlažemo da se u zakonu jasno propiše da članovi komisija koje biraju ministarstva ne mogu biti lica na rukovodećim funkcijama kao što su državni sekretari, direktori ili rukovodioci direktorata, kako bi se izbjegao sukob interesa, te da svaki kandidat prilikom imenovanja potpiše izjavu da u prethodnih pet godina nije bio angažovan (kao ni uži članovi njegove porodice) po bilo kom osnovu od strane nijedne nevladine organizacije koja djeluje u Crnoj Gori, čime	Predlog nije prihvatljiv. Radi se o pitanjima koja nijesu materija ovog zakona.

		bi se obezbijedila nepristrasnost, transparentnost i integritet procesa odlučivanja. <i>U cilju unapređenja transparentnosti i sprečavanja mogućih sukoba interesa u radu komisija koje se formiraju u skladu sa Zakonom o nevladinim organizacijama, predlažemo da se u novom zakonskom rješenju jasno definiše ograničenje za lica koja se biraju ispred ministarstava. Naime, predlažemo da članovi komisije ne mogu biti lica koja Vlada Crne Gore imenuje i razrješava na pozicije kao što su državni sekretari, direktori uprava, rukovodioci direktorata i druga slična rukovodeća mjesta. Ovakva odredba ima za cilj da se spriječi potencijalni konflikt interesa i obezbijedi nepristrasnost u odlučivanju o pitanjima od značaja za rad nevladinog sektora. Pored ograničenja koja se odnose na rukovodeće funkcije, potrebno je uvesti i mehanizme provere eventualnih profesionalnih ili finansijskih veza kandidata sa nevladinim organizacijama koje djeluju na teritoriji Crne Gore. Na taj način se želi obezbijediti da članovi komisija postupaju nezavisno i u javnom interesu, bez mogućnosti da odluke budu pod uticajem ranijih angažmana ili ličnih interesa. U okviru ovog rješenja, predlaže se da se propiše obaveza da svaki kandidat koji se predlaže za člana komisije ispred ministarstva potpiše izjavu o nepostojanju sukoba interesa. Ova izjava bi sadržavala potvrdu da kandidat (uključujući i njegovu užu rodbinu) u prethodnih pet godina nije bio angažovan od strane bilo koje nevladine organizacije koja aktivno djeluje u Crnoj Gori, i to po bilo kom osnovu - bilo putem ugovora o djelu, honorarnih angažmana, objavljivanja autorskih tekstova, držanja predavanja, konsultantskih usluga ili drugih oblika saradnje. Ova izjava bi imala obavezujući karakter i čuvala bi se kao sastavni dio dokumentacije o imenovanju člana komisije. Time bi se omogućilo da se, u slučaju sumnje ili prigovora, lako proveri vjerodostojnost dostavljenih podataka. Ujedno, ovakva praksa bi povećala povjerenje javnosti u rad komisija i odluke koje one donose. Predlaže se da provjeru tačnosti podataka iz izjave vrši nadležna služba ministarstva koje predlaže člana komisije, u saradnji sa Agencijom za sprečavanje korupcije, kako bi se obezbijedila potpuna usklađenost sa Zakonom o sprečavanju korupcije. Ukoliko se utvrdi da je član komisije dao netačne podatke, predviđala bi se mjera automatskog razrješavanja i zabrana ponovnog imenovanja na period od najmanje pet godina. Na ovaj način bi se obezbijedilo da članovi komisija djeluju nepristrasno, bez stvarnih ili</i>	
--	--	--	--

		<i>potencijalnih veza sa subjektima o čijem radu odlučuju, time bi se značajno povećala transparentnost, integritet i profesionalnost procesa donošenja odluka u vezi sa finansiranjem i podrškom nevladinim organizacijama u Crnoj Gori.</i>	
8.	Slobodan Tomašević, NVO „Centar kreativnih vještina“ Berane Putem pošte, dana 12.08.2025. godine	Predlažemo da se u zakonu uvedu dvije strogo odvojene kategorije finansiranja nevladinih organizacija: kategorija A za novoosnovane organizacije sa manje od dvije godine iskustva koje mogu aplicirati samo za projekte do 5.000 EUR i kategorija B za organizacije starije od dvije godine sa iskustvom koje mogu aplicirati isključivo za projekte preko 5.000 EUR, pri čemu organizacije iz jedne kategorije ne mogu konkurisati u drugoj, čime se obezbjeđuje pravična raspodjela sredstava, jasna distinkcija nivoa iskustva i stimulisanje održivog razvoja sektora. <i>U cilju bolje podrške razvoju nevladinih organizacija i podsticanja njihovog rasta, predlažemo uvođenje sistema dviju striktno odvojenih kategorija finansiranja, koje će omogućiti pravedniju raspodjelu sredstava i stimulirati nove organizacije da se aktivno razvijaju, uz istovremenu jasnu distinkciju između nivoa iskustva i kapaciteta organizacija. Prva kategorija (kategorija A) obuhvatala bi organizacije koje su registrovane manje od dvije godine i koje nemaju prethodno iskustvo u realizaciji projekata. Ove organizacije bi mogle da konkuruju isključivo za projekte čija vrijednost ne prelazi 5.000 EUR. te im nije dozvoljeno da apliciraju u kategoriji B. Ovakav pristup omogućava novim organizacijama da steknu početno iskustvo, pokažu transparentnost u radu i ostvare rezultate uz odgovorno korišćenje ograničenih sredstava. Ove organizacije bi tek nakon dvije godine (od godine osnivanja) uz opravdanost sredstva i vidljivost rezultata projekta, sticale mogućnost da apliciraju u drugu kategoriju. Druga kategorija (kategorija B) obuhvatala bi organizacije koje postoje duže od dvije godine i imaju dokazano iskustvo u realizaciji projekata. Organizacije iz ove kategorije mogle bi da konkurišu isključivo na konkurse sa iznosima projekata većim od 5.000 EUR, dok im nije dozvoljeno da apliciraju u kategoriji A. Time se jasno razdvaja razvojni nivo organizacija i omogućava fokusirana podrška njihovim potrebama. Predlažemo da za kategoriju A bude izdvojeno oko 10% ukupnih sredstava planiranih za finansiranje nevladinog sektora u tekućoj godini, čime se osigurava značajna podrška mladim i novim organizacijama, bez ugrožavanja sredstava namijenjenih iskusnijim organizacijama iz kategorije B. Uvođenje ove jasne podjele u kategorije finansiranja, doprinijeće većoj transparentnosti, pravičnosti i efikasnosti u raspodjeli javnih sredstava, te</i>	Predlog nije prihvatljiv. Radi se o pitanjima koja nijesu materija ovog zakona.

		<i>podstaći razvojni put nevladinih organizacija kroz definisane i odvojene kanale finansiranja, čime se jača ukupni kapacitet i održivost sektora civilnog društva u Crnoj Gori.</i>	
9.	Slobodan Tomašević, NVO „Centar kreativnih vještina“ Berane Putem pošte, dana 12.08.2025. godine	Predlažemo da se u zakon uvrsti obaveza komisija i nadležnih organa da detaljno proveravaju <u>Izjavu o višestrukom finansiranju</u> kroz ukrštanje podataka i koordinaciju sa svim ministarstvima i relevantnim institucijama, koristeći zajedničku bazu podataka kako bi se spriječilo da nevladine organizacije prijavljuju iste ili vrlo slične projekte pod različitim nazivima na više konkursa, time bi se značajno povećala transparentnost, odgovornost i pravičnost u dodjeli javnih sredstava. <i>U cilju povećanja efikasnosti i integriteta sistema finansiranja nevladinih organizacija, neophodno je u novom zakonskom rješenju precizno regulisati način provjere izjave o višestrukom finansiranju. Dosadašnja praksa pokazuje da se ove izjave često smatraju formalnošću i da nisu efikasno provjeravane, što omogućava pojedinim organizacijama da isti ili veoma sličan projekat prijave pod različitim nazivima na više konkursa i dobiju sredstva iz različitih izvora. Shodno navedenom, predlažemo da se u zakon unese obaveza komisija i nadležnih organa da prilikom razmatranja prijava projektnih aktivnosti detaljno vrše ukrštanje podataka o prijavljenim projektima, i to ne samo unutar okvira jednog ministarstva već i između svih ministarstava i drugih državnih institucija koje finansiraju NVO projekte. Ova praksa omogućila bi otkrivanje i sprečavanje dvostrukog ili višestrukog finansiranja istih ili vrlo sličnih projekata. Uveden bi bio sistem elektronske razmjene podataka i zajedničke baze podataka o prijavama i odobrenim projektima, koja bi služila kao ključni alat za proveru validnosti podataka iz izjava o višestrukom finansiranju. Time bi se u praksi eliminisala mogućnost zloupotreba putem „prepakivanja“ projekata i neosnovanog pribavljanja javnih sredstava. Osim ukrštanja podataka, zakon bi trebao propisati da se izjava o višestrukom finansiranju smatra ključnim dokumentom čija je istinitost od presudnog značaja za validnost prijave projekta. Komisije bi morale posvetiti posebnu pažnju provjeri istinitosti podataka iz ove izjave, a eventualne sumnje ili neusklađenosti podataka trebale bi biti predmetom detaljnije kontrole ili čak isključenja iz postupka finansiranja. Predlažemo i uspostavljanje mehanizama saradnje između ministarstava, agencija i drugih relevantnih institucija, uključujući pristup bazama podataka i redovne izveštaje o rezultatima provjera, kako bi se povećala koordinacija i</i>	Predlog nije prihvatljiv. Radi se o pitanjima koja nijesu materija ovog zakona. Ovo je pitanja koje se uređuje Uredbom i uspostavljanjem jedinstvenog informacionog sistema.

		<i>odgovornost u kontroli finansiranja. Ovo bi omogućilo pravovremenu identifikaciju nepravilnosti i smanjilo mogućnost zloupotreba. Na ovaj način bi se značajno unaprijedio sistem kontrole višestrukog finansiranja, povećala transparentnost i odgovornost u raspodjeli javnih sredstava za nevladine organizacije, što je u skladu sa principima dobre uprave i pravne sigurnosti, te bi se obezbijedila ravnopravna šansa svim organizacijama koje konkurišu sa autentičnim i jasno definisanim projektima.</i>	
10.	Slobodan Tomašević, NVO „Centar kreativnih vještina“ Berane Putem pošte, dana 12.08.2025. godine	Predlažemo da se u novom zakonskom rješenju o NVO izričito predvidi obaveza obezbjeđivanja stalnog i adekvatnog prostora za rad komisije, sa potrebnom tehničkom opremom i infrastrukturuom, kako bi se izbjegle situacije iz dosadašnje prakse kada članovi komisije nijesu imali sopstvene prostorije, već su zavisili od prostora državnih institucija, što je često dovodilo do premještanja iz kancelarije u kancelariju, rada po hodnicima, zauzetosti sala i drugih komplikacija koje su usporavale i otežavale proces donošenja odluka. <i>U novom zakonskom rješenju koje reguliše rad nevladinih organizacija i postupke povezane sa njima, izuzetno je važno predvidjeti posebne uslove za rad komisije, uključujući i obezbjeđivanje adekvatnog i stalnog prostora za rad. Dosadašnja praksa je pokazala da članovi komisije često nemaju sopstvene kancelarije ili prostorije namenjene isključivo njihovom radu, već su primorani da koriste prostore u okviru različitih državnih institucija. Takva situacija stvara višestruke komplikacije koje negativno utiču na efikasnost i nezavisnost rada komisije. Zajednički rad u neuslovnim prostorima ili deljenje kancelarija sa drugim službama dovodi do problema sa koncentracijom, narušava privatnost i otežava organizaciju sastanaka i rasprava. Članovi komisije često su prisiljeni da se sastaju po hodnicima, koriste prostorije koje su već zauzete ili imaju vremenska ograničenja, što usporava donošenje odluka i smanjuje kvalitet njihovog rada. Ovakvi problemi dodatno komplikuju procedure i mogu ugroziti transparentnost i objektivnost procesa. Stoga je neophodno da zakonsko rješenje jasno definiše obavezu obezbjeđivanja posebnog radnog prostora za komisiju, koji će biti dostupan ekskluzivno članovima komisije u potrebnom obimu i vremenu. Taj prostor treba da bude tehnički opremljen, sa odgovarajućom infrastrukturuom za održavanje sastanaka, arhiviranje dokumenata, kao i za bezbjedan i efikasan rad na elektronskim i papirnim podacima. Pored tehničkih i prostornih uslova, zakon treba da definiše i mogućnost finansijske podrške za redovne sastanke, obuke i druge aktivnosti</i>	Predlog nije prihvatljiv. Radi se o pitanjima koja nijesu materija ovog zakona.

		<i>komisije, kako bi se osigurala njena operativna nezavisnost i efikasnost. Ovim pristupom će se u potpunosti eliminisati ranije uočene prepreke koje proizilaze iz neadekvatnih uslova za rad. Uzimajući u obzir sve navedeno, preporuka je da se u članskom dijelu zakona posebno istakne ova obaveza, a da nadležne institucije budu u zakonskoj dužnosti da pravovremeno i u potpunosti obezbjede potrebne resurse i uslove za nesmetan rad komisije.</i>	
11.	Muamera Muslić, NVO Đakomo Adriatic Putem pošte, dana 02.09.2025. godine	Limitiranje iznosa NVO kako bi se povećao broj podržanih NVO koje djeluju u određenim oblastima (obzirom na veliki broj NVO). Uz limitiranje obavezno i uraditi i kategorizaciju NVO sa licencom kao što su licenca za skloništa, resursne centre, licenca za proizvodnju i produkciju edukativnog medijskog sadržaja (kampanje, edukacije i sl.). <i>Limitiranjem iznosa NVO sprečavala bi se nedozvoljena koncentracija priliva novčanih sredstava organizacijama koje prihode preko sto, dvesta pa i više hiljada eura, posebno za organizacije koje imaju povezana lica te isti učestvuju na konkursima pa su tako rezultati doprinosa javnom interesu istorodni i odvijaju se u istom krugu ciljne grupe, nije povećan spektar aktivnosti, njihova raznolikost samim tim niti obezbijeđena realizacija svih Strateških ciljeva. Na ovaj način bi druge organizacije dobile mogućnost da djeluju i realizuju predviđene Strateške ciljeve. Kategorizacija sa licencama bi obezbijedila realizaciju različitih Strateških ciljeva, prvenstveno koje je prepoznala država kao partnere i značajne aktere u realizaciji Strateških ciljeva te istima izdala odgovarajuću licencu. Posebno NVO koje djeluju vidljivije i transparentnije, koje djeluju medijski jer je njihova ciljna grupa sveobuhvatnija i veća. Limitiranje takođe može biti usmjereno u dva pravca, ili po broju dobijenih projekata ili po iznosima. Tako bi se obezbijedio pluralizam u civilnom sektoru. Opština Kotor je primjer dobre prakse koja je uvrstila organizacije sa licencom kao organizacije od posebnog značaja i tako smanjila konkurentnost da iste apliciraju u redovnim opštinskim konkursima, (to ne predstavlja vid diskriminacije već pluralizam usluga NVO jer se na ovaj način daje veća šansa i ostalim NVO da učestvuju u konkursima).</i>	Predlog nije prihvatljiv. Limitiranje iznosa nije predmet regulisanja ovog Zakona. Isto se odnosi i na pitanja licenciranja. Pojedinačni iznos dodjeljenih sredstava treba da zavisi od procjene resornog iministarstva koji je iznos sredstava potreban za realizaciju programa i projekta kojim se ostvaruju prioritetni ciljevi javnih politika iz njegove nadležnosti. Raspodjela sredstava ne bi trebala da bude socijalna kategorija, kojim će se „namiriti“ što veći broj NVO, već treba voditi računa da se alokacija sredstava na programa i projekte omogućava maksimalno ostvarivanje prioritetnih ciljeva javnih politika.
12.	Muamera Muslić, NVO Đakomo Adriatic	Ograničavanje broja podrški NVO kao i ograničavanje članstva u Komisijama. Izvršenjem selekcije i davanje prvenstva članovima Komisija koji se isključivo bave radom u civilnom sektoru tek zatim onim koji su aktivni u državnim	Predlog nije prihvatljiv.

	Putem pošte, dana 02.09.2025. godine	institucijama. Jedan te isti član isključivo može biti član samo u jednoj komisiji na nivou svih Ministarstava. <i>Sa ograničavanjem broja podrški NVO došlo bi do sprečavanja fiktivnih organizacija da služe samo za davanje podrške članovima Komisije kako bi isti lobirali za njihove organizacije i organizacije povezanih lica. Pretpostavka udruživanja i partnerstva NVO ne bi smjela da se koristi u narušavanju javnog interesa te bi ova sugestija doprinijela smanjenju diskriminacije i antilobiranja za organizacije koje su im konkurentne, vidljive i transparentne. Ograničavanje članstva u samo jednoj Komisiji podrazumijeva više mogućnosti za preostali civilni sektor jer je prepoznato da se uglavnom jedna te ista lica sa jednim te istim podrškama u različitim Ministarstvima i ograničavaju preostali dio civilnog sektora da apliciraju za članstvo u Komisijama. Prepoznato je da su predstavnici Komisija uglavnom povezana lica iz istog porodičnog miljea pa apliciraju sa par porodičnih organizacija i tako diskriminišu i eliminišu ostale NVO koje su aktivne preko 20 godina, neke i manje. Davanje prvenstva predstavnicima civilnog sektora pospješujemo jačanje civilnog sektora i ne dupliramo lica u Komisijama koji istovremeno obavljaju različite poslove u državnim institucijama.</i>	Iz prethodno navednog razloga, te činjenica da pitanja koja se adresiraju u komentaru nisu predmet regulisanja ovog zakona, već se eventualno mogu bliže urediti Uredbom o finansiranju i kofinansiranju i javnim konkursom.
13.	Muamera Muslić, NVO Đakomo Adriatic Putem pošte, dana 02.09.2025. godine	Ukidanje nezavisnih procjenjivača. <i>Nezavisni procjenjivači su najmanje nezavisni. Ne prate smjernice koje je Ministarstvo javne uprave upravo pripremilo za ocjenjivanje projekata NVO i gdje je jasno naznačeno na koji način se boduje i na koji način se prepoznaje doprinos programa ostvarivanju javnog interesa na sjeveru i u nerazvijenim opštinama. Takođe je prepoznato da iskustvo nezavisnih procjenjivača, njihove biografije, kredibilitet i integritet su upitni. Bodovanje da se prepusti isključivo Komisijama sastavljenih iz određenog Ministarstva a da predstavnici NVO budu isključeni iz bodovanja jer uključivanje predstavnika NVO u Komisije nije po standardima Evropske prakse. Uvesti obavezno praćenje monitoringa projekta i programa koje realizuju NVO obaveznim terenskim posjetama i obaveznim bodovanjem.</i>	Pojašnjenje. Zakon više ne uređuje nezavisne procjenjivače, već se ovo pitanje eventualno može urediti Uredbom o finansiranju i javnim konkursom, vodeći računa o načelu proporcionalnosti (da se nezavisni procjenjivači eventualno angažuju samo za procjenu programa i projekata veće vrijednosti).
14.	Muamera Muslić, NVO Đakomo Adriatic	Godišnje određivanje prioriternih oblasti za finansiranje. <i>Da Ministarstva shodno Strateškim ciljevima i Strateškim prioritetima odvoje organizacije od posebnog značaja koje bi predstavljale sastavni dio integrisanog</i>	Predlog nije prihvatljiv.

	Putem pošte, dana 02.09.2025. godine	<i>procesa planiranja i programskog budžetiranja. Ciklus planiranja da traje najmanje 3 godine pa umjesto jednogodišnjih prioriteta da se prioriteti postavljaju svake treće godine. Uvođenjem ove kombinovane alternative sistem bi bolje funkcionisao jer bi se na taj način eliminisala kašnjenja, a NVO bi mogle kontinuirano djelovati u svojim oblastima.</i>	Nije predmet regulisanja ovog zakona, već eventualno Uredbom.
15.	Danijela Veličković, NVO Ronilački klub Tim ajkula Pisane primjedbe, predlozi i sugestije dati na okruglom stolu u opštini Bijelo Polje, 25.08.)	Obratiti pažnju na članove Komisije. Članovi moraju imati dokazivu biografiju. Takođe, obratiti pažnju i ne nezavisne procjenjivače koji dodjeljuju sredstva sve istim nevladinim organizacijama. <i>Mišljenja je da tu ima dosta neregularnosti, nepravde i nepotizma. Takođe procjenjivači i nijesu baš „nezavisni“, uz sugerisanje da se napravi analiza dodjele sredstava nvo sektoru na sjeveru jer su uvijek isti ljudi.</i>	Pojašnjenje. Nema konkretnog predloga, ali je ovo pitanja od značaja kada je riječ o odredbama Uredbe koje uređuje sastava komisije za ocjenu projekata – iz koje svakako treba isključiti predstavnike NVO, nezavisno od toga da li učestvuju na konkursu.
16.	Drago Zeković, NVO Udruženje za zaštitu prava radnika i nezaposlenih lica opštine Bijelo Polje Pisane primjedbe, predlozi i sugestije dati na okruglom stolu u opštini Bijelo Polje, 25.08.)	Procjenjivači <i>Nijesu transparentni, za jednu istu stavku daju ili ne daju bodove, rade prema sopstvenom nahođenju.</i>	Pojašnjenje. Nema konkretnog predloga.
17.	Drago Zeković, NVO Udruženje za zaštitu prava radnika i nezaposlenih lica opštine Bijelo Polje	Transparentnost procjenjivača <i>Prilikom bodovanja da se pozovu aplikanti pa da proces bude transparentan, to bi bio jedan vidi monitoringa nad njima.</i>	Pojašnjenje. Nije predmet regulisanja ovog zakona, već sprovođenja javnih konkursa i dobre prakse.

	Pisane primjedbe, predlozi i sugestije dati na okruglom stolu u opštini Bijelo Polje, 25.08.)		
18.	Drago Zeković, NVO Udruženje za zaštitu prava radnika i nezaposlenih lica opštine Bijelo Polje Pisane primjedbe, predlozi i sugestije dati na okruglom stolu u opštini Bijelo Polje, 25.08.)	Ograničenje broja aplikacija da po jedna nvo može aplicirati. <i>Po jedna nvo može aplicirati. Pojedinci apliciraju u više ministarstva odjednom sa po više projekata.</i>	Predlog nije prihvatljiv. Nije predmet regulisanja ovog zakona, već se ovo pitanje uređuje javnim konkusom.
19.	Mladen Španjević, NVO Evropski omladinski centar Crne Gore Pisane primjedbe, predlozi i sugestije dati na okruglom stolu u opštini Bijelo Polje, 25.08.)	Nezavisni procjenjivači trebaju da imaju transparentniji rad, posebno u dijelu komunikacije sa predstavnicima Komisije za raspodjelu sredstava	Predlog nije prihvatljiv. Zakon ne uređuje nezavisne pocjenjivače.
20.	Mladen Španjević, NVO Evropski omladinski centar Crne Gore Pisane primjedbe, predlozi i sugestije dati na okruglom stolu u opštini Bijelo Polje, 25.08.)	Članovi nadležnih komisija iz reda nvo treba da se biraju na osnovu kredibiliteta i ličnih referenci i da ne bude osnov izbora broj nvo koje su dale podršku određenom kandidatu.	Predlog nije prihvatljiv. Nije predmet regulisanja ovog zakona.

21.	Nada Ristanović, NVO SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja Bijelo Polje (okrugli sto u opštini Bijelo Polje, 25.08.)	NVO koje imaju različite djelatnosti mijenjaju statute prilikom prijave na konkurse. Moraju imati jednu oblast djelovanja.	Predlog nije prihvatljiv. Saglasno međunarodnim standardima, NVO koja je osnovana radi ostvarivanja cilja koji nije u suprotnosti sa Ustavom i zakonom može obavljati jednu ili više djelatnosti, to je stvar njene unutrašnje organizacije, odnosno tzv. „negativne“ obaveze države kada je riječ o slobodi udruživanja (obaveza uzdržavanja od miješanja u unutrašnju organizaciju i način rada NVO). Međutim, Uredbom i javnim konkursom može se i trebaju propisati uslovi kojima se dokazuje relevantno iskustvo NVO aplikata u oblastima od javnog interesa koja je predmet javnog konkursa.
22.	Zdravko Janjušević NVO Bjelopoljski demokratski centar (okrugli sto u opštini Bijelo Polje, 25.08.)	Ne smije se dozvoliti da broj pečata bude presudan element koji će biti presudan da neko bude izabran u nekoj radnoj grupi ili komisiji u ministarstvima. Mora se vrednovati i iskustvo te osobe u određenoj oblasti.	Pojašnjenje. Nema komentara.
23.	Zdravko Janjušević NVO Bjelopoljski demokratski centar (okrugli sto u opštini Bijelo Polje, 25.08.)	Potrebno je precizirati u članu 24 koji je to organ upravljanja.	Pojašnjenje. Čl. 24. Zakona propisano je da je skupština najviši organ upravljanja, a statutom se mogu urediti i drugi organi

			NVO koji nisu propisani Zakonom.
24.	Slobodan Vuković NVO OSMJEH BAR Pisane primjedbe, predlozi i sugestije dati na okruglom stolu u opštini Bar, 26.08.)	Obavezati Zakonom NVO da se definiše osnovna oblast djelovanja <i>Iz mog dugogodišnjeg iskustva u jednom mandatu sam bio član Savjeta za prava djeteta pri Vladi CG, u dva mandata član savjeta za prava OSI CG, pri Ministarstvu rada i socijalnog staranja i član komisije za dodjelu sredstava od igara na sreću, član komisije za raspodjelu sredstava pri ministarstvu rada i socijalnog staranja i sve to ispred NVO-a CG). u radu u oblasti humanitarnih djelatnosti (osnaživanje i ostvarivanje prava OSI), sam zapazio da su NVO-i prije zadnje promjene Zakona o nevladinim organizacijama imali preciznije definisanu osnovnu djelatnost. Od momenta donošenja Zakona o posebnoj stopi izdvajanja sredstava za oblast invalidnosti, masovno su NVO u svojim statutima dodavali i član koji do tada nijesu imali da se bave pravima OSI. Oni su ti fantomski NVO-i koji su se kao lešinari stremili na ta sredstva, a NVO kojima je to osnovna djelatnost ostaju godinama bez sredstava, a ciljna grupa OSI zakinuta jer ove fantomske NVO (invalidskog pokreta) ne realizuju projekte na način predviđen projektom. Postoje porodične NVO koje godinama dobijaju sredstva u veoma velikom novčanom iznosu. (U Podgorici iz jedne porodice imaju četiri registrovane NVO i u periodu od dvije godine su po podacima dostupnih u njihovoj dokumentaciji po raznim osnovama prihodovali preko milion evra. U Beranama takođe postoje porodične NVO (3 tri), koje su za taj isti period prihodovale po raznim osnovama blizu 500.000€. To je taj period gdje sam ja imao uvid u dokumentaciju. Te organizacije nikada ne konkurišu za sredstva Z,ZZ. CG -Grant Šeme jer su to najbolje kontrolisana sredstva i moraju se realizovati na način previđen projektom.</i>	Pojašnjenje. Čl. 13. Zakona već propisuje da se statutom uređuje jedna ili više oblasti ostvarivanja ciljeva nevladine organizacije, uz navođenje pretežne oblasti ako ostvaruje ciljeve u jednoj ili više oblasti.
25.	Slobodan Vuković NVO OSMJEH BAR Pisane primjedbe, predlozi i sugestije dati na okruglom stolu u opštini Bar, 26.08.)	Ukinuti " NEZAVISNE" pregledače , a dati ovlašćenje komisiji da ona vrši taj posao. <i>Ideja nezavisnih pregledača je forsirana od predstavnika EU jer se po tvrdnji gospođe (iz Hrvatske) koja je bila predavač na jednoj radionici pokazalo kao pozitivno iskustvo. Forsirana je kod nas najviše od Velikih NVO CG koji su tada imali millionske budžete, očito sa namjerom da i na sredstva predviđena za oblast invalidnosti imaju dominantan uticaj preko nezavisnih pregledača iz zemalja okruženja (nama razumljivo govorno područje) jer se oni međusobno dobro poznaju. Kod nas se ova ideja nezavisnih pregledača NAŽALOST</i>	Pojašnjenje. Zakon ne uređuje nezavisne procjenjivače.

		<i>pretvorila u svoju negaciju. Predložene pregledače prije saznaju neke NVO nego član komisije koga je delegirao NVO pokret. Komisija nema pravo da se miješa u ocjenjivanje projekata, osim u dijelu da interveniše u slučaju neslaganja u bodovima većim od 10%. Nažalost naše iskustvo iz Invalidskog pokreta sa nezavisnim pregledačima je veoma loše. Časnih pregledača svakako ima, ali su oni u velikoj manjini.</i>	
26.	Slobodan Vuković NVO OSMJEH BAR Pisane primjedbe, predlozi i sugestije dati na okruglom stolu u opštini Bar, 26.08.)	Formirati komisiju-e sastavljenju od 2 člana ministarstva i 1 člana iz nvo sektora. <i>Komisija formirana od predstavnika resornog Ministarstva 2 (dva) člana i jedan član izabran od predstavnika NVO sektora javnim tenderom, iz oblasti koja je u statutu označena kao osnovna. Člana komisije u oblasti invalidnosti iz NVO može biti osoba sa invaliditetom ili predstavnik roditeljskih udruženja koje ima OSI u svojoj porodici.</i>	Predlog nije prihvatljiv. Navedeno je podzakonska materija.
27.	Čedo Popović, NVO Društvo roditelja djece sa posebnim potrebama Pisane primjedbe, predlozi i sugestije dati na okruglom stolu u opštini Bar, 26.08.)	Predlaže da se ukinu nezavisni procjenjivači <i>Jedan broj nezavisnih procjenjivača je neopravdano favorizovao pojedine fiktivne organizacije, na štetu roditeljskih udruženja, čija je osnovna djelatnost promocija prava (djece i mladih) OSI, pružanje usluga stručnih lica, javno zastupanje prava OSI i njihovih porodica i aktivnih udruženja OSI. Napominjem da je jedan manji broj procjenjivača korektno ocjenjivao projekte. Taj mali broj neopravdava sve one nezavisne procjenjivače koji neprincipijelno čak možemo sa velikom sigurnošću reći da to svjesno favorizuju ove "fantomske organizacije u invalidskom pokretu"</i>	Pojašnjenje. Zakon ne uređuje nezavisne procjenjivače.
28.	Čedo Popović, NVO Društvo roditelja djece sa posebnim potrebama Pisane primjedbe, predlozi i sugestije dati na okruglom stolu u opštini Bar, 26.08.)	Zakonom propisati da NVO definišu osnovnu oblast djelovanja <i>NVO-i prije zadnje promjene Zakona o nevladinim organizacijama imali su preciznu definisanu osnovnu oblast djelovanja. Od kada je donešen Zakon o posebnoj stopi izdvajanja sredstava za oblast invalidnosti, masovno su NVO u svojim statutima dodavali i član koji do tada nijesu imali da se bave pravima OSI. Ti NVO-i su se svjesno orijentisali na ta sredstva, a NVO kojima je to osnovna</i>	Predlog je prihvatljiv. Čl. 13. Zakona propisuje da se statutom uređuje jedna ili više oblasti ostvarivanja ciljeva nevladine organizacije, uz navođenje pretežne oblasti ako ostvaruje ciljeve u jednoj ili više oblasti; To uređuje I čl.

		<i>djelatnost ostaju godinama bez sredstava, a ciljna grupa OSI zakinuta, jer ove fantomske NVO (invalidskog pokreta) ne realizuju projekte na predviđeni način.</i>	12, st. 2 koji određuje sadržaj osnivačkog akta. U članu 13, u stav 2, alineji 6, dodat je tekst, "ako ostvaruje ciljeve u više oblasti".
29.	Čedo Popović, NVO Društvo roditelja djece sa posebnim potrebama Pisane primjedbe, predlozi i sugestije dati na okruglom stolu u opštini Bar, 26.08.)	Formirati komisiju-e sastavljene od dva člana Ministarstva i jednog člana iz NVO sektor <i>Komisija formirana od predstavnika resornog Ministarstva 2(dva) člana i jedan član izabran od predstavnika NVO sektora javnim tenderom, iz oblasti koja je u statutu označena kao osnovna. Člana komisije u oblasti invalidnosti iz NVO može biti osoba sa invaliditetom ili predstavnik roditeljskih udruženja koje ima OSI u svojoj porodici. Komisija bi imala ovlaštenja koja je i do sada imala. Njena dužnost bi bila i pregledanje i ocjenjivanje prispjelih projekata.</i>	Pojašnjenje. Nije predmet regulisanja ovog zakona.
30.	Nazif Velić, NVO NOVI HORIZONTI Pisane primjedbe, predlozi i sugestije dati na okruglom stolu u opštini Bar, 26.08.)	U članu 13 stav 2, da se preciznije definiše za koji organ upravljanja treba odrediti mandat. Odnosno da se isključi skupština udruženja od ove obaveze. <i>Smatramo da skupština nvo treba da ima trajan mandat.</i>	Pojašnjenje. Uređeno je članu. 24 i 25, koji propisuje da je skupština organ upravljanja i da Skupština udruženja je najviši organ upravljanja sa vremenski neograničenim mandatom.
31.	Nazif Velić, NVO NOVI HORIZONTI Pisane primjedbe, predlozi i sugestije dati na okruglom stolu u opštini Bar, 26.08.)	U članu 14 stav 5, formulacija „poslije upisa“, naziva na CG jeziku, bude prikladnije uređeno u smislu uporedne registracije i na drugim jezicima.	Predlog je prihvatljiv. U članu. 14, stav. 4, mijenja se, tako da glasi: „Naziv nevladine organizacije može se uporedo sa nazivom naziva na crnogorskom jeziku, upisati u registar i na

			jeziku koji je u službenoj upotrebi, odnosno na jednom ili više stranih jezika“.
32.	Nazif Velić, NVO NOVI HORIZONTI Pisane primjedbe, predlozi i sugestije dati na okruglom stolu u opštini Bar, 26.08.)	U članu 16 stav 5, navedeno je da „uz prijavu za upis“. <i>Smatra da je ovo dodatni trošak za nvo, pa predlaže da Ministarstvo pribavlja službenim putem podatke o osnivačima.</i>	Predlog je prihvatljiv. U članu. 16, stav. 5, mijenja se, tako da glasi: „Uz prijavu za upis nevladine organizacije podnose se izjave osnivača o nepostojanju smetnji iz člana 11 stav 9 i 10 ovoga zakona.
33.	Nazif Velić, NVO NOVI HORIZONTI (okrugli sto u opštini Bar, 26.08.)	Zašto Nacrtom Zakona nijesu obuhvaćeni nezavisni procjenjivači?	Pojašnjenje. Vidjeti Analizu primjene Zakona Ministarstva javne uprave i probleme sa nezavisnim procjenjivačima.
34.	Nazif Velić, NVO NOVI HORIZONTI (okrugli sto u opštini Bar, 26.08.)	Na koji se način vodi evidencija članstva u nevladinim udruženjima?	Pojašnjenje. Na način koji je uređen statutom.
35.	Nazif Velić, NVO NOVI HORIZONTI (okrugli sto u opštini Bar, 26.08.)	Zašto Zakonom nije obuhvaćen način raspodjele sredstava nvo?	Pojašnjenje. Zato što to nije materija koja se uređuje Zakonom.
36.	Gina Masoničić, NVO Povjerenje (okrugli sto u opštini Bar, 26.08.)	Da li će biti preregistracije nvo kao što je bilo i ranije?	Pojašnjenje. Čl. 55. Zakona ne predviđa preregistraciju, već samo usklađivanje odredbi statuta sa novim Zakonom.

37.	Veselin Joketić, NVO Organizacija slijepih za Bar i Ulcinj (okrugli sto u opštini Bar, 26.08.)	Kad se očekuje Zakon o reprezentativnosti lica sa invaliditetom?	Pojašnjenje. Nije relevantno.
38.	Veselin Joketić, NVO Organizacija slijepih za Bar i Ulcinj (okrugli sto u opštini Bar, 26.08.)	Predlaže da nvo mogu da osnuju više od tri lica jer smatra da ovaj broj nije dovoljan.	Pojašnjenje. Nema prepreka da NVO osnuje i više lica, Čl. 11. st. 1 Zakona propisuje samo minimalan broj osnivača. Evropski sud za ljudska prava se o pitanju minimalnog broja osnivača koji ispunjavaju uslove iz čl. 11 st. 2 Konvencije još nije izričito izjašnjavao, ali se u literaturi smatra da svaki broj osnivača između dva (što ne bi bilo praktično zbog potencijalne blokade u donošenju odluka, imajući u vidu da osnivači i članovi imaju jednako pravo glasa) i deset vjerovatno ispunjava standarde propisane u članu 11. st. 2. za legitimno ograničenje slobode udruživanja. U propisivanju minimalnog broja osnivača vodilo se računa da i važeći Zakon ima istu odredbu, te bi povećanje minimalnog broja osnivača ne samo

			dovelo do diskriminacije novih udruženja, već bi zahtijevao i retroaktivne promjene, odnosno povećanje broja osnivača udruženja koja su upisana u Registar a imaju samo tri osnivača odnosno člana. Time bi se neopravdano odstupilo od već utvrđenih standarda u pogledu broja osnivača i povećali troškovi primjene Zakona za NVO. Pored toga, još od Rimskog prava važi pravilo da „društvo čini trojica“.
39.	Veselin Joketić, NVO Organizacija slijepih za Bar i Ulcinj (okrugli sto u opštini Bar, 26.08.)	Formulari za konkurisanje za projekte nijesu dostupni za lica sa invaliditetom, treba da su isti za sva ministarstva.	Pojašnjenje. Nije relevantno za Zakon, ali bi ovo pitanja trebalo urediti Uredbom o finansiranju programa i projekata nevladinih organizacija u oblastima od javnog interesa.
40.	Veselin Joketić, NVO Organizacija slijepih za Bar i Ulcinj (okrugli sto u opštini Bar, 26.08.)	Pitanje koje se nalazi u formularima za konkurisanje za projekte „koje ćete aktivnosti realizovati na sjeveru CG radi razvoja turizma“ je diskriminatorno u odnosu na udruženja koja su iz južnog dijela Crne Gore, pa smatra da bi to pitanje trebalo da se promijeni.	Pojašnjenje. Nije relevantno.
41.	Gina Masoničić, NVO Povjerenje (okrugli sto u opštini Bar, 26.08.)	Da li će se raditi umrežavanje nvo po djelatnostima?	Pojašnjenje. Zakon ne propisuje obavezu umrežavanja NVO po

			djelatnostima, niti to pitanje treba regulisati Zakonom, imajući u vidu negativnu obavezu države u ostvarivanju slobode udruživanja – pitanje umrežavanja je pitanje o kojem samostalno odlučuju NVO.
42.	Miodrag Banović, NVO info sport centar Crne Gore Bar (okrugli sto u opštini Bar, 26.08.)	Predlažu da se sredstva sa ministarstava prenesu na opštinu, i da one vrše njihovu raspodjelu .	Pojašnjenje. Nije relevantno za odredbe Zakona, a i pravni osnov takve prakse bio bi upitan sa stanovišta načela fiskalne odgovornosti odnosno odredbi Zakona o budžetu.
43.	Rizajet Derešaga, NVO Pravo na život (okrugli sto u opštini Bar, 26.08.)	Predlaže da se raspisivanje konkursa za raspodjelu sredstava ne vrše u IV kvartalu već ranije.	Pojašnjenje. Nije relevantno za Zakon, eventualno u Uredbi o finansiranju programa i projekata nevladinih organizacija u oblastima od javnog interesa.
44.	Rizajet Derešaga, NVO Pravo na život (okrugli sto u opštini Bar, 26.08.)	Da li će postojati kontrola nad nezavisnim procjenjivačima?	Pojašnjenje. Nije relevantno.
45.	Vesko Piletić, Koalicija NVO Zajedno do pravde Putem pošte, dana 26.08.2025. godine	O raspodjeli sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija odlučuje jedinstvena (jedna) komisija za raspodjelu sredstava nevladinim organizacijama koju obrazuje Vlada od predstavnika službenika državne uprave i predstavnika NVO. Predstavници organa državne uprave se imenuju u Komisiju aktom Vlade, na predlog starješine organa nadležnog za	Pojašnjenje. Centralizovani model dodjele javnih sredstava NVO ima niz slabosti, stoga se ne preporučuje.

		određenu oblast od javnog interesa, a predstavnici NVO se biraju na osnovu javnog konkursa.	Uporedno, primjenjuje se – vrlo neuspješno – samo u BiH, kada je riječ o raspodjeli sredstava na državnom nivou.
46.	Vesko Piletić, Koalicija NVO Zajedno do pravde Putem pošte, dana 26.08.2025. godine	Komisija ima posebnu kancelariju u kojoj su zaposleni sekretar Komisije i dva državna službenika koji obavljaju tehničke poslove za potrebe Komisije.	Pojašnjenje. Nije relevantno.
47.	Vesko Piletić, Koalicija NVO Zajedno do pravde Putem pošte, dana 26.08.2025. godine	Komisiju ima ukupno 22 člana, i sastavljena je od Predsjednika i 21 člana koji formiraju sedam posebnih potkomisija u određenim oblastima od javnog interesa, od kojih je: - predsjednik Komisije državni službenik iz organa državne uprave nadležnog za finansije; - sedam članova državni službenici iz organa državne uprave koji su nadležni za sedam određenih oblasti od javnog interesa; - 14 članova predstavnici nevladinih organizacija, i to po 2 člana koje djeluju u određenoj oblasti od javnog interesa.	Pojašnjenje. Nije relevantno. Zakon ne uređuje sastav komisija, već je to pitanje za Uredbu o finansiranju programa i projekata nevladinih organizacija u oblastima od javnog interesa. Pored toga predlog nije u skladu sa decentralizovanim sistemom javnog finansiranja.
48.	Vesko Piletić, Koalicija NVO Zajedno do pravde Putem pošte, dana 26.08.2025. godine	Za potrebe formiranja Komisije i potkomisija utvrđuju se sedam oblasti od javnog interesa, i to: 1) socijalna i zdravstvena zaštita, smanjenje siromaštva, pomoć starijim licima; 2) zaštita lica sa invaliditetom; 3) sport i briga o djeci i mladima; 4) vladavina prava i borba protiv korupcije i organizovanog kriminala; 5) rodna ravnopravnost, promovisanje ljudskih i manjinskih prava; 6) nauka, umjetnost i kultura; 7) zaštita životne sredine, zaštita potrošača, poljoprivreda i ruralni razvoj.	Predlog nije prihvatljiv. Oblasti od javnog interesa propisane su Zakonom, sužavanje oblasti na sedam navedenih predstavljalo bi diskriminaciju u odnosu na druge prepoznate oblasti od javnog interesa (e.g. institucionalno i vaninstitucionalno obrazovanje).

49.	Vesko Piletić, Koalicija NVO Zajedno do pravde Putem pošte, dana 26.08.2025. godine	Komisija za raspodjelu sredstava NVO se formira kao posebna potrošačka jedinica u okviru budžeta ministarstva finansija i opredjeljuju joj se sredstva u iznosu od najmanje 0,5% tekućeg budžeta. a) Za finansiranje projekata i programa u oblastima od javnog interesa koje realizuju nevladine organizacije, opredjeljuju se sredstva u iznosu od najmanje 0,4% tekućeg godišnjeg budžeta, kako slijedi: - socijalna i zdravstvena zaštita, smanjenje siromaštva, pomoć starijim licima opredjeljuju se sredstva u iznosu od najmanje 0,05% tekućeg godišnjeg budžeta; - zaštita lica sa invaliditetom opredjeljuju se sredstva u iznosu od 0,1% tekućeg godišnjeg budžeta; - sport i briga o djeci i mladima opredjeljuju se sredstva u iznosu od najmanje 0,05% tekućeg godišnjeg budžeta; - vladavina prava i borba protiv korupcije i organizovanog kriminala opredjeljuju se sredstva u iznosu od najmanje 0,05 % tekućeg godišnjeg budžeta; - rodna ravnopravnost, promovisanje ljudskih i manjinskih prava opredjeljuju se sredstva u iznosu od najmanje 0,05% tekućeg godišnjeg budžeta; - nauka, umjetnost i kultura opredjeljuju se sredstva u iznosu od najmanje 0,05% tekućeg godišnjeg budžeta; - zaštita životne sredine, zaštita potrošača, poljoprivreda i ruralni razvoj opredjeljuju se sredstva u iznosu od najmanje 0,05% tekućeg godišnjeg budžeta. b) Za kofinansiranje i međufinansiranje projekata i programa nevladinih organizacija, podržanih iz fondova Evropske unije, opredjeljuju se sredstva u iznosu od najmanje 0,1% tekućeg godišnjeg budžeta.	Predlog nije prihvatljiv. Nije obrazloženo na osnovu čega se došlo do ovih procenata i zbog čega bi ovakva procentualna raspodjela bila opravdana.
50.	Vesko Piletić, Koalicija NVO Zajedno do pravde Putem pošte, dana 26.08.2025. godine	Predlažemo da se formira ukupno 7. potkomisija, po jedna za svaku oblast od javnog interesa navedenih u tački 4. ovih predloga. Svaka potkomisija se sastoji od 3 člana, i to dva člana predstavnika NVO koje djeluju u određenoj oblasti od javnog interesa i jednog državnog službenika iz organa državne uprave koji je nadležan za konkretnu oblast od javnog interesa.	Predlog nije prihvatljiv. Nije predmet regulisanja Zakona, već eventualno podzakonskog akta (isto se odnosi i na sve druge naredne prijedlog iz Koalicije koje se odnose na budžetsko finansiranje).

51.	Vesko Piletić, Koalicija NVO Zajedno do pravde Putem pošte, dana 26.08.2025. godine	Svaki član potkomisije boduje projekat u određenoj oblasti od javnog interesa. Ako je član komisije koji je predstavnik NVO član organa NVO čiji se projekat boduje, isti se izuzima iz postupka bodovanja toga projekta/programa	Predlog nije prihvatljiv. Nije predmet regulisanja ovog zakona.
52.	Vesko Piletić, Koalicija NVO Zajedno do pravde Putem pošte, dana 26.08.2025. godine	Nakon završenog bodovanja evalucioni listići se dostavljaju Predsjedniku Komisije koji na sjednici Komisije predlaže Komisiji projekte koji treba da se finansiraju tekuće godine u određenoj oblasti od javnog interesa. Svaki član Komisije može da traži na uvid bilo koji projekat iz oblasti u kojoj nije nadležan, da izvrši uvid u evalucione listiće drugih članova potkomisija, te da na sjednici Komisije ukaže na određene sumnje u proces bodovanja drugih članova Komisije. Komisija nakon rasprave prostom većinom donosi konačnu odluku koji se projekti finansiraju tekuće godine u određenoj oblasti od javnog interesa. Ukoliko je nakon glasanja za konkretni projekat broj glasova podijeljen 11-11 odlučujući je glas Predsjednika Komisije.	Predlog nije prihvatljiv. Nije predmet regulisanja ovog zakona.
53.	Vesko Piletić, Koalicija NVO Zajedno do pravde Putem pošte, dana 26.08.2025. godine	Organi državne uprave nadležni za oblasti od javnog interesa, do 1. juna tekuće za narednu godinu, dostavljaju Komisiji obrazložene predloge potrebnih sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija u tim oblastima.	Predlog nije prihvatljiv. Nije predmet regulisanja ovog zakona.
54.	Vesko Piletić, Koalicija NVO Zajedno do pravde Putem pošte, dana 26.08.2025. godine	Predsjednik Komisije objavljuje Javni konkurs za finansiranje NVO u svim prioritnim oblastima najkasnije do 1. marta. Ukoliko predsjednik Komisije ne objavi konkurs u ovom roku, nadležni ministar za finansije, najkasnije u roku od 15 dana, po isteku roka, podnosi predsjedniku Vlade izvještaj o razlozima za nepostupanje. Ako ne postoje opravdani razlozi za kašnjenje u objavljivanju Konkursa, to je razlog za razrješenje ministra finansija.	Predlog nije prihvatljiv. Nije predmet regulisanja ovog zakona.
55.	Vesko Piletić, Koalicija NVO Zajedno do pravde Putem pošte, dana 26.08.2025. godine	Komisija formira posebno tijelo za kontrolu, koje je sastavljeno od 4. predstavnika organa državne uprave i 3. predstavnika NVO koji mogu u bilo koje doba (u toku i nakon završetka projekta) vršiti kontrolu utroška sredstava dodijeljenih na osnovu konkursa.	Predlog nije prihvatljiv. Nije predmet regulisanja ovog zakona.
56.	Vesko Piletić, Koalicija NVO Zajedno do pravde Putem pošte, dana 26.08.2025. godine	Kao kriterijum za bodovanje uvesti broj članova NVO, kako bi se spriječile porodične biznis organizacije koje štancuju profi projekte i uzimaju novac organizacijama koje imaju brojno članstvo. Zastupanje određenog članstva je smisao postojanja udruženja.	Predlog nije prihvatljiv. Nije predmet regulisanja ovog zakona.

57.	Vesko Piletić, Koalicija NVO Zajedno do pravde Putem pošte, dana 26.08.2025. godine	Iznos koji se može opredijeliti jednoj NVO po projektu ne može biti veći od 50.000 eura niti manji od 8.000 eura. Komisija ima pravo da koriguje budžet u skladu sa raspoloživim sredstvima vodeći računa da ne ugrozi realizaciju glavnih aktivnosti.	Predlog nije prihvatljiv. Nije predmet regulisanja ovog zakona.
58.	Vesko Piletić, Koalicija NVO Zajedno do pravde Putem pošte, dana 26.08.2025. godine	Istoj organizaciji se može odobriti najviše jedan projekat u određenoj oblasti, a najviše dva projekta po Konkursu. Organizaciji kojoj se dodijele sredstva za kofinansiranje i međufinansiranje projekata i programa podržanih iz fondova Evropske unije može joj se dodijeliti sredstva samo za jedan projekat po konkursu, odnosno ne mogu joj se dodijeliti sredstva po konkursu u određenoj oblasti ako joj se dodijele sredstva za kofinansiranje i međufinansiranje više od jednog projekta i programa podržanih iz fondova Evropske unije.	Predlog nije prihvatljiv. Nije predmet regulisanja ovog zakona.
59.	Vesko Piletić, Koalicija NVO Zajedno do pravde Putem pošte, dana 26.08.2025. godine	Iznos koji se može tražiti za zarade i naknade zarada lica nadležnih za koordinisanje sprovođenjem projekta ne može prelaziti 25% ukupno traženog budžeta.	Predlog nije prihvatljiv. Nije predmet regulisanja ovog zakona.
60.	Vesko Piletić, Koalicija NVO Zajedno do pravde Putem pošte, dana 26.08.2025. godine	U slučaju da se tvrdi da neka NVO neopravdano troši sredstva može se: - naložiti njeno brisanje iz registra NVO; - zabraniti da učestvuje u raspodjeli narednih 2. do 5. godina; - zabraniti i organizacijama koje su povezane sa NVO za koju je utvrđeno da neopravdano troši sredstva da učestvuju u raspodjeli narednih 1. Do 3. godine. Povezane NVO su organizacije gdje se isto lice pojavljuje kao ovlašćeno lice ili se isto lice pojavljuje u drugim organima upravljanja NVO koja se kažnjava i povezane NVO.	Predlog nije prihvatljiv. Nije predmet regulisanja ovog zakona.
61.	Mirko Mijajlović, Grupa za razvoj i unapređenje sporta - GRUS Putem pošte, dana 27.08.2025. godine	Grupa za razvoj i unapređenje sporta - GRUS cijeni da u analizi procjene uticaja Nacrta zakona o NVO pri definisanju problema sistematizovanih u šest tematskih oblasti, očigledno je da su izostali markantni i ključni problemi koji se kontinuirano javljaju u praksi zbog grubog kršenja imperativnih normi vazećeg Zakona o NVO tj. povrede materijalnog prava, zloupotrebom službenih dužnosti od strane ovlašćenih lica u organima državne uprave u postupku raspodjele sredstava. Korektnim sagledavanjem dominantnog navedenog problema, koji se kontinuirano javlja u praksi, po ocjeni NVO Grupa za razvoj i unapređenje sporta - GRUS, utvrdilo bi se: - da se javni konkursi u organima državne uprave nikad nijesu objavljeni saglasno imperativnoj odredbi iz čl.32v odn. do 01 marta u godini za koju se	Pojašnjenje. Ovi komentari mogu biti dragoceni u okviru napora da se unaprijedi praksa javnog finansiranja NVO. Međutim, za donošenje podzakonskog akta kojim će se bliže urediti postupak budžetskog finansiranja svakako postoji pravni

		vrši raspodjela, već se objavljuju sredinom ili pred kraj godine za koju se vrši raspodjela. Zbog toga se nije postupalo ni po drugim imperativnim odredbama Zakona o NVO, kojima su propisane obaveze komisija za raspodjelu sredstava da vrše neposrednu kontrolu namjenskog trošenja raspodijeljenih sredstava; kontrolu uspješnosti realizovanja projekata programa NVO-a za čije realizovanje su dodijeljena sredstva (DRI CG je u svojim izvještajima o reviziji tvrdila da nije bilo kontrole namjenskog trošenja dodijeljenih sredstava i neposrednog praćenja realizacije podržanih projekata); da sačini Izvještaj Vladi CG - što je sve propisano u imperativnoj odredbi iz čl.32j Zakona o NVO. Saglasno imperativnoj odredbi iz čl.32a Zakona o NVO Vlada CG, do 31 jula tekuće za narednu godinu, utvrđuje prioritete oblasti od javnog interesa i visinu sredstava za finansiranje projekata i programa u tim oblastima. Svi navedeni propusti organa državne uprave u postupku raspodjele sredstava NVO-ima utvrdila je DRI CG u svojim Izvještajima o reviziji. - saglasno imperativnoj odredbi iz čl.32v st. i važećeg Zakona o NVO, javni konkursi nijesu objavljivani u oblasti od javnog interesa, koja je u skladu sa čl.32a st.6 Zakona o NVO utvrđena kao prioriteta. - sadržaj javnog konkursa je objavljivao suprotno Pravilniku i Zakonu o NVO, propisivanjem određenja da se uz prijavu kao obavezni dostavlja dokaz o prethodnom iskustvu, koji je eliminatornog karaktera, iako je to, saglasno čl.32d Zakona o NVO, samo jedan od kriterijuma za bodovanje prijavljenih projekata/programa. - u javnom konkursu je propisivano određenje suprotno odredbi iz čl.32ž st.3 i 4 Zakona o NVO, na osnovu čega su privilegovanim NVO-ima raspodjeljivana sredstva u prekoračenju zakonom propisanog limita - kako u pogledu broja projekata, koji se mogu podržati, tako i u odnosu na visinu sredstava koja se mogu dodijeliti u konkretnoj raspodjeli. Ova prekoračenja utvrdila je DRI CG, u svojim Izvještajima o reviziji. - u javnom konkursu je suprotno izričitoj odredbi iz čl.32ž st.4 i 5 Zakona o NVO propisivan najniži i najviši iznos sredstava koji se mogu dodijeliti NVO-ima, iako su ti iznosi decidno određeni ovom odredbom zakona. - umjesto da javni konkurs objavljuje komisija za raspodjelu sredstava, saglasno odredbi iz čl.32v Zakona o NVO, to je činio stano nenadležni organ starješina organa javne uprave.	osnov, što je izričito i navedeno u članu 37. nacrtu Zakona. Stav 4.
--	--	---	---

		- značajni iznosi budžetskih sredstava raspodijeljeni su organu državne uprave bez javnog oglašavanja, suprotno izričitoj odredbi iz 32b st. 1 Zakona o NVO, što je utvrđeno i Rješenjem Ministarstva finansija po osnovu slobodnog pristupa informacijama. - postupak raspodjele sredstava odlukom je okončavao stvarno nenadležni organ – starješina organa javne uprave, umjesto komisija za raspodjelu sredstava saglasno izričitoj odredbi iz čl.32b st.1 i čl.32z st.1 Zakona o NVO. <i>Zbog svih navedenih slučajeva grubog kršenja imperativnih normi važećeg Zakona o NVO - povrede materijalnog prava, Upravni sud CG redovno poništava Odluke o raspodjeli sredstava koje donose organi državne uprave. Međutim, po obavezujućim presudama Upravnog suda se ne postupa čak ni nakon donošenja novih presuda zbog nepostupanja po ranije donijetim presudama, zbog čega za sprovedene raspodjele millionskih iznosa budžetskih sredstava u organima državne uprave nema zakonitih odluka. Svi navedeni propusti on. povrede izričitih odredbi važećeg Zakona o NVO očigledni su i morali su biti predmet Izještaja o sprovedenoj analizi, što je evidentno izostalo. Takođe, više je nego jasno da navedeni propusti nijesu nastajali u kontinuitetu zbog „previše normiranog okvira za budžetsko finansiranje projekata/programa“ (kako se to navodi u pratećim aktima dostavljenim uz Nacrt zakona o NVO), već zbog brutalne zloupotrebe službenih dužnosti ovlašćenih donosilaca odluka u postupku raspodjela millionskih iznosa budžetskih sredstava NVO-ima. Izričite odredbe važećeg Zakona o NVO su jasne i razumijive, bez dodatnog tumačenja, ali se u postupku sprovođenja raspodjele značajnih iznosa budžetskih sredstava one grubo krše, što je apsolutno u suprotnosti sa vladavinom prava, ali značajno doprinosi promociji nezakonitom raspolaganju budžetskih sredstava i korupcionaškim šemama. Na temelju izloženog, očigledno je i više nego jasno da se važeći Zakon o NVO mogao poboljšati kroz izmjene i odgovarajuće dopune iz Nacrta zakona o NVO. Takođe je očigledno da je dominantan cilj donošenja novog Zakona o NVO reforma normativnog okvira finansiranja NVO-a kroz premještanje operativnih procedura raspodjele sredstava u podzakonski akt, za čije donošenje u Nacrtu zakona o NVO ne postoji pravni osnov. Iako za donošenje podzakonskog akta ne postoji pravni osnov, cilj Nacrta zakona o NVO nije uspostavljanje efikasnog i odgovornog sistema raspodjele sredstava, koji se iz važećeg Zakona o NVO</i>	
--	--	--	--

		<i>premješta u podzakonski odn. akt niže pravne snage u odnosu na zakon u kome za njegovo donošenje ne postoji pravni osnov.</i>	
62.	Marija Đikanović, Fondacija za razvoj sjevera Crne Gore- FORS MONTENEGRO Putem elektronske pošte, dana 29.08.2025. godine	Predlažemo da se u članu 37 Nacrta Zakona o nevladinim organizacijama vrati institut međufinansiranja(prefinansiranja) projekata i programa koje realizuju nevladine organizacije, a koji su podržani iz fondova Evropske unije i drugih međunarodnih izvora finansiranja. <i>U Nacrtu Zakona iz člana 37 je brisana odredba o međufinansiranju, što smatramo potpuno neprihvatljivim jer može izazvati ozbiljne posljedice po uspješnost konkurisanja i učešća NVO u međunarodnim projektima i održivost rada velikog broja NVO. Sve veći broj EU projekata funkcioniše po principu refundacije troškova – nevladine organizacije moraju unaprijed obezbijediti sredstva za realizaciju aktivnosti, a donator sredstva uplaćuje tek nakon odobrenja izvještaja o realizaciji. Veliki broj NVO nema sopstvene izvore finansiranja, što u praksi dovodi do:</i> - <i>odustajanja od prijave na EU projekte,</i> - <i>zaduživanja kod komercijalnih banaka uz visoke kamate,</i> - <i>smanjenja obima i kvaliteta planiranih aktivnosti,</i> - <i>dodatnog finansijskog pritiska na manje organizacije</i> <i>Podsjećamo da je mehanizam međufinansiranja postojao u prethodnim zakonskim rješenjima, iako, nažalost, nije nikada bio uređen podzakonskim aktima što smatramo velikim propustom jer je ograničilo veliki broj NVO da konkuriše na značajnom broju EU konkursa, a time i doprinese sprovođenju velikog broja javnih politika, što priznaćete nikome ne može biti u interesu. Ipak, njegovo postojanje je predstavljalo ključni osnov da se ovaj vid podrške nevladinim organizacijama uredi kroz odgovarajuće podzakonske akte. Međutim, njegovim uklanjanjem iz trenutnog Nacrta Zakona država faktički onemogućava NVO da ravnopravno učestvuju u međunarodnim projektima i da doprinesu razvoju zajednica kroz sredstva EU fondova, što bi predstavljalo korak unazad. Dodatno, kada Crna Gora postane punopravna članica Evropske unije, pristup strukturnim i kohezionim fondovima otvoriće veće mogućnosti za nevladine organizacije. Ti fondovi podrazumijevaju višestruko veće grantove nego postojeći pretpristupni programi, kao i strožije uslove predfinansiranja, gdje se zahtijeva da organizacije unaprijed obezbijede određena sredstva neophodna za sprovođenje aktivnosti, koja se naknadno refundiraju u više faza od strane donatora. Ukoliko država sada ne uspostavi mehanizam</i>	Predlog nije prihvatljiv. Problem međufinansiranja EU projekata nije predmet regulisanja ovog Zakona, već je u nadležnosti Ministarstva finansija, uz učešće komercijalnih banaka.

	<i>predfinansiranja, postoji realna opasnost da će većina crnogorskih NVO biti isključena iz ovih izvora finansiranja.</i> <i>U skladu sa navedenim obrazloženjima i opravdanim potrebama, predlažemo da se u članu 37 dodaju sljedeće odredbe:</i> <i>„Država obezbjeđuje sredstva za predfinansiranje projekata i programa koje realizuju nevladine organizacije, a koji su podržani iz fondova Evropske unije i drugih međunarodnih izvora finansiranja, u iznosu koji ne može biti manji od 0,1% tekućeg godišnjeg budžeta.</i> <i>Vlada uredbom propisuje kriterijume, postupak i način dodjele sredstava za predfinansiranje, kao i kontrolu njihove namjenske upotrebe.</i> <i>Ministarstvo zadržava pravo da u zavisnosti od potrebe vrši prelivanje sredstva između pozicije predfinansiranja i kofinansiranja kako bi odgovorila većim potrebama u toku jedne budžetske godine koji se mogu pojaviti na jednoj ili drugoj budžetskoj poziciji.“</i> <i>Takođe ističemo da u predlogu nove odredbe koristimo termin „predfinansiranje“ umjesto dosadašnjeg termina „međufinansiranje“, jer se termin predfinansiranje koristi u zvaničnim dokumentima Evropske unije i preciznije odražava prirodu ovog oblika privremenog finansiranja aktivnosti prije refundacije troškova. Ukoliko vi imate prikladniji termin nemamo ništa protiv da ga uvedete kao novi pojam koji oslikava ovu potrebu.</i> <i>Na ovaj način država bi privremeno osigurala sredstva za predfinansiranje EU projekata, a NVO bi bila dužna da ih vrati po odobrenju refundacije od strane donatora. Ovaj model ne predstavlja dodatno opterećenje za državni budžet, jer funkcioniše kao privremeni revolving fond, a sredstva se po odobrenju refundacije vraćaju u budžet. Kao dokaz da mehanizam predfinansiranja može da funkcioniše u praksi, navodimo primjer njegove primjene od strane Zajednice opština koji je osmislilo Ministarstvo finansija. S obzirom na to da je Zakonom o NVO i podzakonskim aktima već uređeno kofinansiranje programa koje realizuju NVO, koji su podržani iz fondova Evropske unije i drugih stranih izvora finansiranja, za koje se takođe izdava 0,1% tekućeg budžeta, predložena je i odredba da se u slučaju nepotrošnje opredijeljenih sredstava u fondu za kofinansiranje ili u fondu za predfinansiranje ostavi mogućnost preliivanja viška sredstava između ova dva fonda, što će omogućiti efikasnu i transparentnu podršku nevladinim organizacijama a vama kao nekom ko sprovodi ove</i>	
--	--	--

		<i>konkurse ostaviti mogućnost da intervenišete po potrebi za slučaj da su sva sredstva iz jednog ili drugog modela potrošena.</i>	
63.	Marija Đikanović, Fondacija za razvoj sjevera Crne Gore- FORS MONTENEGRO Putem elektronske pošte, dana 29.08.2025. godine	Budući da je u toku izrada izmjena i dopuna Uredbe o postupku i načinu kofinansiranja projekata i programa nevladinih organizacija podržanih iz fondova Evropske unije, a na osnovu dogovora tokom javne rasprave na Zakon o NVO, predlažemo doradu dva stava u okviru člana 4 pomenute Uredbe. Naši predlozi zasnovani su na dosadašnjoj praksi primjene Uredbe, u okviru koje je komisija, zbog nedovoljno jasne i precizne formulacije postojećih odredbi, u pojedinim slučajevima morala donositi odluke koje su bile na štetu korisnika EU sredstava. U skladu sa tim, predlažemo doradu dva stava u okviru člana 4. Predložene odredbe su označene bojom u okviru postojećeg člana 4 koji glasi: Član 4 Sredstva za kofinansiranje projekata i programa nevladinih organizacija ugovorenih po osnovu konkursa i programa podržanih od Evropske unije, obezbjeđuju se u budžetu Crne Gore u iznosu od 100% ugovorom utvrđenog obaveznog učešća nevladine organizacije na navedenim projektima i programima. Sredstva iz stava 1 ovog člana raspodjeljuju se za projekte i programe koji se realizuju u toku tekuće godine, bez obzira na godinu u kojoj je potpisan ugovor o finansiranju iz fondova Evropske unije. Izuzetak od stava 2 je u slučaju da se sredstva opredijeljena za kofinansiranje ne potroše u tekućoj godini, u posljednjem konkursu se mogu odobriti i projekti za koje je potpisan ugovor u tekućoj godini a čija realizacija počinje u narednoj godini. Za određeni projekat ili program mogu se samo jednom dodijeliti sredstva za kofinansiranje, nezavisno od trajanja projekta. Izuzetno od stava 3, za određeni projekat ili program sredstva se mogu dodjeljivati više od jednog puta ukoliko se tokom trajanja projekta poveća iznos obaveznog kofinansiranja, kao i u slučaju kada su sredstva djelimično dodijeljena, kako bi se obezbijedilo kofinansiranje u iznosu od 100% obaveznog učešća. Kako se vrijednost projekta može mijenjati za vrijeme trajanja ugovora o grantu, tako se i iznos obaveznog kofinansiranja može mijenjati, pri čemu on može biti ili smanjen ili povećan u odnosu na prvobitno ugovoreni iznos.	Pojašnjenje. Komentar se odnosi na Uredbu, ne na nacrt Zakona.

		Sredstva iz stava 1 ovog člana raspodjeljuju se do utroška iznosa utvrđenog zakonom za ovu namjenu u tekućoj godini.	
64.	Marija Đikanović, Fondacija za razvoj sjevera Crne Gore- FORS MONTENEGRO Putem elektronske pošte, dana 29.08.2025. godine	Predlažemo da se u članu 11 stav 9 jasno definiše širi spektar težih krivičnih djela koja predstavljaju smetnju za osnivanje ili rukovođenje NVO, uključujući ubistvo, razbojništvo, polno zlostavljanje, krađu, utaju poreza, prevaru, trgovinu ljudima, falsifikovanje isprava i druga krivična djela koja direktno ugrožavaju pravni poredak i javni interes. <i>Izostavljanje ovih krivičnih djela može dovesti do situacije da lica osuđena za teška krivična djela osnivaju ili upravljaju nevladinim organizacijama, što narušava povjerenje javnosti i pravnu sigurnost. Preciznije definisanje je potrebno radi usklađivanja sa praksom drugih zakona koji regulišu status lica osuđenih za teža krivična djela.</i>	Predlog nije prihvatljiv. Navedeno predstavlja disproporcionalno ograničenje prava na udruživanje. Saglasno praksi Evropskog suda za ljudska prava, pravo na udruživanje ne garantuje se zatvorenici, ali lica koja su odslužila kaznu zatvora ostvaruju sva svoja prava, uključujući i pravo na udruživanje, osim onih koji su eventualno ograničeni po osnovu izrečenih dodatnih mjera suda (e.g. zabrana prilaza određenoj osobi, ili određenoj kategoriji ranjivih lica – djece, neograničeno, ili u određenom vremenskom trajanju, zabrana obavljanja određene djelatnosti za određeni period, itd).
65.	Marija Đikanović, Fondacija za razvoj sjevera Crne Gore- FORS MONTENEGRO	Član 14 stav 4 – Zaštita naziva. S obzirom na to da nijesmo naišli na slično rješenje u regulativama zemalja iz okruženja predlažemo da se dodatno obrazlože razlozi za zabranu upotrebe naziva država, državnih organa, oznaka strukovnih udruženja, diplomatskih i konzularnih predstavništava, misija stranih država i predstavništava međunarodnih organizacija u nazivima NVO. Takođe je potrebno jasno definisati da li se ova zabrana odnosi retroaktivno, tj. da li će NVO koje već imaju takve nazive biti primorane da ih mijenjaju.	Predlog je djelimično prihvatljiv. Član 14, stav 3, mijenja se, tako da glasi: Naziv nevladine organizacije ne može sadržati riječi koje su slične nazivu državnog

	Putem elektronske pošte, dana 29.08.2025. godine		organa, organa državne uprave, odnosno organa lokalne samouprave i organa lokalne uprave, diplomatskih i konzularnih predstavništava, misija stranih država i predstavništava međunarodnih organizacija.
66.	Marija Đikanović, Fondacija za razvoj sjevera Crne Gore- FORS MONTENEGRO Putem elektronske pošte, dana 29.08.2025. godine	Član 36 - Podrška programima i projektima nevladinih organizacija u oblastima od javnog interesa. Kod izvora finansiranja, u okviru stava 1 ovog člana, dodati i međunarodne izvore. <i>„Programi i projekti u oblastima od javnog interesa koje realizuju nevladine organizacije mogu se finansirati iz državnog budžeta, budžeta jedinica lokalne samouprave, fondova Europske unije, međunarodnih izvora i drugih javnih izvora.</i>	Predlog je djelimično prihvatljiv. Član 36 stav 1 mijenja se tako da glasi: Programi i projekti u oblastima od javnog interesa koje realizuju nevladine organizacije osnovane na osnovu ovog ili posebnog zakona mogu se finansirati iz državnog budžeta, budžeta jedinica lokalne samouprave, fondova Europske unije i drugih javnih i privatnih izvora.
67.	Marija Đikanović, Fondacija za razvoj sjevera Crne Gore- FORS MONTENEGRO Putem elektronske pošte, dana 29.08.2025. godine	Član 55 – Usklađivanje sa zakonom. Potrebno je pojasniti da li se obaveza usklađivanja statuta sa novim Zakonom odnosi i na NVO koje su upisane u registar prije donošenja Zakona o NVO iz 2011. godine. <i>Trenutna formulacija člana 55 odnosi se na NVO upisane u registar po Zakonu o NVO (Službeni list CG", br. 39/11, 37/17 i 84/24). Time nije jasno da li se organizacije upisane u registar prije 2011. godine smatraju obuhvaćenim ovom obavezom. Jasno tumačenje ove odredbe je ključno da bi se izbjegla pravna</i>	Pojašnjenje. Obaveza usklađivanja odnosi se na sve NVO koje su upisane u Registar, nezavisno od toga kada su upisane.

		<i>nesigurnost i potencijalni problemi u primjeni ove odredbe na NVO upisane u registar prije 2011.</i>	
68.	Marija Đikanović, Fondacija za razvoj sjevera Crne Gore- FORS MONTENEGRO Putem elektronske pošte, dana 29.08.2025. godine	Predlažemo da se član 32 dodatno razradi i precizira kroz jasne procedure za obavljanje privredne djelatnosti nevladinih organizacija, uključujući jedno od pitanja Da li NVO dobija posebno rješenje o registraciji privredne djelatnosti kod CRPS-a ili se djelatnost upisuje kao dopuna u postojećem rješenju o registraciji NVO? <i>Trenutna formulacija člana 32 je previše opšta i može izazvati pravnu nesigurnost, jer ostavlja prostor za različita tumačenja kako se vrši registracija za obavljanje privredne djelatnosti, zatim tumačenja statusa NVO od strane Poreske uprave, CRPS-a, inspeksijskih organa i drugih nadležnih tijela. Ukoliko zakon ostane neprecizan, postoji rizik da se NVO u praksi tretiraju kao privredna društva, što može stvoriti dodatni regulatorni teret, povećati administrativne troškove i obeshrabriti razvoj održivih modela finansiranja civilnog sektora</i>	Predlog je djelimično prihvatljiv. Čl. 32 propisuje da NVO obavlja privrednu djelatnost saglasno posebnim propisima kojima se uređuju uslovi za obavljanje te vrste djelatnosti – uključujući i obavezu registracije za obavljanje ove djelatnosti. Član 32 , mijenja se tako da glasi: Nevladina organizacija može neposredno obavljati privrednu djelatnost utvrđenu statutom, ako se za obavljanje te djelatnosti upiše u registar privrednih subjekata, saglasno propisima kojim se uređuje registracija privrednih subjekata i ostalih oblika privredne djelatnosti. Prikupljanje novčanih sredstava povremenim organizovanjem dobrotvornih i humanitarnih priredbi i aktivnosti ne smatra se neposrednim obavljanjem privredne djelatnosti iz stava 1 ovog člana.

			Ukoliko prihod od neposrednog obavljanja privredne djelatnosti u tekućoj godini prelazi iznos od 8.000 eura, nevladina organizacija ne može neposredno obavljati privrednu djelatnost do kraja tekuće godine. Izuzetno od stava 3.2 ovog člana, nevladina organizacija može nastaviti da neposredno obavlja privrednu djelatnost do kraja tekuće godine pod uslovom da prihod od te djelatnosti u tekućoj godini ne pređe 20% ukupnog godišnjeg prihoda u prethodnoj kalendarskoj godini. Višak prihoda nad rashodima ostvaren neposrednim obavljanjem privredne djelatnosti mora se upotrijebiti na teritoriji Crne Gore za ostvarivanje ciljeva radi kojih je nevladina organizacija osnovana. Nevladina organizacija neposredno obavlja privrednu djelatnost saglasno posebnim propisima kojima se uređuju uslovi za obavljanje te vrste djelatnosti.
--	--	--	--

			Prihod koji nevladina organizacija ostvari preko iznosa iz st. 3 i 4 ovog člana uplaćuje se u budžet Crne Gore.
69.	Jelica Begović, NVU Građanski aktivizam Putem pošte, dana 29.08.2025. godine	Zadržati i detaljnije definisati postojeće ključne proceduralne garancije iz članova 32a-32k važećeg zakonskog rješenja. <i>Preporučujemo da se u novom Zakonu o nevladinim organizacijama (NVO) zadrže i dodatno preciziraju odredbe iz članova 32a-32k važećeg Zakona. Navedene odredbe predstavljaju ključne proceduralne garancije u proces raspodjele sredstava iz državnog budžeta za projekte i programe NVO. Ove garancije su se pokazale kao osnov transparentnosti, odgovornosti i zaštite od političkog uticaja u finansiranju NVO sektora, te smatramo da ih treba zadržati na nivou zakona. Proceduralne odredbe poput navedenih garantuju temeljna načela transparentnosti i odgovornosti, te je primjereno da budu uređene zakonom koji donosi Skupština, a ne ostavljene isključivo Vladi kroz podzakonski akt. Ako bi se ovi ključni uslovi izmjestili u uredbu ili pravilnik, postojao bi rizik da se njihova sadržina vremenom oslabi ili promijeni bez adekvatnog demokratskog nadzora. Zadržavanjem u zakonu, one dobijaju snažniju pravnu snagu i teže ih je mijenjati proizvoljno - svaka izmjena zahtijevala bi parlamentarnu proceduru, javnu raspravu i obrazloženje. Time se NVO sektor štiti od potencijalnih naglih promjena pravila koje bi mogle narušiti transparentnost konkursnih procedura. Uklanjanjem navedenih odredbi postojećeg Zakona, poslala bi se loša poruka i otvorio prostor da izvršna vlast fleksibilnije (i potencijalno netransparentno) uređuje dodjelu budžetskih sredstava NVO. Zakon treba da garantuje minimum standarda koji će važiti podjednako za svaku vladu i ministarstvo, bez obzira na personalni sastav ili političku volju u datom momentu. U suprotnom, cjelokupan proces bi mogao biti podložniji uticaju dnevne politike, sto bi urušilo kredibilitet konkursa u očima javnosti i samih NVO. Uklanjanje ovih normi iz zakona ili njihovo svođenje na opšta mjesta u podzakonskom aktu predstavljalo bi korak unazad koji može ugroziti dostignuti nivo povjerenja između države i civilnog društva, otvoriti prostor za netransparentne prakse i izazvati negativne ocjene od strane EU. Suprotno tome, ugrađivanje ovih garancija u novi zakon na jasan i sveobuhvatan način osiguraće da i naredne vlade i ministarstva moraju postupati po istim</i>	Predlog nije prihvatljiv. Navedeno nije predmet regulisanja Zakona, već Uredbe i njene primjene.

		<i>pravilima koja garantuju fer tretman svih NVO. Time će se očuvati kontinuitet dobre prakse i poslati poruka da Crna Gora ostaje posvećena principima dobrog upravljanja i partnerstvu sa civilnim društvom.</i>	
70.	Jelica Begović, NVU Građanski aktivizam Putem pošte, dana 29.08.2025. godine	Novu verziju Zakona o NVO vidimo kao priliku da se ovaj model dodatno unaprijedi i precizira (posebno a dijelu rada Komisije i Nezavisnih procjenjivača), kako bi još bolje služio svrsi. Fokus treba da ostane na tri ključna cilja: transparentnost, odgovornost i otpornost na politički uticaj. <u>- Zaštita identiteta i centralizacija angažmana procjenjivača.</u> - Umjesto javnog objavljivanja imena, objavljuje se anonimizovana lista sa identifikacionim kodovima (ID) procjenjivača i njihovim ocjenama; cjelovita imenovana evidencija vodi se kod centralnog resora i dostupna je samo nadzornim organima. Dodjelu prijava procjenjivačima vrši informatički sistem metodom slučajnog uzorka. Naknade i ugovori se centralizuju: sredstva za honorare obezbjeđuju se na jednoj budžetskoj liniji centralnog resora, a procjenjivači ugovore zaključuju sa tim resorom, ne sa pojedinačnim dodjeljivačima sredstava(resornim ministarstvima/jedinicama). Radi sprečavanja "curenja informacija" i potencijalnih pritisaka, isti procjenjivač može biti angažovan najviše jednom u tri godine u istoj oblasti i kod istog dodjeljivača sredstava. <u>- Žalbeni proces prije objave odluke o finansiranju</u> Nakon što komisija za raspodjelu sredstava završi ocjenjivanje i utvrdi preliminarnu rang-listu, nadležni organ je dužan da u definisanom roku svakom aplikantu omogućiti uvid u bodovnu listu i sažeto obrazloženje ocjene njegovog prijedloga putem bezbjedne elektronske platforme (sajt Vlade i E uprava). Od dana omogućavanja uvida teče definisani rok u kome aplikant može podnijeti prigovor u pogledu očigledne greške u računanju bodova, propusta u primjeni propisanih kriterijuma ili povrede procedura i pravila o sukobu interesa; prigovor se ne može odnositi na izmjene sadržaja prijave. O prigovorima odlučuje nezavisna, vansudska Žalbena komisija, koju imenuje nadležni resor za NVO na mandat od dvije godine (za svaku oblast od javnog interesa koja se finansira iz budžeta) koju čini i predstavnik nadležnog resora za saradnju sa nevladinim sektorom, predstavnik NVO i ekspert iz oblasti koji nije bio/bila probitno angažovan/a. Članovi Žalbene komisije ne mogu biti članovi komisije za ocjenjivanje niti nezavisni procjenjivači u predmetnom konkursu i potpisuju	Predlog nije prihvatljiv. Zakon ne uređuje nezavisne procjenjivače, ali predlozi mogu biti korisni za Uredbu i primjenu Uredbe u praksi.

		izjave o (ne)postojanju sukoba interesa i povjerljivosti. Žalbena komisija odlučuje u definisanom roku od prijema kompletnog prigovora i može: odbiti prigovor kao neonovan; djelimično ili u cjelini usvojiti prigovor i naložiti ponovno ocjenjivanje spornog dijela od strane drugih nezavisnih procjenjivača; ili ispraviti očigledne računarske greške u bodovanju. Nalaz Žalbene komisije se šalje nadležnoj komisiji za raspodjelu sredstava na razmatranje/postupanje. Komisija za dodjelu sredstava bi nakon ovog procesa objavljivala odluku o raspodjeli. Pokretanje prigovora ne utiče na pravo aplikanta na sudsku zaštitu nakon objave konačne odluke. Ovakav preobjavni Žalbeni period povećava transparentnost i povjerenje u postupak (omogućava uvid u bodove i obrazloženja), omogućava brzo otklanjanje grešaka i proceduralnih propusta bez opterećenja Upravnog suda, i usklađen je sa dobrim praksama EU koje predviđaju prethodni uvid, prigovor i odlučivanje od tijela koje nije učestvovalo u ocjenjivanju. Za efikasnu primjenu, predlaže se centralizovana, digitalna razmjena (radi traga o dostavi i rokovima), standardizovan obrazac prigovora sa referencama na kriterijume i obrazloženja, te finansiranje rada Žalbene komisije i tehničke podrške na jednoj budžetskoj liniji centralnog resora.	
71.	Jelica Begović, NVU Građanski aktivizam Putem pošte, dana 29.08.2025. godine	Predlažemo potpunu digitalizaciju procesa koja će biti definisana zakonskim okvirom. <i>Predlažemo da se u Nacrt Zakona doda poseban Član kojim se digitalizuju ključni postupci u odnosu na NVO - od registracije/osnivanja, preko izdavanja potvrda i rješenja, do isključivo elektronskog podnošenja prijave na javne konkurse finansirane iz državnog budžeta. Digitalizacija će smanjiti administrativno opterećenje i troškove (poštarina, štampa i umnožavanje dokumentacije), podići ekološku održivost (manja potrošnja papira) i povećati pravovremenost i transparentnost postupaka. Nadležni organi treba po službenoj dužnosti da preuzimaju podatke iz službenih evidencija putem sistema interoperabilnosti (načelo „jednom-samo“), kako bi se eliminisalo traženje papirnih potvrda od NVO. Platforma mora ispuniti eIDAS (QE-sign), WCAG 2.1 AA (pristupačnost) i ISO 27001 (bezbjednost); rezultati i ugovori objavljuju se i kao otvoreni podaci (CSV/JSON).</i> Prijedlog normativnog teksta: 1. Postupci registracije/osnivanja NVO, upisa promjena, izdavanja potvrda, uvjerenja i rješenja, kao i	Predlog nije prihvatljiv. Navedeno nije predmet regulisanja Zakona.

		podnošenje prijava na javne konkurse i sva komunikacija u tim postupcima, sprovode se elektronskim putem preko državne elektronske platforme. 2. Organ nadležan za registraciju i organi nadležni za finansiranje NVO dužni su da obezbijede elektronske obrasce, elektronsku identifikaciju i potpis (kvalifikovani elektronski potpis i pečat), elektronsku dostavu (e-dostava) i vremenski žig. Dokument izdat u elektronskom obliku sa kvalifikovanim elektronskim potpisom/pečatom ima istu pravnu snagu kao original u papirnoj formi i ne može se zahtijevati podnošenje papirnog originala. 3. U cilju smanjenja administrativnog opterećenja, zabranjuje se traženje od NVO da prilažu potvrde i uvjerenja koja nadležni organ može pribaviti po službenoj dužnosti iz službenih evidencija (npr. Iz registra NVO, poreske evidencije, kaznene evidencije i dr.), uz primjenu načela interoperabilnosti i zaštite podataka ličnosti. 4. Nadležni organ obezbjeđuje jedinstveni elektronski registar NVO (javnu bazu) sa osnovnim podacima, elektronskim izvodima i istorijom statusnih promjena, te centralno mjesto za objavu svih javnih konkursa i rezultata, uključujući rang-liste i sažeta obrazloženja. 5. Sva dokumentacija za konkurse podnosi se isključivo elektronski; izuzetno, u slučaju tehničkog zastoja platforme dužeg od 24 sata, rokovi se produžavaju, a organ istim kanalom objavljuje obavještenje o novom roku. 6. Ministarstvo nadležno za informaciono-komunikacione tehnologije, u saradnji sa nadležnim organom za NVO, donosi tehničke standarde i uputstva (format podataka, maksimalne veličine fajlova, metapodaci, dostupnost osobama s invaliditetom i dr.)	
72.	Jelica Begović, NVU Građanski aktivizam Putem pošte, dana 29.08.2025. godine	Neutrošena/neraspoređena sredstava tekuće godine se prenose na iduću. <i>Radi očuvanja predvidljivosti finansiranja i izbjegavanja „gašenja“ budžetskih linija za NVO usljed proceduralnih kašnjenja, predlažemo da član 37 bude dopunjen odredbama koje obezbjeđuju automatski prenos neutrošenih sredstava u narednu godinu za istu namjenu. Ministarstvo finansija vrši prenos po službenoj dužnosti, vodi posebnu budžetsku liniju i javno objavljuje iznos i razloge prenosa.</i> <i>Na ovaj način se štite i minimalni procenti iz člana 37, podiže efikasnost trošenja i otklanja potreba za hitnim i neadekvatnim raspodjelama krajem godine. Ako planirani javni konkurs nije raspisan ili realizovan do 31. decembra tekuće</i>	Predlog nije prihvatljiv. Navedeno nije materija ovog zakona, već Zakona o budžetu i Zakona o izvršenju budžeta.

		<i>godine, sredstva se po službenoj dužnosti prenose za istu namjenu na iduću godinu, uvećavajući budžet javnog konkursa za neutrošeni iznos tekuće godine.</i>	
73.	Alida Pilica, NVO NVO „Borba protiv korupcije i diskriminacije - put ka napretku u Evroatlantske integracije” i Mukadesa Pilica, nevladino udruženje otpor za zaštitu flore i faune Putem pošte, dana 29.08.2025. godine	Predlažemo da se dopuni član 25. sa novim stavom, te umjesto stava 5, upiše stav koji bi glasio: U slučaju da se ne sazove Vanredna sjednica skupštine, najkasnije u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva za nienio sazivanje, to pravo na sazivanje i održavanje skupštine se prenosi na podnosiocze zahtjeva, koji su dužni istu održati u roku od 15 dana nakon isteka roka iz stava 4.ovog člana.	Predlog je prihvatljiv. U članu 25, poslije stava 5, dodaje se stav 6, koji glasi: U slučaju da se ne sazove Vanredna sjednica skupštine, najkasnije u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva za nienio sazivanje, to pravo na sazivanje i održavanje skupštine se prenosi na podnosiocze zahtjeva, koji su dužni istu održati u roku od 15 dana nakon isteka roka iz stava 5.ovog člana.
74.	Alida Pilica, NVO NVO „Borba protiv korupcije i diskriminacije - put ka napretku u Evroatlantske integracije” I Mukadesa Pilica, NVO udruženje otpor za zaštitu flore i faune Putem pošte, dana 29.08.2025. godine	Predlažemo da se stav 5 člana 25. u nacrtu Zakona formuliše kao stav 6 člana 25	Pojašnjenje. Pogledati komentar u tački 73, Izvještaja.
75.	Alida Pilica, NVO NVO „Borba protiv korupcije i diskriminacije - put	Predlažemo da se dopuni član 26. stav 2, sa tačkom 3 i 4, koje bi glasile: 3. pravosnažnom presudom osuđeno za krivično djelo počinjeno u vršenju poslova unutar nevladine organizacije kao	Predlog nije prihvatljiv. Prevashodno se radi o krivičnopravnoj materiji.

	ka napretku u Evroatlantske integracije" I Mukadesa Pilica, NVO udruženje otpor za zaštitu flore i faune Putem pošte, dana 29.08.2025. godine	ovlašćeno lice za zastupanje i predstavljanje udruženja. 4. pravosnažnom presudom osuđeno za krivično djelo počinjeno u trajanju preko šest (6) mjeseci za vrijeme dok traju pravne posljedice osude i dok su te mjere na snazi.	
76.	Lidija Guberinić, NVO Opštinsko udruženje multiple skleroze Bijelo Polje Putem elektronske pošte, dana 02.09.2025. godine	Smatramo potrebnim izmjenu Budžetsko finansiranje i kofinansiranje i saradnja sa nevladinim organizacijama član 37 u dijelu: „- posebna sredstva za finansiranje programa i projekata nevladinih organizacija u oblasti zaštite lica sa invaliditetom u iznosu koji ne može biti manji od 0,1% tekućeg godišnjeg budžeta." <i>Naš stav je da nedostaje riječ- reprezentativnih, naše iskustvo u radu nam inicira potrebu za prepoznavanjem reprezentativnih nevladinih organizacija osoba sa invaliditetom, u oblasti zaštite lica sa invaliditetom. Reprezentativne organizacije osoba sa invaliditetom su organizacije koje imaju članstvo lica sa invaliditetom, koje predstavlja lica sa invaliditetom, tj. čiji su organi upravljanja lica sa invaliditetom I koje u svom Statut ima delovanje u oblasti zaštite lica sa invaliditetom. Na način, na koji je definisana raspodela posebnih sredstava (ne manje od 0,1% tekućeg godišnjeg budžeta), ne menja se nedopustiva stvarnost raspodele ovih sredstava, koja je trenutno na snazi. Naime, ovakva definicija motiviše veliki broj nevladinih organizacija, koje su se prilagođavale mijenjajući svoje Statute, pa se sada, uz ekologiju, rodnu ravnopravnost, sport, kulturu...zarad dobijanja sredstava bave i nama, licima sa invaliditetom. Do nas i ne stignu. Vođeni motom Konvencije UN-a o pravima lica sa invaliditetom, koju je naša država Crna Gora ratifikovala 2009. godine "Ništa o nama bez nas!", smatramo da Zakon ne sme biti samo finansijski instrument, već mora predstavljati garanciju jednakih šansi, dostojanstva ...</i> Zato predlažemo da u članu 37 stoji:	Predlog nije prihvatljiv. Navedeno je pitanja o kojem treba voditi računa prilikom raspisivanja konkursa, ali nije materija ovog zakona.

		- posebna sredstva za finansiranje programa i projekata reprezentativnih nevladinih organizacija u oblasti zaštite lica sa invaliditetom u iznosu koji ne može biti manji od 0,1% tekućeg godišnjeg budžeta.	
77.	Marina Vujačić, Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore Putem elektronske pošte, dana 02.09.2025. godine	U okviru Predmeta zakona (član 1) pored izvora finansiranja, neophodno je dodati da se uređuje i „finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija u oblastima od javnog interesa“. <i>Predmet zakona, kako je trenutno definisan, nedovoljno precizno obuhvata pitanje finansiranja projekata i programa nevladinih organizacija iz javnih izvora. Iako su u Nacrtu predviđene dvije odredbe koje se odnose na finansiranje - određivanje oblasti od javnog interesa i iznos sredstava iz budžeta - takvo rješenje nije dovoljno da obezbijedi stabilan i predvidljiv sistem podrške radu nevladinih organizacija (NVO), odnosno podršku nevladinog sektora institucijama sistema u sprovođenju javnih politika. Ukoliko bi ostali elementi finansiranja bili uređeni isključivo podzakonskim aktima, to bi značilo da se osnovni uslovi, kriterijumi i rokovi za finansiranje projekata i programa mogu mijenjati svake godine, u zavisnosti od volje i prioriteta svake Vlade. Takva pravna nesigurnost dovela bi do nestabilnosti sistema, što je u suprotnosti sa načelom održivog finansiranja i kontinuiteta podrške organizacijama civilnog društva, pa i kontinuiteta u sprovođenju javnih politika u različitim oblastima. Upravo iz tih razloga, potrebno je da se već u samom zakonu jasno uredi i „finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija u oblastima od javnog interesa“. Time bi se obezbijedila veća pravna sigurnost, transparentnost i predvidljivost, što je ključno kako za rad i planiranje aktivnosti i godišnjeg rada nevladinih organizacija, tako i za ostvarivanje javnog interesa.</i>	Predlog je prihvatljiv. Član 1 stav 1 mijenja se, tako da glasi: Ovim zakonom uređuje se način osnivanja, upisa i brisanja iz registra, status, organi upravljanja i zastupanja, imovina i izvori finansiranja, finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija u oblastima od javnog interesa, kao i druga pitanja od značaja za rad i djelovanje nevladinih organizacija i predstavništava stranih nevladinih organizacija u Crnoj Gori.
78.	Marina Vujačić, Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore Putem elektronske pošte, dana 02.09.2025. godine	U okviru Javnosti rada (član 7) treba dodati da se ista, pored statuta, ostvaruje i u skladu sa zakonom. <i>Nacrt zakona predviđa da se javnost rada nevladine organizacije uređuje statutom, što je suviše uzak okvir i ne obezbjeđuje dovoljnu preciznost. Javnost rada, makar onih organizacija koje sprovode projekte u oblastima od javnog interesa i finansiraju se iz budžeta države, nije samo unutrašnje pitanje organizacije koje se može urediti statutom, već je to jedno od osnovnih načela demokratskog djelovanja, koje mora biti usklađeno sa zakonom i širim pravnim okvirom. Ukoliko bi javnost rada bila uređena isključivo statutom, postojala bi opasnost od različitih tumačenja i praksi, a samim tim i od ograničene</i>	Predlog nije prihvatljiv. Saglasno međunarodnim standardima, način ostvarivanja javnosti NVO kao privatno pravnih osoba prevashodno se uređuje statutom, a ne zakonom. Od ovog opšteg pravila mogu postojati izuzeci, a koji se odnose na NVO koje

		<i>transparentnosti rada NVO. Dodavanjem obaveze da se javnost rada ostvaruje i u skladu sa zakonom postiže se balans između autonomije organizacija u definisanju svojih unutrašnjih akata i obaveze postovanja zakonskih standarda, što doprinosi većem stepenu transparentnosti. odgovornosti i povjerenja javnosti u rad NVO, posebno kada je riječ o onima koje imaju podršku države za svoj rad: projekti, prostor i oprema i sl.</i>	dobijaju javna sredstva, poreske olakšice ili uživaju druge povlastice, ali ti se izuzeci uređuju propisima koji bliže uređuju način ostvarivanja ovih povlastica.
79	Marina Vujačić, Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore Putem elektronske pošte, dana 02.09.2025. godine	Predlažemo brisanje stava 5, člana 11 koji glasi: <u>Lice ovlašćeno za zastupanje udruženja može biti samo punoljetna, poslovno sposobna osoba ako joj poslovna sposobnost nije oduzeta.</u> <i>Ova odredba u suprotnosti je s Konvencijom UN o pravima osoba s invaliditetom, koju je Crna Gora ratifikovala još 2009. (Posebno njenim načelima, te opštim i specifičnim obavezama u članovima 4.3. i 33.3. koji govore o učešću osoba s invaliditetom u procesima donošenja odluka, članom 12 - Jednako priznanje lica pred zakonom, koji propisuje obavezu države da omogućiti podržano donošenje odluka umjesto zamjenskog odlučivanja, članom 29 - Učešće u javnom i političkom životu) kao i preporukama Komiteta UN o pravima osoba s invaliditetom za Crnu Goru iz 2017. Navedena odredba predstavlja nepotrebno i diskriminatorno ograničenje. Na ovaj način onemogućava se samozastupanje određenog broja osoba s invaliditetom, i to upravo onih kojima je najpotrebnije da njihova prava i interesi budu neposredno zastupljeni u organizacijama civilnog društva, koje je ujedno njihov jedini glas. Konvencija jasno propisuje obavezu države da obezbijedi puno i ravnopravno učešće osoba s invaliditetom u procesima donošenja odluka (član 4.3. i član 33.3), kao i jednako priznavanje pred zakonom (član 12), uključujući obavezu uvođenja sistema podržanog donošenja odluka umjesto zamjenskog odlučivanja. Dodatno, Komitet je u svojim preporukama Crnoj Gori iz 2017. posebno ukazao na potrebu uklanjanja ograničenja koja osobe s invaliditetom sprečavanju u ostvarivanju punog kapaciteta u društvenom i političkom životu. Zadržavanje predmetne odredbe bilo bi u suprotnosti sa ovim preporukama i međunarodnim obavezama države. Stoga je neophodno brisati stav 5, člana 11, kako bi se osiguralo puno poštovanje prava osoba s invaliditetom na jednakost, autonomiju i neposredno učešće u radu i zastupanju nevladinih organizacija. Uostalom, odredba je i suvišna jer se u praksi, dok je na snazi zakonodavstvo koje propisuje lišenje poslovne sposobnosti zbog pretpostavljene ili stvarne invalidnosti, neće ni desiti da na</i>	Pojašnjenje Pogledati komentar tačke 132.

		<i>čelu organizacije bude izabrano lice lišeno poslovne sposobnosti imajući u vidu da, u skladu sa važećim zakonodavstvom i procedurama, to lice ne može voditi pravne poslove. Na kraju, neprivatljivo je da se 2025. umjesto da se kompletno zakonodavstvo reformiše, propisuju nove diskriminatorne odredbe i pravni režimi koji su suprotni međunarodnim standardima.</i>	
80	Marina Vujačić, Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore Putem elektronske pošte, dana 02.09.2025. godine	Posljednja dva stava člana 11 - stav 9 i 10 (Osnivači) dodatno razraditi, odnosno dopuniti ograničenjima, odnosno propisati i ostala krivična djela koja su ograničavajuća za osnivanje NVO, poput krivičnih djela protiv polnih sloboda, femicida, djela protiv čovječnosti i ljudskog dostojanstva, pranja novca, trgovine ljudima, krijumčarenja, utaje poreza i krivična djela iz oblasti ekološkog kriminala koja su za posljedicu imala znatnu štetu po zdravlje ljudi, dobrobit životinja, životnu sredinu ili prirodna dobra i resurse. Takođe, licu koje je pravosnažno osuđeno za neko od krivičnih djela polnog zlostavljanja i iskorišćavanja djeteta, na osnovu zakona kojim se uređuju krivična djela i krivičnopravne sankcije, trebalo bi biti onemogućeno da bude osnivač NVO, koja se saglasno ciljevima svog djelovanja bavi zaštitom ljudskih prava i sloboda, zaštitom lica sa invaliditetom, društvenom brigom o djeci i mladima, starijim licima, i rodnom ravnopravnošću, a ne samo, kako je predviđeno, one NVO koja je saglasno ciljevima svoga osnivanja u direktnom kontaktu sa djecom. <u>Iste odredbe neophodno je propisati i članom 26 Lice ovlašćeno za zastupanje i predstavljanje udruženja, kako bi se propisani uslovi, osim za osnivače odnosili i na lice ovlašćeno za zastupanje.</u> <i>Odredbe koje se odnose na ograničenja prilikom osnivanja nevladinih organizacija (član 11, stav 9 i 10) u Nacrtu zakona postavljene su preusko i ne obuhvataju čitav niz krivičnih djela koja po svojoj prirodi i težini moraju predstavljati prepreku za osnivanje ili rukovođenje NVO. Ograničenja moraju biti sveobuhvatna i uključivati i krivična djela protiv polnih sloboda, femicida, djela protiv čovječnosti i ljudskog dostojanstva, pranja novca, trgovine ljudima, krijumčarenja, utaje poreza, kao i krivična djela iz oblasti ekološkog kriminala koja su za posljedicu imala značajnu štetu po zdravlje ljudi, dobrobit životinja, životnu sredinu ili prirodne resurse. Na taj način se postiže zaštita integriteta i kredibiliteta NVO sektora, kao i povjerenja javnosti, o čemu nadležne instituciju moraju brinuti, odnosno stvoriti adekvatan normativni okvir koji će osigurati veći</i>	Predlog je prihvatljiv. Član 26. stav 3, mijenja se i glasi: Za lice ovlašćeno za zastupanje udruženja ne može biti imenovano lice koje je: 1. pravosnažnom presudom osuđeno za krivično djelo finansiranja terorizma ili krivično djelo pranja novca za vrijeme dok traju pravne posljedice osude, te lice za koje su uvedene međunarodne mjere ograničavanja raspolaganja imovinom, dok su te mjere na snazi ili 2. pravosnažnom presudom osuđeno za krivično djelo neke druge države koje po

		<i>kredibilitet NVO, posebno imajući u vidu da Zakon predviđa finansijsku podršku iz budžeta, kao i druge moguće vidove podrške za rad i djelovanje NVO. Posebno je važno naglasiti da lice koje je pravosnažno osuđeno za krivična djela polnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta mora biti isključeno iz mogućnosti da bude osnivač NVO koje djeluju u oblasti zaštite ljudskih prava, prava djeteta, prava osoba s invaliditetom, rodne ravnopravnosti ili društvene brige o osjetljivim društvenim grupama, a ne samo one NVO koja se, u skladu sa svojim ciljevima i djelatnostima, bavi djecom. Ograničenje ne smije biti usko propisano samo za organizacije koje su u direktnom kontaktu sa djecom, već se mora primjenjivati na šire oblasti ljudskih prava. Isti standardi moraju se propisati i za lica ovlaštena za zastupanje i predstavljanje organizacije (član 26), jer odgovornost i uloga tih lica zahtijevaju jednaku pravnu i moralnu podobnost kao i kod osnivača. Uvažavajući, s druge strane, pravo na slobodu udruživanja može se definisati rok (vremenski okvir) nakon kojeg prestaju važiti navedena ograničenja, npr. nakon pet godina od odsluženja zatvorske kazne, odnosno druge vrste osude za učinjeno djelo.</i>	svojim bitnim obilježjima odgovara krivičnim djelima iz tačke 1 ovoga stava. 3. lice koje je pravosnažnom presudom osuđeno za krivično djelo iz oblasti finansijskog kriminala, za vrijeme dok traju pravne posljedice osude, ili kojem je izrečena mjera zabrane obavljanja poslova zastupanja, za vrijeme dok traju pravne posljedice zabrane.
81	Marina Vujačić, Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore Putem elektronske pošte, dana 02.09.2025. godine	Precizirati prvi dio odredbe stava 3, člana 14, koji glasi: Naziv nevladine organizacije ne može biti istovjetan ili sličan sa nazivom druge nevladine organizacije, imajući u vidu da je navedeno jako ograničavajuće za mreže, koalicije i saveze organizacija koje imaju istovjetne ili slične ciljeve i oblasti djelovanja, odnosno koje se i osnivaju sa ciljem umrežavanja i ispunjavanja zajedničkih ciljeva. Alternativa brisanju je da se definiše dodatan stav izuzeća od definisanog na način što će se njime obuhvatiti organizacije koje djeluju u istim oblastima, odnosno koje su članice koalicija, mreže organizacija, odnosno saveza (lokalna udruženja koja su članice nacionalne, krovne organizacije/saveza). <i>Odredba člana 14 stav 3, kojom se propisuje da naziv nevladine organizacije ne može biti istovjetan ili sličan nazivu druge organizacije, u svojoj sadašnjoj formi</i>	Predlog nije prihvatljiv. Nema pravnih prepreka da se naziv mreže i koalicije razlikuje tako što se u nazivu doda i naziv mjesta ili regiona u kojem djeluju. Odredba važećeg zakona, reguliše, na sličan način „Nevladina organizacija se može učlanjivati u saveze ili druge oblike povezivanja

		<i>postavlja preširoko i rigidno ograničenje. Takvo rješenje ne uzima u obzir specifičnosti mreža, koalicija i saveza organizacija, koje se osnivaju upravo sa ciljem umrežavanja i zajedničkog djelovanja u istoj oblasti, te prirodno koriste slične ili identične elemente u svom nazivu radi prepoznatljivosti i kohezije. Potpuna zabrana istovjetnih ili sličnih naziva u praksi bi mogla onemogućiti ili otežati formiranje nacionalnih saveza i krovnih organizacija, u koje se uključuju lokalna udruženja s istim ciljevima. Time bi se ograničila sloboda udruživanja i narušila mogućnost legitimnog predstavljanja zajedničkih interesa organizacija civilnog društva. Zbog toga je neophodno da se predmetna odredba precizira, bilo brisanjem spornog dijela, bilo uvođenjem izuzetka kojim bi se jasno predvidjelo da pravilo o zabrani istovjetnih ili sličnih naziva ne važi za mreže, koalicije i saveze organizacija, kao i za udruženja koja su članice nacionalnih ili krovnih organizacija. Takvo rješenje bi obezbijedilo balans između potrebe za razlikovanjem organizacija u pravnom prometu i potrebe da se omogući legitimno i vidljivo umrežavanje u okviru civilnog sektora. Prilikom razmatranja komentara i obrazloženja, molimo vas da uzmete u obzir organizacije osoba s invaliditetom koje djeluju na lokalnom, odnosno nacionalnom nivou i imaju istovjetne nazive, odnosno razlikuje se naziv u jednoj ili nekoliko riječi ukoliko djeluju na teritoriji više opština.</i>	nevladinih organizacija u Crnoj Gori i inostranstvu. Na osnivanje saveza ili drugog oblika povezivanja nevladinih organizacija u Crnoj Gori primjenjuju se odredbe ovog zakona kojima je uređeno osnivanje udruženja“. , to takođe reguliše.
82	Marina Vujačić, Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore Putem elektronske pošte, dana 02.09.2025. godine	Adekvatnije formulisati i precizirati stav 4, člana 14, koji glasi: Naziv nevladine organizacije ne može sadržati nazive država, skraćenice državnih organa, oznaku strukovnih udruženja (institut, komora) diplomatskih i konzularnih predstavništava, misija stranih država i predstavništava međunarodnih organizacija imajući u vidu da nije sasvim jasna namjera, pa čak i u slučaju sprečavanja dovođenja u zabludu treba adekvatnije urediti. Navedeno je moguće uraditi i kroz propisivanje dodatne odredbe izuzeća tako što nazivi NVO mogu sadržati i naziv države ukoliko je to samo dio naziva, dok je iz punog naziva jasno da nije riječ o državi, državnom organu, strukovnom udruženju, i dr. <i>Odredba člana 14, stav 4, kojom se zabranjuje da naziv nevladine organizacije sadrži nazive država, skraćenice državnih organa, oznake strukovnih udruženja ili diplomatskih i konzularnih predstavništava, formulisana je preširoko i može proizvesti neželjene posljedice. Bez obzira na viši cilj ili namjeru da se spriječi mogućnost dovođenja u zabludu ili zloupotrebe, postoje situacije u kojima bi</i>	Predlog je djelimično prihvatljiv. Pogledati komentar tačke 65 Izvještaja.

		ovako postavljena zabrana nepotrebno ograničila slobodu udruživanja i identiteta organizacija, te bi urušila brend ili intelektualnu svojinu postojećih NVO koje su prepoznatljive i djeluju godinama ili decenijama. Na primjer, brojna udruženja koriste naziv države kao dio svog punog imena (npr. Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore) bez namjere da se predstave kao države ili državne institucije. U takvim slučajevima iz konteksta je jasno da se ne radi o državi, državnom organu, strukovnom udruženju ili međunarodnoj organizaciji, već o NVO koja djeluje u okviru određene teritorije ili nacionalnog konteksta. Stoga je potrebno odredbu formulirati preciznije, odnosno uvesti izuzetak kojim bi se omogućilo korišćenje naziva države ili sličnih oznaka kao dijela punog imena, pod uslovom da je iz naziva nesumnjivo jasno da se ne radi o državi, državnom organu, strukovnom udruženju ili predstavništvu strane države. Takvo rješenje bi spriječilo mogućnost zloupotrebe, a istovremeno omogućilo organizacijama da na adekvatan način izraze svoju geografsku ili tematsku pripadnost u nazivu ili da zadrže svoj imidž, prepoznatljivost i sl.	
83	Marina Vujačić, Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore Putem elektronske pošte, dana 02.09.2025. godine	Brisati stav 2, člana 16 (Upis u registar udruženja je dobrovoljan) ukoliko brisanje ne bi bilo u suprotnosti sa međunarodnim standardima. <i>Odredba člana 16 stav 2, kojom se propisuje da je upis u registar udruženja dobrovoljan, u praksi dovodi u pitanje svrhu samog registra i osnovna načela transparentnosti i javnosti rada nevladinih organizacija. Ukoliko bi registracija bila stvar izbora, to bi značilo da organizacije mogu djelovati kao neformalne grupe građana bez ikakve pravne vidljivosti, čime se obesmišljava institut registra, otežava nadzor nad zakonitošću rada i umanjuje povjerenje javnosti u NVO sektor.</i> <i>Prema trenutnom tekstu Nacrta zakona o finansijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, konkretno članu 34 predviđa se Registar neprofitnih organizacija, te da je upis u Registar uslov za dobijanje sredstava iz državnog budžeta, budžeta lokalnih jedinica i drugih javnih izvora. U slučaju da ostane definisani stav u Nacrtu zakona, onda će ta dva zakonska rješenja biti u koliziji. Javnost rada i pravna sigurnost zahtijevaju da nevladine organizacije koje žele da uživaju pravni subjektivitet, pravo na finansiranje iz javnih izvora i učešće u javnim politikama budu upisane u registar. Samo tako se obezbjeđuje transparentno, odgovorno i ravnopravno učešće organizacija civilnog društva u društvenom životu. Zbog toga bi trebalo brisati</i>	Predlog nije prihvatljiv. Predlog je u suprotnosti sa međunarodnim standardima.

		<i>stav 2, člana 16, osim ukoliko bi to bilo u suprotnosti sa međunarodnim standardima o slobodi udruživanja. U tom slučaju, odredbu bi trebalo precizirati tako da jasno razlikuje mogućnost djelovanja neformalnih građanskih inicijativa od statusa i prava koja proizlaze iz upisa u registar NVO. Time bi se obezbijedio balans između slobode udruživanja i obaveze transparentnog i odgovornog rada onih organizacija koje žele da nastupaju kao pravna lica.</i>	
84	Marina Vujačić, Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore Putem elektronske pošte, dana 02.09.2025. godine	Preispitati odredbu člana 19, stav 1. tačku 1 (Ministarstvo rješenjem odbija prijavu: - ako naziv nevladine organizacije ne ispunjava uslove iz člana 14 stav 3 i 4 ovog zakona) i u vezi sa tim odredbu člana 18, stav 2 (U slučaju da je prijava nepotpuna i da se po istoj ne može postupati, Ministarstvo će tražiti otklanjanje nedostataka i kompletiranje registarske dokumentacije, u roku od 10 dana od dana dostave zahtjeva za otklanjanje nedostataka licu ovlašćenom za zastupanje) na način da se ne odbija upis u registar bez davanja mogućnosti da se otklone nedostaci koji se eventualno odnose na naziv organizacije: udruženja i fondacije. <i>Odredbe člana 19 stav 1 tačka 1 i člana 18 stav 2, posmatrane zajedno, predviđaju mogućnost da Ministarstvo odbije prijavu za upis u registar ukoliko (samo) naziv organizacije ne ispunjava uslove propisane članom 14. Na ovaj način se ostavlja prostor da se organizaciji uskrati upis bez prethodne mogućnosti da otkloni nedostatke koji se odnose isključivo na naziv. Takvo rješenje je suviše restriktivno i ne doprinosi cilju zakona da olakša osnivanje i rad nevladinih organizacija. Pravo na slobodu udruživanja podrazumijeva da se ograničenja osnivanja NVO moraju tumačiti usko i primjenjivati proporcionalno. Potpuno odbijanje upisa zbog manjih formalnih nedostataka u nazivu organizacije (npr. sličnost s drugim nazivom ili korišćenje riječi koje je moguće zamijeniti) predstavlja nesrazmjerno i nepotrebno ograničenje ovog prava. Umjesto toga, potrebno je obezbijediti mogućnost da osnivači u razumnom roku izvrše ispravku ili prilagođavanje naziva, u skladu sa preporukama Ministarstva.</i>	Predlog je prihvatljiv. Član 19 mijenja se tako da glasi: Ministarstvo rješenjem odbija prijavu: ako lice ovlašćeno za zastupanje nevladine organizacije u dodatnom roku iz člana 18 stav 2 ovog zakona: - nije podnijelo urednu i potpunu dokumentaciju za upis u registar - nije otklonilo nedostatke u nazivu nevladine organizacije iz člana 14. ovog zakona; - ako je prijava za upis u registar podnijeta od

			strane neovlašćenog lica. Protiv rješenja Ministarstva kojim se odbija zahtjev za upis u registar može se podnijeti tužba Upravnom sudu.
85	Marina Vujačić, Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore Putem elektronske pošte, dana 02.09.2025. godine	Dopuniti Član 22, stav 2, tačku 5 (izjavu lica ovlašćenog na zastupanje, sačinjenu na memorandumu strane nevladine organizacije kojom pod materijalnom i krivičnom odgovornošću potvrđuje da se protiv nevladine organizacije iz stava 1 ovog člana ne vodi postupak pred tužilaštvom ili sudom, za krivična djela iz oblasti pranja novca i finansiranja terorizma) krivičnim djelom utaje poreza, falsifikovanja dokumentacije i isprava. <i>Predložena dopuna člana 22 stav 2 tačka 5 ima za cilj proširenje liste krivičnih djela koja moraju biti predmet izjave lica ovlašćenog za zastupanje prilikom registracije strane nevladine organizacije. Trenutna odredba obuhvata samo krivična djela iz oblasti pranja novca i finansiranja terorizma, što ne obuhvata druge ozbiljne oblike kriminalnih aktivnosti koje mogu imati direktan uticaj na zakonitost i integritet rada organizacije, kao što su utaja poreza i falsifikovanje dokumentacije i isprava. Uključivanjem ovih djela u obavezu izjave postiže se viši nivo pravne sigurnosti i transparentnosti, smanjuje rizik od zloupotrebe sredstava ili resursa, te se osigurava da strane nevladine organizacije koje djeluju u zemlji poštuju osnovna pravna i finansijska pravila.</i>	Pojašnjenje: Pogledati tačku 80 i 142, Izvještaja.
86	Marina Vujačić, Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore Putem elektronske pošte, dana 02.09.2025. godine	U slučaju insistiranja i zadržavanja odredaba o poslovnoj sposobnosti kao uslovu za lice ovlašćeno za zastupanje, drugačije formulisati odredbu člana 26, stav 1, kako slijedi: Lice ovlašćeno za zastupanje i predstavljanje udruženja je punoljetno, poslovno sposobno fizičko lice koje u skladu sa granicama svoje poslovne sposobnosti uz, ukoliko je potrebno, podršku u odlučivanju, može donositi odluke u dijelu sklapanja pravnih poslova koji podrazumijevaju: - zaključivanje ugovora i preduzimanje drugih pravnih radnji u ime i za račun udruženja, - zakonit rad;	Predlog nije prihvatljiv. Nema pravnih instrumenata da se ova odredba inkorporira. ako lice ima djelimičnu poslovnu sposobnost, u tom djelu ono zaključuje pravne poslove u svoje ime i za svoju račun.

	- vođenje poslova udruženja saglasno odlukama skupštine, ako statutom nije drugačije utvrđeno: - podnošenje skupštini predloga godišnjeg finansijskog izvještaja, i - obavljanja i drugih poslove u skladu sa zakonom, statutom i aktima udruženja. Isto propisati i za Lice ovlašćeno za zastupanje i predstavljanje fondacije (Član 29). <i>U slučaju da se ne prihvati brisanje odredbe o poslovnoj sposobnosti kao preduslovi zastupanja, ova predložena odredba bi se odnosila na mogućnost djelovanja u skladu sa granicama poslovne sposobnosti i uključila bi podršku, odnosno podržano odlučivanje, umjesto zamjenskog. U cilju razumijevanja dijelimo dio Opšteg komentara Komiteta broj 1 o jednakom priznanju lica pred zakonom: Poslovna sposobnost i mentalna sposobnost različiti su pojmovi. Poslovna sposobnost je mogućnost jedne osobe da bude nosilac prava i obaveza (pravna sposobnost), i da koristi ova prava i obaveze (pravno djelovanje). To je od presudnog značaja za postizanje suštinskog učešća u društvu. Mentalna sposobnost odnosi se na vještine donošenja odluka, koje prirodno variraju od osobe do osobe i mogu biti različite za datu osobu u zavisnosti od mnogih faktora, uključujući faktore u okruženju i društvene faktore. Pravni instrumenti poput Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima (član 6), Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima (član 16), i Konvencije o eliminaciji svih oblika diskriminacije žena (član 15) nijesu precizirali razliku između mentalne i poslovne sposobnosti. Konvencija o pravima osoba s invaliditetom (član 12) sada jasno naglašava da „slaboumnost“ i druge diskriminatorne etikete nijesu legitiman razlog za uskraćivanje poslovne sposobnosti (i pravne sposobnosti i pravnog djelovanja). U skladu sa članom 12 Konvencije, pretpostavljena ili stvarna oštećenja mentalnih sposobnosti ne smiju se koristiti kao opravdanje za oduzimanje poslovne sposobnosti. Poslovna sposobnost je urođeno pravo svih osoba, uključujući osobe s invaliditetom. Kao što je primijećeno ranije u tekstu, ona sadrži dvije komponente. Prva je pravna sposobnost, odnosno mogućnost da se posjeduju prava, da osoba bude priznata kao pravni subjekat pred zakonom. Ovo može uključivati, na primjer, upis u matičnu knjigu rođenih, traženje medicinske pomoći, upis u birački spisak ili podnošenje zahtjeva za izdavanje pasoša. Druga komponenta je pravno djelovanje, odnosno sposobnost korišćenja prava i da radnje preduzete u tu svrhu budu pravno priznate. Upravo ta komponenta često biva oduzimana ili</i>	Ako nema poslovnu sposobnost, ili se radi o pravnim poslovima koji ne spadaju u obim njegove ograničene poslovne sposobnosti, te poslove može obavljati samo preko zakonskog zastupnika. Građansko pravo CG, ne poznaje institut asistenta u obavljanju ovakvih poslova. u svakom slučaju, takvi poslovi bi bili ništavi ako zakonom o obligacionim odnosima nije izričito drugačije propisano.
--	--	--

		umanjivana za osobe s invaliditetom. Na primjer, zakoni mogu dozvoljavati osobama s invaliditetom da posjeduju imovinu, ali ne uvažavaju uvijek njihove postupke koji se tiču kupovine ili prodaje imovine. Poslovna sposobnost znači da sve osobe, uključujući osobe s invaliditetom, posjeduju pravnu sposobnost i sposobnost pravnog djelovanja samim tim što su ljudska bića. Prema tome, obje navedene komponente poslovne sposobnosti moraju biti priznate kako bi pravo na poslovnu sposobnost osoba s invaliditetom bilo ostvareno; one se ne mogu razdvajati. Pojam mentalne sposobnosti je veoma kontroverzan sam po sebi. On nije, kao što se uobičajeno predstavlja, objektivni, naučni i prirodni fenomen. Mentalna sposobnost zavisi od socijalnog i političkog konteksta, isto kao i discipline, profesije i prakse koje igraju dominantnu ulogu u procjenjivanju mentalne sposobnosti.	
87	Marina Vujačić, Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore Putem elektronske pošte, dana 02.09.2025. godine	Preispitati oblasti od javnog interesa, navedene u članu 36, poput tehnička kultura, regionalni razvoj i dijaspora. Takođe, posebno dodati oblast: zaštita od nasilja. <i>Nacrt zakona neprecizno definiše oblasti od javnog interesa u članu 36, što može dovesti do nejasnoća i neracionalnog finansiranja. Primjeri poput „tehničke kulture“ ostavljaju nejasnoće o svrsi i javnom interesu te oblasti, dok je” regionalni razvoj” već sastavni dio svih konkursa i taj segment se dodatno boduje, pa je nepotrebno da bude sada zasebna oblast. Ukoliko ostaje kao posebna oblast onda je potrebno iz sadržaja aplikacije, odnosno bodove liste isključiti taj segment. Takođe, predloženo je da se posebno doda oblast „zaštita od nasilja“, jer nijedna od postojećih oblasti jasno ne obuhvata ovu kritičnu temu. Uključivanje ove oblasti omogućilo bi da projekti usmjereni na prevenciju i zaštitu od nasilja, uključujući nasilje u porodici i rodno zasnovano nasilje, dobiju adekvatnu finansijsku podršku i da se efikasno zaštite posebno ranjive grupe, a ne samo kroz oblast socijalne i dječje zaštite i eventualno rodne ravnopravnosti u kojima se „cjepkaju“ sredstva i mali dio sredstava se izdvaja za zaštitu od nasilja. Kada je riječ o oblasti „dijaspore“, postoje značajni rizici i kontroverze, posebno u kontekstu izbornog inženjeringa i potencijalnog organizovanja dolaska dijasporu radi glasanja u matičnoj državi. Takvo definisanje oblasti može dovesti do zloupotrebe sredstava i nesrazmjernog uticaja NVO na političke procese, što nije u skladu sa načelima nepristrasnog i javnog interesa. Zbog toga je potrebno preispitati ovu oblast ili je precizno ograničiti, kako bi</i>	Predlog je djelimično prihvatljiv. U članu 36 stav 2 dopunjen je tako da je dodata oblast zaštita od nasilja u porodici.

		<i>finansiranje bilo fokusirano isključivo na aktivnosti od opšteg društvenog interesa.</i>	
88	Marina Vujačić, Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore Putem elektronske pošte, dana 02.09.2025. godine	U članu 37, Budžetsko finansiranje i kofinansiranje I saradnja sa nevladinim organizacijama, nakon stava 5 dodati novi stav koji glasi: Izuzetno od stava 5 ovog člana, država, odnosno jedinica lokalne samouprave, nevladinoj organizaciji koja se bavi posebno ugroženim društvenim grupama treba ustupiti na korišćenje državnu imovinu odnosno imovinu u vlasništvu jedinice lokalne samouprave (prostor, tehničku opremu i sl.) u skladu sa zakonom kojim se uređuje korišćenje, upravljanje i raspolaganje državnom imovinom i drugim zakonom. Takođe, isti član dopuniti stavom koji glasi: Najmanje 70% od ukupnih sredstava konkursa u oblastima od javnog interesa, odnosno u oblasti zaštite lica sa invaliditetom biće dodijeljeno nevladinim organizacijama koje su registrovane, odnosno čija je pretežna djelatnost u oblasti od javnog interesa u kojoj se raspisuje konkurs, odnosno u oblasti zaštite lica sa invaliditetom. Istim članom potrebno je propisati rokove za raspisivanje konkursa i donošenje odluke. <i>Posebno značajnim smatramo dio Zakona koji se odnosi na podršku države za rad NVO i u tom smislu ukazujemo da se što hitnije treba urediti segment koji podrazumijeva mogućnost ustupanja državne imovine i opreme za rad NVO, te da organizacije koje se bave posebno ugroženim društvenim grupama i pitanjima od javnog interesa treba posebno prepoznati uz propisivanje obaveze, a ne samo mogućnosti, države da podrži njihov rad. Navedeno je I obaveza države kada su u pitanju reprezentativne organizacije osoba s invaliditetom (u skladu s</i> <i>Opštim komentarom Komiteta UN o pravima osoba s invaliditetom broj 7 koji se odnosi na članove 4.3. i 33.3. Konvencije) te je kao takva konstatovana od strane Komiteta, a u ranijem periodu I u</i> <i>izvještajima Evropske komisije.</i> <i>Trenutna praksa je takva da je na djelu nepravедnosti i drugačije postupanje prema većini organizacija koje su prepoznatljive, kredibilne i imaju ozbiljne rezultate rada, u odnosu na neke druge, nerijetko manje prepoznate organizacije, čiji uticaj, postignuti rezultati nijesu dovoljno transparentni i poznati javnosti. Predložene dopune člana 37 zbog toga imaju za cilj unapređenje</i>	Predlog nije prihvatljiv. Navedeno je već propisano u članu 37 i odnosi se na sve NVO koje djeluju u javnom interesu.

		<i>finansijske i materijalne podrške nevladinim organizacijama, sa posebnim osvrtom na organizacije koje rade sa posebno ugroženim društvenim grupama, uključujući osobe s invaliditetom. Uvođenje obaveze ustupanja državne ili lokalne imovine (prostor, tehnička oprema i sl.) omogućava organizacijama koje djeluju u interesu najranjivijih grupa da efikasnije i održivije realizuju svoje programe, smanjujući troškove i povećavajući dostupnost svojih usluga. Nadalje, dopuna kojom se najmanje 70% sredstava konkursa rezerviše za organizacije čija je pretežna djelatnost u oblasti od javnog interesa, odnosno oblasti zaštite osoba s invaliditetom, osigurava da finansijska sredstva budu usmjerena na one organizacije koje direktno doprinose ostvarivanju javnog interesa i ciljeva konkursa i bave se kontinuirano ovim oblastima koje su i njihova pretežna djelatnost. Na ovaj način 30% opredijeljenih sredstava ostaje na raspolaganju drugim NVO čija to nije pretežna oblast djelovanja, ali je ipak sadržana u njihovom Statutu i ove NVO neupitno mogu doprinijeti unapređenju u nekoj oblasti, odnosno adekvatnijem i kvalitetnijem sprovođenju određene javne politike/javnih politika. Na kraju, Nacrt zakona ne propisuje rokove za raspisivanje konkursa i donošenje odluka o dodjeli sredstava, što stvara značajnu pravnu i operativnu nesigurnost. Bez jasno definisanih rokova konkurs se može raspisati krajem godine, što može dovesti do situacije da sredstva budu dodijeljena ili projekti realizovani tek naredne godine. Takav pristup onemogućava efikasnu implementaciju javnih politika čije se aktivnosti odnose na konkretnu kalendarsku godinu i može obesmisлити projekte jer se sredstva koriste nakon isteka ciljanih aktivnosti ili potreba, odnosno nakon isteka konkretne javne politike, npr. strategije ili akcionog plana. Propisivanje rokova omogućava pravnu sigurnost, planiranje i transparentno korišćenje budžetskih sredstava, kao i pravovremeno sprovođenje programa i projekata u skladu sa planiranim javnim politikama. Time se osigurava da finansijska podrška bude efektivna, odgovorna i usmjerena na ostvarivanje ciljeva od javnog interesa u predviđenom vremenskom okviru. U ranijim fazama slali smo komentare kojima smo tražili obavezno donošenje odluke do 30. Juna Ove dopune doprinose stabilnom, transparentnom i pravednom sistemu podrške civilnom sektoru, u skladu sa principima javnog interesa i međunarodnim standardima upravljanja sredstvima iz javnih izvora.</i>	
89	Marina Vujačić, Udruženje mladih	Izmijeniti član 49, Finansijski nadzor, tako da glasi: Finansijski nadzor.	Predlog je djelimično prihvatljiv.

	sa hendikepom Crne Gore Putem elektronske pošte, dana 02.09.2025. godine	Član 49 - Nadzor nad finansijskim poslovanjem nevladine organizacije i podnošenjem propisanih finansijskih izvještaja sprovodi Ministarstvo finansija, u skladu sa posebnim propisima. Nadzor nad upravljanjem finansijskim sredstvima koje odobravaju iz javnih izvora obavljaju i nadležna državna tijela, jedinice lokalne samouprave i druge javne institucije. Nadzor nad sprovođenjem poreskih propisa od strane nevladine organizacije vrši nadležni poreski organ. Ukoliko se u toku finansijskog nadzora ustanove određene neregularnosti nevladina organizacija gubi pravo na finansiranje iz javnih izvora u periodu od pet godina. <i>Nacrt zakona predviđa da više različitih institucija - Ministarstvo finansija, ministarstva koja raspisuju konkurse u oblastima od javnog interesa, te ministarstvo nadležno za saradnju sa NVO, jedinice lokalne samouprave i druge javne institucije- može sprovoditi nadzor nad istim segmentima finansijskog poslovanja nevladinih organizacija, naročito u vezi sa sredstvima iz javnih izvora. Takav pristup stvara nepotrebno preklapanje nadležnosti, administrativno opterećenje za organizacije i remećenje u redovnom radu. Nesporno je da NVO trebaju biti podložne kontroli, međutim smatramo neopravdanim i nepotrebnim da više resora na nivou Vlade kontroliše isti segment poslovanja, kao što je slučaj sa predloženom odredbom. Na ovaj način moglo bi se desiti da projekat, odnosno njegovu realizaciju, npr. finansijek vrijednosti do 10 hiljada evra kontrolišu tri resora: Ministarstvo koje je raspisalo predmetni konkurs, Ministarstvo finansija i ministarstvo nadležno za NVO: Međunarodni standardi i dobre prakse u upravljanju NVO naglašavaju da nadzor treba biti</i> <i>proporcionalan, efikasan i transparentan, sa jasno definisanim odgovornostima svakog tijela. Predlažemo da se zakonom precizno odredi koja institucija je odgovorna za koji segment nadzora - na primjer:</i> <i>Ministarstvo finansija nadzire finansijsko poslovanje i podnošenje propisanih finansijskih izvještaja; Nadležna državna tijela i jedinice lokalne samouprave kontrolišu sredstva iz javnih izvora koja su i odobrila i to isključivo taj dio sredstava; Nadležni poreski organ nadzire sprovođenje poreskih propisa, i to predlažemo da se definiše posebnim stavom, a ne kao što je sada slučaj u okviru stava u kojem je i nadzor nad upravljanjem finansijskim sredstvima. Ovim rješenjem se obezbjeđuje da nadzor bude jasan, transparentan i ne duplira se među institucijama, što smanjuje administrativni teret za NVO i povećava</i>	Član 50 mijenja se tako da glasi: Nadzor nad finansijskim poslovanjem nevladine organizacije i podnošenjem propisanih finansijskih izvještaja sprovodi Ministarstvo finansija, u skladu sa posebnim propisima. Nadzor nad upravljanjem finansijskim sredstvima iz javnih izvora obavljaju i nadležna državna tijela, jedinice lokalne samouprave i druge javne institucije koje odobravaju ta sredstva. Nadzor nad sprovođenjem poreskih propisa od strane nevladine organizacije vrši nadležni poreski organ. Nadzor nad budžetskim finansiranjem nevladinih organizacija koje je uređeno uredbom iz člana 37, stavovi 6 i 7 u okviru svojih nadležnosti sprovode ministarstvo nadležno za saradnju sa nevladinim organizacijama i Ministarstvo finansija.
--	--	---	--

		<i>efikasnost kontrole, u skladu sa međunarodnim preporukama o upravljanju nevladinim organizacijama. S druge strane, poslednji stav koji se dodaje predviđa mogućnost da se uskrati pristup sredstvima iz javnih fondova, u periodu od pet godina, onoj organizaciji za koju se, u postupku kontrole, dokaže da nije iskoristila sredstva u skladu sa zakonom, odnosno da je nenamjenski utrošila sredstva.</i>	
90	Marina Vujačić, Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore Putem elektronske pošte, dana 02.09.2025. godine	Smatramo da treba uvesti novu obavezu NVO da osim prilikom registracije i promjene činjenica zapisnik i druge dokaze (poziv na sjednicu i predlog dnevnog reda, fotografije i sl) sa sjednice Skupštine dostavlja Ministarstvu najmanje jednom godišnje, nakon održavanja redovne sjednice Skupštine (kada usvaja plan rada za narednu i izvještaj o radu za prethodnu kalendarsku godinu i godišnji finansijski izvještaj), što po važećem Zakonu nije obaveza NVO. <i>Naime, neki podaci i informacije s terena ukazuju da određeni, ne mali broj NVO ne ispunjava ni redovnu zakonsku obavezu održavanja redovnih sjednica Skupštine/Upravnog odbora (odnosno najvišeg organa upravljanja), te da se lica ovlašćena za zastupanje ili predsjednici/ce najvišeg organa upravljanja nalaze na čelu organizacije i nakon isteka mandata, u v.d. ili drugačijem statusu bez dugoročnog adekvatnog i pravednog rješenja. U tom smislu, smatramo da se vremenski period vršilaca dužnosti (v. d.) treba ograničiti kako bi se spiječile zloupotrebe, odnosno osigurala zakonitost rada NVO i njihovo djelovanje bilo programsko, a ne samo projektno u cilju obezbjeđenja sredstava, i funkcionisanja "od konkursa do konkursa". Na ovaj način, smatramo da treba obezbijediti redovnu kontrolu rada NVO i brisanje iz registra onih NVO koje ne ispunjavaju minimum zakonskih obaveza, što treba, u okviru člana 38 Zakona, definisati kao nov razlog brisanja NVO iz registra.</i>	Predlog nije prihvatljiv. Navedeno je protivno međunarodnim standardima, odnosno načelu srazmjernosti. Način na koji se dokazuje „aktivnost# NVO jeste zakonska obaveza podnošenje godišnjeg finansijskog izvještaja – a njega usvaja skupština. Obaveze dostavljanja statuta eventualno može da bude dio ugovora o dodjeli javnih sredstava, ali ne i opšta zakonska obaveza za NVO.
91	Olivera Mišković Vidojević, Sekretarijat za društvene djelatnosti, Opština Tivat Putem elektronske pošte, dana 02.09.2025. godine	Povećati postotak koji se odnosi na izdvajanje sredstava koji se obezbjeđuje od strane države. <i>Povećanjem postotka, povećava se mogućnost da NVO pripreme bolje i kvalitetnije projekte.</i>	Pojašnjenje. Nije obrazloženo.

92	Olivera Mišković Vidojević, Sekretarijat za društvene djelatnosti, Opština Tivat Putem elektronske pošte, dana 02.09.2025. godine	Kod prioriternih oblasti dodati oblasti koji se konkretno odnose na vršnjačko nasilje (iako već postoji kategorija koja se odnosi na društvenu brigu o djeci i mladima), RE populaciju i unapređenje kvaliteta života LGBT osoba. <i>Smatramo da je pored već pobrojanih oblasti, potrebno istaći oblasti koje se odnose na prethodno pomenute ranjive kategorije, kako bi unaprijedili svijest i značaj istih. S obzirom da smo svedoci koliko su ove grupacije često izložene sistemskom i svakodnevnom nasilju i diskriminaciji.</i>	Predlog nije prihvatljiv. Vršnjačko nasilje se može podvesti pod društvenu brigu o djeci i mladima, dok su prava LGBT osoba obuhvaćeni u oblasti ljudskih prava.
93	Olivera Mišković Vidojević, Sekretarijat za društvene djelatnosti, Opština Tivat Putem elektronske pošte, dana 02.09.2025. godine	Ukloniti stav, odnosno obavezu koji se odnosi na obavještenja o javnom konkursu u jednom štampanom mediju. <i>Navedno ističemo kao nekorisno, a ujedno i dodatni trošak, s obzirom da sve manje ljudi koristi štampane medije kao sredstvo informisanja, naručito kada je upitanju konkurs na teritorije jedne opštine, namjenjen isključivo za nevladine organizacije sa teritorije te iste opštine.</i>	Pojašnjenje. Zakon više ne uređuje ovo pitanje, ali je sugestija legitimna za Uredbu o finansiranju.
94	Olivera Mišković Vidojević, Sekretarijat za društvene djelatnosti, Opština Tivat Putem elektronske pošte, dana 02.09.2025. godine	Dati prednost nezavisnim procjenjivačima koji nisu državni ili lokalnu službenici. <i>Dodati dodatnu podršku za ljude koji nisu državni ili lokalni službenici, kako bi smanjio rizik od uticaja politike, nepotizma ili korupcije.</i>	Pojašnjenje. Zakon više ne uređuje nezavisne procjenjivače.
95	Olivera Mišković Vidojević, Sekretarijat za društvene djelatnosti, Opština Tivat	Fleksibilnija i pravičnija raspodjela sredstava iz javnih fondova. Dodati mogućnost ograničenja iznosa sredstva koja se će se dodijeliti po jednom konkursu za svaku godinu zasebno. Ovo bi se posebno odnosilo na lokalnu uprave. Ograničiti maksimalan procenat sredstava po organizaciji, uvesti	Pojašnjenje. Nema konkretnog predloga. Ovo se pitanje rješava sektorskim analizama i javnim konkursima.

	Putem elektronske pošte, dana 02.09.2025. godine	prilagodljiv sistem raspodjele na osnovu broja prijava, jasne kriterijume i javno objavljivanje rezultata. <i>Na lokalnom nivou dešava se da postoje značajna sredstva za raspodjelu, a da NVO nema kapacitet da realizuje projekat od 10.000,00 eura, a po odluci imaju pravo da aplicira sa ovakavom visinom sredstva. Smatramo da ukoliko bi se dodao stav koji se odnosi o definisanju neke gornje granice (koja bi bila smisljena), da bi na taj način takođe doprinijeli podršci više projekta tokom jedne godine. Dosadašnja praksa pokazuje da veći dio sredstava često dobije mali broj organizacija, dok mnoge ostaju bez podrške. Ovo dovodi do neravnomjernog razvoja sektora. Fleksibilnija raspodjela omogućila bi šire učešće i veću održivost manjih, lokalnih inicijativa.</i>	
96	Olivera Mišković Vidojević, Sekretarijat za društvene djelatnosti, Opština Tivat Putem elektronske pošte, dana 02.09.2025. godine	Dodati detaljniji način izvještavanja za NVO koje dobiju sredstva po javnom konkursu. Uvesti periodične i finalne izvještaje. <i>Smatramo da je izvještavanje NVO od velikog značaja, te je neophodno unaprijediti mehanizme kontrole nad nevladinim organizacijama, transparentnosti prihoda i nadzora nad korišćenjem sredstava koje jedna nevladina organizacija dobije.</i>	Predlog nije prihvatljiv. Navedeno je pitanje za Uredbu.
97	Olivera Mišković Vidojević, Sekretarijat za društvene djelatnosti, Opština Tivat Putem elektronske pošte, dana 02.09.2025. godine	Omogućiti predstavnicima nevladinog sektora da bez obzira na status nemaju obavezu prijavljivanja imovinskog stanja Agenciji za sprječavanje korpcije. <i>Predstavnicima civilnog sektora i te kako je potrebno olakšati mogućnost članstva u određenim radnim tijelima, odnosno poštediti ih obaveze da se prijavljuju Agenciji za sprječavanje antikorupcije. Konkretno u Opštini Tivat ne postoji Savjet za saradnju za NVO upravo iz razloga što ih imenovanje u Savjet obavezuje prijavljivanje imnovinskog stanja ASK-u.</i>	Predlog nije prihvatljiv. Zakon ne može urediti ovo pitanje.
98	Olivera Mišković Vidojević, Sekretarijat za društvene	Sekretarijat smatra da je od velike važnosti digitalizaciju procesa registracije i uspostavljanje e-Registra: Uvođenje elektronskog sistema registracije i javno dostupnog digitalnog registra sa preciznim podacima o pretežnoj djelatnosti organizacija.	Pojašnjenje. Nema konkretnog predloga; Zakon predviđa e registar.

	djelatnosti, Opština Tivat Putem elektronske pošte, dana 02.09.2025. godine		
99	Olivera Mišković Vidojević, Sekretarijat za društvene djelatnosti, Opština Tivat Putem elektronske pošte, dana 02.09.2025. godine	Neophodno je izvršiti preregistraciju organizacija poput DVD društva i folklornih udruženje.	Pojašnjenje. Nisu navedeni razlozi za ovu preregistraciju.
100	Olivera Mišković Vidojević, Sekretarijat za društvene djelatnosti, Opština Tivat Putem elektronske pošte, dana 02.09.2025. godine	Jasnije definisanje članstva i uključenosti u rad NVO. Zakonom dodatno precizirati ko može biti član NVO i na koji način se članstvo ostvaruje, uz obavezu transparentnog objavljivanja pravila i odluka. <i>U praksi se dešava da NVO funkcionišu kao zatvorene grupe, što onemogućava uključivanje šire zajednice i smanjuje legitimitet njihovog djelovanja. Jasnije definisano članstvo i transparentnost pravila povećali bi povjerenje građana i doprinijeli ravnopravijem uključivanju mladih i marginalizovanih grupa.</i>	Predlog nije prihvatljiv. Navedeno je protivno međunarodnim standardima; NVO samostalno odlučuje ko može biti član udruženja.
101	Olivera Mišković Vidojević, Sekretarijat za društvene djelatnosti, Opština Tivat Putem elektronske pošte, dana 02.09.2025. godine	Status "Organizacije od posebnog značaja za grad/opštinu". Uvesti posebnu kategoriju za NVO koje imaju dugoročni značaj za lokalnu zajednicu, uz jasno definisane kriterijume, transparentan proces, ograničene beneficije i periodičnu reviziju statusa. Predvidjeti da se sredstva za organizacije sa posebnim statusom dodjeljuju po jasno propisanim kriterijumima, jer je praksa pokazala da se često sredstva odobravaju po programima bez jedinstvenih pravila. Kako su organizacije međusobno veoma različite po obimu rada i strukturi, izostanak kriterijuma dovodi do nezadovoljstva kod organizacija i osjećaja nepravedne raspodjele. <i>Trenutno ne postoje zakonski kriterijumi za dodjelu ovog statusa, što dovodi do neravnomjerne raspodjele i subjektivnih odluka lokalnih uprava. Preciznim kriterijumima spriječile bi se zloupotrebe i osiguralo da status dobiju zaista one</i>	Predlog nije prihvatljiv. Nije predmet regulisanja ovog zakona – već eventualno Zakona o lokalnoj samoupravi.

		<i>organizacije koje imaju dokazani značaj i doprinos. Takođe, definisani standardi za raspodjelu sredstava smanjili bi nezadovoljstvo među organizacijama i osigurali pravedniji tretman.</i>	
102	Olivera Mišković Vidojević, Sekretarijat za društvene djelatnosti, Opština Tivat Putem elektronske pošte, dana 02.09.2025. godine	Izmještanje KUD-ova, kulturno-umjetničkih i DVD društava iz NVO sektora. Zakonski definisati da se KUD-ovi, kulturno-umjetnička društva i DVD društva izdvajaju iz NVO sektora i regulišu posebnim pravilnikom ili zakonom, u skladu sa prirodom njihovog djelovanja. <i>Ove organizacije imaju specifičan model funkcionisanja – oslanjaju se na članarine, okupljaju veliki broj članova i često ostvaruju dodatne izvore prihoda, dok male NVO nemaju te mogućnosti. Njihovo uključivanje u NVO sektor stvara konfuziju i dovodi do neravnomjerne raspodjele sredstava. Izdvajanjem KUD-ova i DVD društava u posebnu kategoriju stvorio bi se pravedniji okvir za raspodjelu javnih sredstava i smanjila bi se sadašnja disproporcija. DVD imaju veliki problem sa finansiranjem i nisu u dobroj poziciji.</i>	Predlog nije prihvatljiv. Navedeni oblici organizovanja ispunjavaju sve karakteristije propisane za udruženja odnosno članske NVO. Rad i finansiranje DVD može se dodatno urediti zakonom kojim se uređuje vatrogasna djelatnosti.
103	Olivera Mišković Vidojević, Sekretarijat za društvene djelatnosti, Opština Tivat Putem elektronske pošte, dana 02.09.2025. godine	Uspostavljanje registra i praćenje aktivnosti NVO. Formirati centralni registar NVO sa evidencijom njihovog rada, učestvovanja na konkursima i rezultatima, uz godišnju obavezu izvještavanja i sistem stimulacije aktivnih organizacija. <i>U praksi se osniva veliki broj NVO koje ostaju pasivne i ne doprinose zajednici, dok aktivne organizacije često ostaju u istom položaju. Registar sa godišnjom provjerom rada i sistemom nagrađivanja aktivnih organizacija motivisao bi ih na veće angažovanje, povećao transparentnost i omogućio bolju kontrolu raspodjele javnih sredstava.</i>	Predlog nije prihvatljiv. Navedeno nije predmet regulisanja ovog Zakona. Nema pravnih prepreka da Ministarstvo, u sklopu svojih nadležnosti, ako smatra da za tim ima potrebe formira ovakav Registar koji bi se odnosio samo na primaoca javnih sredstava, vodeći računa o načelu proporcionalnosti u pogledu informacije koje se upisuju u takav registar.

104	Jelena Jokić Žižić, Udruženje roditelja djece sa teškoćama u razvoju – Podgorica Putem pošte, dana 02.09.2025. godine	Dajemo predlog da se Nacrtom zakona o NVO utvrdi sastav i nadležnost komisija za raspodjelu sredstava za projekte i programe NVO. Smatramo da je najbolje rješenje da u sastavu komisije budu tri člana od kojih su dva predstavnika Ministarstva i jedan predstavnik iz NVO. Naglašavamo da su lica sa invaliditetom, jedna od najranjivijih grupa u Crnoj Gori te bi član komisije iz NVO, za projekte iz oblasti invaliditeta, trebalo biti lice sa invaliditetom ili roditelj djeteta sa teškoćama u razvoju ili roditelj odraslog lica sa invaliditetom. Kao dosadašnji veliki problem vidimo sami sastav komisija za raspodjelu sredstava, koja je do sada imala nezavisne procjenjivače i eksperte, od kojih su većina afirmisali NVO koje nepravilno rade, uzimaju sredstva na račun lica sa invaliditetom i zloupotrebljavaju povjerenje koje im je država dala da ocjenjuju projekte. S toga predlažemo da se po svaku cijenu takozvani eksperti odnosno nezavisni procjenjivači uklone iz procesa ocjenjivanja projekata. <i>Kao važan faktor u procesu raspodjele sredstava za projekte, predlažemo da se nadležnost, kao i sastav komisija utvrdi zakonom a ne podzakonskim aktom. Potpuno prihvatljivim rješenjem smatramo da sastav komisije treba da broji tri člana, od kojih je jedan predstavnik NVO sektora. Sa posebnim osvrtom na oblast invaliditeta gdje predlažemo kao predstavnika NVO sektora lice sa invaliditetom ili roditelj lica sa invaliditetom. Primjećujući problem u sastavu komisija, koja se sastojala od nezavisnih procjenjivača i eksperata koji su svojim ocjenjivanjem projekata vidno nanosili štetu djeci i mladima sa teškoćama u razvoju i odraslim licima sa invaliditetom, s toga smatramo da im nije ni mjesto da budu u komisijama i da nijesu neophodni komisijama. Odnosno predlažemo da komisije preuzmu punu odgovornost za ocjenjivanje projekata i da budu plaćena za svoj rad na način da novčana sredstva koja su uplaćivana nezavisnim procjenjivačima budu usmjerena za rad članova komisija.</i>	Predlog nije prihvatljiv. Navedeno nije predmet regulisanja ovog zakona.
105	Jelena Jokić Žižić, Udruženje roditelja djece sa teškoćama u razvoju – Podgorica	Svjedočimo da NVO organizacije u svojim Statutima navode raznorazne oblasti kojima se bave, kako bi prilikom ocjenjivanja dobile veći broj bodova i projekata. Smatramo, da je neophodno uredbom ili zakonom utvrditi tačan broj (ne više od dvije) prioriternih oblasti kojom se može baviti NVO.	Predlog nije prihvatljiv. Navedeno je protivno međunarodnim standardima.

	Putem pošte, dana 02.09.2025. godine	<i>Kao obrazloženje naše primjedbe navodimo da će se na pomenuti način NVO sa određenom prioritetnom oblašću dobiti veći broj bodova i da će takvim NVO biti većinom odobreni projekti.</i>	
106	Jelena Jokić Žižić, Udruženje roditelja djece sa teškoćama u razvoju – Podgorica Putem pošte, dana 02.09.2025. godine	Neophodno je Zakonom o NVO propisati obaveznost komisija za raspodjelu sredstava da obilaze NVO u toku odobrenog projekta, kako bi se blagovremeno utrdile sve aktivnosti koje se sprovode i da li se pridržavaju plana projekta. Ukoliko se, ipak, utvrde nepravilnosti u radu NVO u skladu sa projektom neophodno je reagovati u što kraćem roku u vidu kaznenih mjera za datu NVO. <i>Na predloženi način bi se utvrdila obaveznost komisija da vrše kontrole koje su do sada bile jedan veliki nedostatak u radu komisija. Takođe, na ovaj način bi se utvrdilo koje to NVO organizacije sprovode aktivnosti samo na papiru a nažalost to trpe korisnici projekta koji nemaju koristi od projektnih aktivnosti.</i>	Predlog nije prihvatljiv. Navedeno nije predmet regulisanja ovog zakona. Monitoring projekta uređuje se Uredbom.
107	Sanja Bošković, NVO Savez udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju „Naša inicijativa - Podgorica“ Putem pošte, dana 02.09.2025. godine	Predlažemo da se u Nacrtu zakona o NVO propiše sastav i nadležnost komisija za raspodjelu sredstava za projekte i programe NVO, kao što je ta nadležnost i sastav komisija propisana sadašnjim- aktuelnim zakonom o NVO. Predlažemo da u sastavu komisije budu tri člana od kojih su dva predstavnika iz Ministarstva i jedan predstavnik iz NVO. Za projekte u komisiji za oblast invaliditeta predlažemo da član komisije, u ime NVO, bude ili lice sa invaliditetom ili roditelj djeteta sa smetnjama/ teškoćama u razvoju ili roditelj odraslog lica sa invaliditetom. Takođe, snažno se zalažemo i podržavamo da više nikada u komisijama za raspodjelu sredstava ne budu nezavisni procjenjivači ili neki navodni eksperti. <i>Nadležnost i sastav komisije su veoma bitne stavke u procesu raspodjele sredstava, stoga to po našem mišljenju, treba regulisati zakonom a ne podzakonskim aktom. Smatramo da je dobro rješenje da se komisija sastoji od tri člana (dva predstavnika Ministarstva i jedan predstavnik NVO). Predlažemo da za oblast zaštite lica sa invaliditetom u ime NVO bude lice sa invaliditetom ili roditelj lica sa invaliditetom, zbog toga što su djeca sa smetnjama u razvoju i odrasla lica sa invaliditetom, osjetljiva, marginalizovana populacija i ne možemo dozvoliti da u tim komisijama budu predstavnici NVO koje ne podržava ni jedna organizacija u oblasti invaliditeta a gdje član komisije iz NVO ne poznaje ni</i>	Predlog nije prihvatljiv. Navedeno nije predmet regulisanja ovog zakona, već Uredbe.

		<i>elementrnu terminologiju vezanu za pomenutu populaciju. Takvu situaciju imamo, nažalost u poslednje dvije godine, u svim komisijama ministarstava koja se odnose na oblast zaštite lica sa invaliditetom (Ministarstvo socijalnog staranja i Ministarstvo za ljudska i manjinska prava). Predlažemo da se razmotri mogućnost da sličan princip bude i za projekte koji se odnose na Rome i Egipćane i da u tim komisijama budu autentični predstavnici ruoma i egipćana koji takođe pripadaju ranjivoj populaciji. Veoma je važno da u komisijama ne budu nezavisni procjenjivači ili neki navodni eksperti jer značajan broj njih, po našem shvatanju (čast izuzecima), svojim neobjektivnim ocjenjivanjem projekata i favorizovanjem fikivnih organizacija za prethodnih osam godina nanio ogromnu štetu djeci i mladima sa smetnjama u razvoju ili odraslim licima sa invaliditetom. U svim ministarstvima i u NVO sektoru postoji sasvim dovoljno kvalifikovanih i stručnih zaposlenih lica koji mogu biti uspješni ocjenjivači projekata te nijesu potrebni eksperti i nezavisni procjenjivači.</i>	
108	Sanja Bošković, NVO Savez udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju „Naša inicijativa - Podgorica” Putem pošte, dana 02.09.2025. godine	Predlažemo da se zakonom ili uredbom, obavezno, propiše da se NVO bavi jednom ili eventualno sa dvije prioritetne oblasti i da prilikom ocjenjivanja projekata te prioritetne oblasti samim tim dobiju veći broj bodova. <i>U Statutima većine NVO je propisano da se mogu baviti svim i svačim. Na predloženi način će se izbjeći takva mogućnosti i uglavnom će se kvalifikovati za odobrenje projekata, NVO koje se bave prioritetnim oblastima.</i>	Pojašnjenje. Kriterijumi za dodjelu sredstava bliže propisani Uredbom.
109	Sanja Bošković, NVO Savez udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju „Naša inicijativa - Podgorica”	Zakonom o NVO obavezno propisati da je svaka komisija, koja raspodjeljuje sredstva obavezna da najmanje jedanput tokom projekta posjeti svaku NVO i neposrednim uvidom na licu mjesta utvrdi da li se projektne aktivnosti reaktivizuju u skladu sa planom projekta. NVO koja ne radi po planu projekta treba da vrati novac u budžet i da bude stavljena na listu onih NVO koja u naredne četiri godine ne može dobiti ni jedan projekat od strane ni jednog ministarstva. <i>Jedna od najvećih slabosti i u radu dosadašnjih komisija je da komisije, u najvećem broju slučajeva, nijesu vršile monitoring projekta kroz posjete NVO</i>	Predlog nije prihvatljiv. Navedeno nije predmet regulisanja ovog zakona, već Uredbe i javnog konkursa.

	Putem pošte, dana 02.09.2025. godine	<i>organizacijama stoga postoji osnovana sumnja da je jedan broj NVO dostavljao fiktivne izvještaje („papir trpi sve,“) a da navodni korisnici projekata nijesu imali nikakvih koristi od projektnih aktivnosti. Na taj način utvrdiće se pravo stanje na terenu i uvidjeti da li NVO zaista realizuje ili fingira aktivnosti.</i>	
110	Sanja Bošković, NVO Savez udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju „Naša inicijativa - Podgorica” Putem pošte, dana 02.09.2025. godine	Predlažemo da se u članu 37, stavu 2 alineja 2 Nacrt zakona o NVO riječ „0,1%“ zamijeni sa riječju „01,5%“ <i>Članom 37 stav 2 alineja 2 je propisano da Država obezbjeđuje posebna sredstva za finansiranje programa i projekata NVO u oblasti zaštite lica sa invaliditetom, u iznosu koji ne može biti manji od 0,1% tekućeg godišnjeg budžeta. Mi predlažemo da se taj iznos poveća na 01,5%. Naš predlog zasnivamo na činjenici da su djeca sa smetanjama u razvoju i odrasla lica sa invaliditetom u veoma teškom položaju i da postoje razni oblici diskriminacije prema toj populaciji, i da jako teško ostvaruju svoja prava, a što se sve navodi u godišnjim izvještajima Evropske komisije o Crnoj Gori. U našoj Državi postoji značajan broj organizacija lica sa invaliditetom i roditeljskih udruženja djece sa smetnjama u razvoju koji pružaju kvalitetne servise usluga toj ranjivoj populaciji i nadomještavaju svojim aktivnostima ono što propušta država Crna Gora. Po našem shvatanju iznost od 0,1% budžeta je nedovoljan i da bi taj iznos trebalo povećati kako bi se doprinijelo unapređenju života ove marginalizovane populacije.</i>	Predlog je djelimično prihvatljiv. U članu 37. stav 2, alineja 1, riječ : „ 0, 4%, zamjenjuje se riječju, 03,8%, a u alineji 2, riječ „0,1%“ zamjenjuje se riječju, 01,2%.
111	Jelena Dubak, Crveni Krst Crne Gore Putem pošte, dana 02.09.2025. godine	Član 36, stav 1, izmjeniti tako da glasi: Programi i projekti u oblastima od javnog interesa koje realizuju nevladine organizacije i organizacije civilnog društva koje na osnovu posebnog zakona, kao neprofitne organizacije, realizuju programe i projekte u oblastima od javnog interesa, mogu se finansirati iz državnog budžeta, budžeta jedinica lokalne samouprave, fondova Evropske unije i drugih javnih izvora". <i>Prema važećem Nacrtu zakona o nevladinim organizacijama, nevladine organizacije imaju pravo da učestvuju na javnim konkursima za finansiranje projekata i programa od javnog interesa iz budžeta Crne Gore. Međutim, postoje subjekti civilnog društva, kao što je Crveni krst Crne Gore, koji nisu registrovani kao nevladine organizacije, ali na osnovu posebnog zakona obavljaju upravu</i>	Pojašnjenje. Zakon omogućava i ovim organizacijama da učestvuju u finansiranju u oblastima od javnog interesa, koji se ne odnose na povjerene poslove od javnog interesa za koje je finansiranje uređeno posebnim popisom. Zakonom o Crvenom krstu CG propisano je da se radi o organizaciji koja obavlja

		<i>poslove od javnog interesa. Iako CKCG obavlja poslove od javnog interesa (humanitarna pomoć, zaštita i spasavanje, edukacija o zdravlju, prva pomoć, podrška socijalno ugroženim kategorijama i dr.), on nije registrovan kao nevladina organizacija, pa shodno predloženom rješenju, nema mogućnost da učestvuje na konkursima za finansiranje projekata iz budžeta. To dovodi do neopravdanog ograničenja u pristupu sredstvima koja su namenjena upravo za realizaciju aktivnosti od javnog interesa, a Državi, odnosno jedinici lokalne samouprave, uskraćuje mogućnost da projekti i programi koje finansira budu realizovani od strane organizacije čije su iskustvo i kvalitet rada dokazani kroz 150-godišnje postojanje. Crveni krst Crne Gore ima poseban status u domaćem pravnom sistemu, zasnovan na: Zakonu o Crvenom krstu Crne Gore, Ženevskim konvencijama i njihovim dopunskim protokolima, članstvu Crne Gore u Međunarodnom pokretu Crvenog krsta i Crvenog polumeseca. Na ovaj način se: Omogućava Crvenom krstu Crne Gore i eventualno drugim sličnim organizacijama da ravnopravno konkurišu za budžetska sredstva. Jača realizacija projekata od javnog interesa. Povećava efikasnost sistema javnog finansiranja i doprinosi ostvarivanju ciljeva javnih politika u oblasti socijalne zaštite, zdravstva, humanitarne pomoći i edukacije.</i>	poverene poslove od javnog interesa, dakle radi se o udruženju u koje je više udruženje u javnom pre nego privatnom pravu, i kao takvo regulisano posebnim zakonom, pa je time i van predmeta regulisanja ovog zakona. Dodatno, Zakon propisuje da se Crveni krst finansira iz budžeta CG i lokalne samouprave u vezi javnih ovlašćenja koja su mu poverena, a takođe uređuje i druge izvore finansiranja za posebne programe Crvenog krsta, koje sprovodi van poverenih poslova u javnom interesu. Zakon o NVO nije prepreka da Crveni krst dobija javna sredstva, na osnovu Zakona o Crvenom krstu, niti se odnosi na Crveni krst iz prethodno navednih razloga.
112	Jelena Dubak, Crveni Krst Crne Gore Putem pošte, dana 02.09.2025. godine	U članu 37, dodaje se stav: Ovaj član se primjenjuje i na organizacije civilnog društva koje nisu registrovane kao nevladine organizacije, a koje na osnovu posebnog zakona, kao neprofitne organizacija, vrše poslove od javnog interesa. <i>Uz sve navedeno u obrazloženju primjedbe/predloga/sugestije 1, treba dodati i da se u savremenoj evropskoj i međunarodnoj praksi sve češće koristi širi pojam organizacija civilnog društva (OCD). Razlog za uvođenje i češću upotrebu termina OCD u zakonodavni okvir je taj što on obuhvata širi spektar subjekata koji ostvaruju iste ili slične ciljeve od javnog interesa kao i NVO, ali koji zbog užeg zakonskog definisanja nemaju jednaka prava na pristup javnim</i>	Pojašnjenje. Navedeno je u tački 111 Izvještaja.

		<i>sredstvima. Na ovaj način vrši se usklađivanje sa evropskom praksom i standardima, jer kao što je rečeno, EU dokumenti i međunarodne konvencije češće koriste termin OCD, upravo zbog njegove inkluzivnosti, a tim prije što se u pozitivni propisima Crne Gore, koliko je nama poznato, ovaj termin ne koristi. Radi obezbjeđenja jednakog tretmana svih subjekata koji obavljaju poslove od javnog interesa, predlaže se da se član 37 Nacrta Zakona o nevladinim organizacijama dopuni na gore navedeni način.</i>	
113	Ana Danilović, Udruženje roditelja djece i omladine sa teškocama i smetnjama u razvoju Zvijezda, Kolašin Putem elektronske pošte, dana 02.09.2025. godine	Ukinuti nezavisne procjenjivače, ocjenu projekata da preuzmu komisije ministarstva <i>Smatramo da je neprimjereno da ocjenu projekata vrše procjenjivači koji kasnije u implementaciji nemaju nikaku odgovornost. Takođe, neprimjereno je da se štiti identitet procjenjivača čak i nakon završene ocjene projekata. Skrivanjem identiteta procjenjivača daje im se potpuna sloboda i ne stavlja im se na teret nikakva odgovornost za posao koji obavljaju. Nažalost, mnogo procjenjivača je ovu svoju ulogu zloupotrijebio na štetu nevladinih organizacija ali i na štetu ministarstva kao donatora sredstava. Zato mislimo da je najbolje rješenje da Ministarstva preuzmu ulogu ocje ne projekata, raspodjele sredstava i monitoringa odobrenih projekata.</i>	Pojašnjenje. Navedeno je već prihvaćeno u nacrtu Zakona.
114	Ana Danilović, Udruženje roditelja djece i omladine sa teškocama i smetnjama u razvoju Zvijezda, Kolašin Putem elektronske pošte, dana 02.09.2025. godine	U sastav komisija ministarstava jedan član da bude ispred NVO sektora. U Komisijama za raspodjelu redstava iz oblasti zaštite lica sa invaliditetom da bude član NVO sektora lice sa invaliditetom ili roditelj/staratelj djeteta sa smetnjama u razvoju. <i>U prethodnim sazivima komisija ministarstva koje raspodjeljuju sredstva u oblasti zaštite lica sa invaliditetom dolazile su osobe iz NVO sektora fiktivnih organizacija koje nikakve veze sa osobama sa invaliditetom nemaju. Na ta mjesta su dolazili isključivo da se okoriste o fond opredijeljen za ovu ranjivu kategoriju. Mislimo da ministarstva koja raspodjeljuju sredstva za oblast zaštite lica sa invaliditetom moraju ovome stati na kraj time sto će u svojim komisijama imati isključivo lica sa invaliditetom ili predstavnike roditeljskih udruženja odnosno roditelje/staratelje djece sa smetnjama u razvoju. Mislimo da je važno da roditelji djece sa smetnjama u razvoju budu ravnopravni članovi komisija i</i>	Predlog nije prihvatljiv. Navedeno nije predmet regulisanja ovog zakona.

		<i>radnih grupa jer se na taj način omogućava i djeci sa smetnjama u razvoju da se čuje njihov glas i da doprinos dječim pravima. U redovima boraca za dječja prava i prava OSI imamo brojne roditelje djece sa smetnjama u razvoju koji i po više decenija unazad daju značajan doprinos unapređenju stanja u ovoj oblasti, te je važno da budu uključeni u proces raspodjele sredstava jer svojim iskustvom mogu dati važan doprinos u radu komisija. Radi se o roditeljima one djece koja zbog težine svoje smetnje nijesu u mogućnosti same da se staraju o sebi te im je produženo roditeljsko staranje.</i>	
115	Radivoje Bogavac, NVO „NOVI POREDAK” Putem elektronske pošte, dana 02.09.2025. godine	Davanje mišljenja o Nacrtu Zakona o nevladinim organizacijama nužno je potrebno tražiti od Savjeta za saradnju organa državne uprave i nevladinih organizacija kako bi članovi Savjeta mogli dati stručno mišljenje o navedenom Zakonu i njegovim rješenjima. <i>Nadležnosti Savjeta za saradnju organa državne uprave i nevladinih organizacija odnose se na davanje mišljenja o nacrtima propisa, odnosno strateškim i drugim dokumentima koji se odnose na rad i razvoj nevladinih organizacija u Crnoj Gori, u cilju unapređenja podsticajnog okruženja za djelovanje nevladinih organizacija i davanje mišljenja u vezi sa primjenom propisa, odnosno strateških i drugih dokumenata koji se odnose na rad i razvoj nevladinih organizacija u Crnoj Gori.</i>	Pojašnjenje. U toku je priprema za održavanje prve sjednice Savjeta, pa ako bude bilo vremena, Savjet se može izjasniti o nacrtu Zakona.
116	Radivoje Bogavac, NVO „NOVI POREDAK” Putem elektronske pošte, dana 02.09.2025. godine	Potrebno je da se pravno regulatorni okvir koji definiše finansiranje nevladinih organizacija definiše u obliku Zakona, a ne da se definiše u podzakonskim aktima, kako bi se obezbijedila pravna sigurnost, precizno definisali protokoli i javnost i transparentnost u skladu sa Ustavom Crne Gore, Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, "Službeni list CG", br. 20/2014, 56/2014, 70/2017, 4/2018 - Odluka US CG, 55/2018, 66/2019 - drugi zakon, 70/2021, 27/2023, 123/2023 - drugi zakon i 125/2023 i Zakonom o državnoj upravi ("Službeni list Crne Gore", br. 078/18 od 04.12.2018) <i>U većini država članica EU, Zakoni o NVO propisuju osnovne principe finansiranja: javni konkurs, objavu rezultata, minimalne kriterijume za dodjelu sredstava transparentnost, nediskriminaciju, i obavezno izvještavanje. Podzakonski akti služe samo za razradu tehničkih pitanja: obrazaca prijave,</i>	Predlog nije prihvatljiv. Opšti okvir za finansiranja regulisan je Zakonom, a postupak i kriterijumi podzakonskim aktom.

		strukture komisije i njene ingerencije, rokova, metodologije bodovanja. SIGMA/OECD smjernice (Princip 12 - Financiranje civilnog društva) naglašavaju da pravila koja utiču na prava i obaveze organizacija moraju biti u Zakonu, kako bi bila zaštićena od proizvoljnih izmjena. Prema Ustavu Crne Gore (član 16 i član 147), Zakoni uređuju osnovna prava, obaveze i odnose koji proizilaze iz pravnog poretka, dok se podzakonskim aktima (uredbe, pravilnici, odluke) uređuju način i postupak sprovođenja zakona. Zakon o državnoj upravi (član 12. 13. 15) propisuje da se uredbom i drugim podzakonskim aktima mogu uređivati samo pitanja tehničke i operativne prirode, i to u granicama ovlašćenja iz Zakona. Finansiranje nevladinih organizacija u Crnoj Gori je definisano Zakonom o nevladinim organizacijama (Službeni list CG 39/11. 37/17 i 084/24). Članovi Zakona od 32-39 Zakona utvrđuju: osnovne kriterijume, principe raspodjele sredstava, uslove za javne konkurse, način odlučivanja, obaveze izvještavanja i nadzor. Podzakonski akti (Uredba o načinu sprovođenja javnog konkursa ili pravilnici resornih ministarstava) razrađuju detalje procedure - rokove, obrasce prijave, metodologiju bodovanja, način izvještavanja. Ukoliko se iz zakona u potpunosti izbaci odredba koja definiše sam način finansiranja (principi, kriterijumi, osnovne procedure) i sve se prepusti podzakonskom aktu, dolazi do ozbiljnog pravnog problema. Princip javnog trošenja sredstava ne bi bio utvrđen zakonom, što je protivno članu 147 Ustava i načelu zakonitosti. Vlada i Ministarstva bi mogla mijenjati pravila finansiranja bez parlamentarne kontrole i bez pune javne rasprave. U postojećem predlogu novog Zakona o nevladinim organizacijama je potrebno definisati: vrste finansijske podrške (grantovi, sufinansiranje projekata, institucionalna podrška); osnovne principe (transparentnost, javni konkurs, jednak tretman, proporcionalnost); minimalne kriterijume za dodjelu sredstava; obaveze izvještavanja i kontrolu trošenja sredstava; osnovne nadležnosti organa koji odlučuje čime bi se spriječila mogućnost proizvoljnog tumačenja i obezbijedilo ravnopravno učešće svih organizacija u raspodjeli sredstava. (sve navedeno postoji u trenutnom Zakonu o nevladinim organizacijama i (svim prethodnim). U podzakonskom aktu definisati: obrasce i dokumentaciju; metodologiju bodovanja; precizne rokove i tehničke procedure; formu izvještaja i način praćenja projekata. Ukoliko se navedene stavke ne unesu u Zakon o nevladinim organizacijama doći će se u poziciju gdje će postojati izražen: Politički uticaj u finansiranju nevladinih	
--	--	--	--

		<i>organizacija – finansiranje se može instrumentalizovati i može se prilagođavati aktuelnoj političkoj volji, bez adekvatnog javnog nadzora. Pravna nesigurnost - podzakonski akt se može izmijeniti bez parlamentarne procedure, gdje se pojavljuje prostor za njegove izmjene u skladu sa političkim, nepotističkim ilobističkim interesima. Smanjena participacija i učešće u procesu izmjene pravnih normativa- izmjene podzakonskih akata ne prolaze uvijek kroz javnu raspravu i ne podliježu predlozima I sugestijama.</i>	
117	Radivoje Bogavac, NVO „NOVI POREDAK” Putem elektronske pošte, dana 02.09.2025. godine	Potrebno je zadržati nezavisne procjenjivače u procesu ocjenjivanja projekata i programa nevladinih organizacija jer članovi Komisija ispred Ministarstava nijesu obučeni i nemaju iskustva u navedenom procesu. Takođe je u ovom slučaju izražena povezanost direktnog uticaja i direktive struktura iz Ministarstava, ministara, sekretara, direktora direktorata i drugih lica u odnosu na Komisiju koju čine pripadnici Ministarstva po pitanju konkretnih projekata. <i>Nezavisni procjenjivači u procesu ocjenjivanja projekata i programa nevladinih organizacija su obučeni i imaju iskustva u ocjenjivanju dok članovi Komisija ispred Ministarstava nijesu obučeni i nemaju iskustva u navedenom procesu. Postoji i direktna veza povezanosti i direktnog uticaja i direktive struktura iz Ministarstava, ministara, sekretara, direktora direktorata i drugih lica u odnosu na Komisiju koju čine pripadnici Ministarstva po pitanju konkretnih projekata što može postati ustaljena praksa i dovesti da se projekti/programi nevladinih organizacija dodeljuju po političkoj osnovi, nepotističkim linijama I osnovama ličnog interesa što ostavlja realan prostor za manipulacije i korupciju.</i>	Predlog nije prihvatljiv. Navedeno nije prihvatljivo iz negativnih iskustava, malog broja nezavisnih procjenjivača, potencijalnih sukoba interesa, neproporcionalnih troškova angažovanja nezavisnih procjenjivača, itd.
118	Radivoje Bogavac, NVO „NOVI POREDAK” Putem elektronske pošte, dana 02.09.2025. godine	Predlažemo da se u zakonu definiše da članovi Komisija za raspodjelu sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija koje biraju Ministarstva ne mogu biti lica koja su članovi organa političkih partija, lica na rukovodećim funkcijama kao što su državni sekretari, direktori ili rukovodioci direktorata, kako bi se izbjegao sukob interesa. <i>Članovi Komisija za raspodjelu sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija koje biraju Ministarstva ne mogu biti lica koja su članovi organa političkih partija, lica na rukovodećim funkcijama kao što su državni sekretari, direktori ili rukovodioci direktorata, kako bi se izbjegao politički uticaj i</i>	Predlog nije prihvatljiv. Navedeno je materija koja nije uređena ovim zakonom – ali se može urediti uredbom.

		<i>sukob interesa. Pored ograničenja koja se odnose na rukovodeće funkcije, potrebno je uvesti i mehanizme provjere eventualnih profesionalnih ili finansijskih veza kandidata sa nevladinim organizacijama koje djeluju na teritoriji Crne Gore. Na taj način će se obezbijediti da članovi komisija postupaju nezavisno i u javnom interesu, bez mogućnosti da odluke budu pod uticajem ranijih angažmana ili ličnih interesa. Potrebno je da svaki član Komisije ispred Ministarstva prilikom imenovanja potpiše izjavu kojom će tvrditi da pod punom materijalnom krivičnom odgovornošću nije bio uangažovan u predhodnih 5 godina (kao ni uži članovi njegove porodice) po bilo kom osnovu od strane nijedne nevladine organizacije koja djeluje u Crnoj Gori, čime bi se obezbijedila nepristrasnost, transparentnost i integritet procesa odlučivanja.</i>	
119	Radivoje Bogavac, NVO „NOVI POREDAK” Putem elektronske pošte, dana 02.09.2025. godine	Predlažemo da se u zakonu uvedu dvije odvojene kategorije finansiranja projekata nevladinih organizacija: kategorija A za novoosnovane organizacije sa manje od dvije godine iskustva koje mogu aplicirati samo za projekte do 5.000 EUR i kategorija B za organizacije starije od dvije godine sa iskustvom koje mogu aplicirati isključivo za projekte preko 5.000 EUR, <i>Prva kategorija (kategorija A) obuhvatala bi organizacije koje su registrovane manje od dvije godine i koje nemaju prethodno iskustvo u realizaciji projekata. Ove organizacije bi mogle da konkurišu isključivo za projekte čija vrijednost ne prelazi 5.000 EUR, pa im nije dozvoljeno da apliciraju u kategoriji B. Ovakav pristup omogućava novim organizacijama da steknu početno iskustvo, pokažu transparentnost u radu i ostvare rezultate uz odgovorno korišćenje ograničenih sredstava. Ove organizacije bi nakon dvije godine (od godine osnivanja) uz opravdanost sredstva i vidljivost rezultata projekta, sticale mogućnost da apliciraju u drugu kategoriju. Druga kategorija (kategorija B) obuhvatala bi organizacije koje postoje duže od dvije godine i imaju dokazano iskustvo u realizaciji projekata. Organizacije iz ove kategorije mogle bi da konkurišu isključivo na konkurse sa iznosima projekata većim od 5.000 EUR. dok im nije dozvoljeno da apliciraju u kategoriji A. Time se jasno razdvaja razvojni nivo organizacija i omogućava fokusirana podrška njihovim potrebama. Predlažemo da za kategoriju A bude izdvojeno oko 10% ukupnih sredstava planiranih za finansiranje nevladinog sektora u tekućoj godini, čime se osigurava značajna podrška mladim i novim organizacijama, bez ugrožavanja sredstava</i>	Predlog nije prihvatljiv. Zakon uređuje opšta pravila o javnom finansiranju, a ne bavi se modalitetima javnog finansiranja, jer to nije njegov predmet. To se može urediti javnim konkrusom.

		<i>namijenjenih iskusnijim organizacijama iz kategorije B. Uvođenje ove jasne podjele u kategorije finansiranja doprinijeće većoj transparentnosti i efikasnosti u raspodjeli sredstava za finansiranje projekata/programa nevladinih organizacija čime se jača ukupni kapacitet i održivost sektora nevladinih organizacija.</i>	
120	Ines Mrdović, NVO Akcija za socijalnu pravdu Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	U članu 26 stav 2 u tačkama 1 i 2 dodati na početku ovih tačaka riječi „protiv koga se vodi krivični postupak.“ <i>Cijenimo cjelishodnim da se za lice ovlašćeno za zastupanje i predstavljanje udruženja zakonski propiše da ne može biti imenovano i lice protiv koga je pokrenut krivični postupak za krivično djelo finansiranja terorizma i za krivično djelo pranja novca, a ne samo kada je lice pravosnažno osuđeno za ova krivična djela. Prednje u cilju izbjegavanja mogućnosti da lica protiv kojih se vodi krivični postupak za prednja krivična djela imaju mogućnost da tokom trajanja krivičnog postupka, koji može jako dugo trajati, zastupaju i predstavljaju udruženja.</i>	Predlog nije prihvatljiv. Navedeno nije prihvatljivo jer se krši prezumpcija nevinosti.
121	Ines Mrdović, NVO Akcija za socijalnu pravdu Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	U članu 26, a u vezi zabrane licima za zastupanje i predstavljanje udruženja, posebnim stavom je neophodno razmotriti i propisivanje zabrane za krivična djela u vezi sa korupcijom i kriminalom u situacijama kada je lice pravosnažno osuđeno ili se protiv njega vodi krivični postupak za prednja krivična djela. <i>Rješenje se predlaže zbog izražene društvene opasnosti datih krivičnih djela i time sprječavanja mogućnosti da lica protiv kojih je pokrenut krivični postupak ili su pravosnažno osuđena za krivična djela u vezi sa korupcijom ili kriminalom mogu da zastupaju i predstavljaju udruženja.</i>	Pojašnjenje. Zakon se u pogledu ograničenja za određene kategorije lica prevashodno vodio preporukama MONEYVALA za CG. Generalno, radi se o materiji koja pripada oblasti krivičnog prava, te bi naveden (druge) vrste ograničenja trebala biti propisane Krivičnim zakonom.
122	Ines Mrdović, NVO Akcija za socijalnu pravdu	U članu 37 stav 2 tačka 2 broj sa procentom „0,1%“ zamijeniti sa „0,2%“. <i>Prednje rješenje tiče se sredstava za finansiranje programa i projekata nevladinih organizacija u oblasti zaštite lica sa invaliditetom procentualno izraženo u odnosu na tekući godišnji budžet. Predlaže se uvećanje procenta na</i>	Pojašnjenje. Nije obrazloženo.

	Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	<i>0,2% od tekućeg budžeta, a iz razloga unapređenja zaštite lica sa invaliditetom, kao ranjive kategorije, koja je godinama zapostavljena u zemlji.</i>	
123	Ines Mrdović, NVO Akcija za socijalnu pravdu Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	U poglavlju VI (Imovina i izvori finansiranja) neophodno je propisati kroz posebne članove osnovni postupak za dodjelu sredstava udruženjima iz javnih sredstava. <i>Cijenimo neadekvatnim da se ovako bitno pitanje, makar u definisanju osnovnog postupka, izmjesti iz zakonskog određenja i ostavi za propisivanje uredbom, kao podzakonskim aktom. Prednje iz razloga što se time otvara prostor da svaka nova izvršna vlast, tj vlada može mijenjati uredbe i način formiranja tijela za raspodjelu sredstava i sam način raspodjele sredstava za rad udruženja u zemlji. Takva situacija ne doprinosi pravnoj sigurnosti u ovoj oblasti.</i>	Pojašnjenje. Vidjeti prethodne odgovore na iste komentare – radi se o podzakonskoj materiji.
124	Ines Mrdović, NVO Akcija za socijalnu pravdu Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	U poglavlju VI (Imovina i izvori finansiranja) neophodno je propisati finansijske raspone za dodjelu sredstava udruženjima za rad na godišnjim konkursima, a koji će se vezivati za njihove godišnje prihode. <i>Cijenimo da je u cilju veće pravednosti u dodjeli javnih sredstava, izbjegavanja favorizovanja i omogućavanja rada što većeg broja udruženja neophodno propisati finansijske raspone za dodjelu sredstava udruženjima kroz godišnje konkurse, a koji će direktno biti vezani za godišnje prihode udruženja. Rješenje je potrebno propisati na način da, primjera radi, za dodjelu sredstava do deset hiljada eura mogu učestvovati udruženja sa godišnjim prihodom do dvadeset hiljada eura u prethodnoj godini. Za dodjelu sredstava preko deset hiljada eura mogla bi učestvovati sva udruženja, bez obzira na prihode u prethodnoj godini. Ukazujemo da bi ovakav ili sličan model utvrđivanja finansijskih raspona omogućio da sredstva za rad iz javnih sredstava mogu da obezbijede i udruženja sa manjim godišnjim prihodima, čime se obezbjeđuje veća pravednost u dodjeli javnih sredstava i stimuliše i rad udruženja sa manjim godišnjim prihodima.</i>	Predlog nije prihvatljiv. Navedeno nije predmet regulisanja ovog zakona.
125	Ines Mrdović, NVO Akcija za socijalnu pravdu	U poglavlju VI (Imovina i izvori finansiranja) treba razmotriti propisivanje posebnog člana, kojim bi se predvidjelo da udruženja koja iz istog izvora javnih sredstava dvije godine zaredom dobiju sredstva za realizaciju projekata, u	Predlog nije prihvatljiv.

	Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	naredne dvije godine nemaju pravo ponovnog konkurisanja kod tog izvora javnog finansiranja, a uz mogućnost postojanja opravdanih izuzetaka od ovog pravila. <i>Rješenje se predlaže iz razloga što su često prisutne situacije da jedna te ista udruženja godinama kod istog izvora javnog finansiranja dobijaju sredstva za projekte, stvarajući često sumnju da su u privilegovanom položaju u odnosu na ostale. Stoga se predlaže da ukoliko udruženje dvije godine zaredom kod istog izvora javnog finansiranja dobija sredstva za projekte, onda u naredne dvije godine nema pravo da konkuriše kod tog izvora javnog finansiranja, čime bi se uticalo na smanjenje prostora za favorizovanje pojedinih udruženja. U odnosu na ovo pravilo neophodno je propisati da se ne primjenjuje kada su u pitanju pojedine oblasti, poput pružanja podrške licima sa invaliditetom, ili drugih oblasti gdje opravdani interesi treba da isključe primjenu ovog pravila.</i>	Navedeno nije predmet regulisanja ovog zakona, eventualno uredbe.
126	Ines Mrdović, NVO Akcija za socijalnu pravdu Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	Transparentnost javne rasprave za Nacrt zakona o nevladinim organizacijama nije u potpunosti zadovoljena i bilo bi oportuno razmotriti mogućnost produženja javne rasprave za još jedan mjesec. <i>Iako je javna rasprava organizovana u trajanju od 40 dana, ipak je potrebno ukazati da se vrijeme javne rasprave poklapa sa periodom godišnjih odmora u zemlji, što je uticalo na transparentnost cijelog procesa. Stoga se predlaže da se razmotri mogućnost produženja rasprave za još jedan mjesec, a kako bi svi zainteresovani subjekti bili u mogućnosti da se informišu o predloženim rješenjima i eventualno upute rješenja za unapređenje ove zakonske politike.</i>	Pojašnjenje. Nema komentara.
127	Stevo Muk, Nevladino Udruženje "Institut Alternativa" Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	U članu 15 nacrta Zakona propisano je da naziv nevladine organizacije "ne može sadržati naziv strukovnog udruženja (institut, komora)". Navedena odredba nije opravdana i treba je brisati u skladu sa obrazloženjem koje dajemo u nastavku. <i>U članu 15 nacrta Zakona propisano je da naziv nevladine organizacije "ne može sadržati naziv strukovnog udruženja (institut, komora)". Uz nacrt Zakona nije dato obrazloženje, pa nije jasno koji su motivi i razlozi uvođenja navedene norme. Navedena odredba ima za posljedicu da se nevladina udruženja koja su registrovana pod nazivom koji sadrži i riječ "institut" sada moraju uskladiti sa</i>	Predlog je djelimično prihvatljiv. Vidjeti komentar u tački 65 Izvještaja.

		<i>ovom normom pod prijetnjom brisanja iz registra, što je jasno iz člana 55 nacrtu (usklađivanje sa zakonom). Naše preliminarne analize pokazuju da je navedeno ograničenje suprotno Evropskoj konvenciji o ljudskim pravima i odlukama Suda. Nema legitimnog opravdanja za retroaktivno uvođenje navedene obaveze, kojom bi organizacija bila lišena svog identiteta, kontinuiteta u komunikaciji sa drugim subjektima i javnoj memoriji. Ukazujemo vam da se navedenom normom izaziva problem koji pogađa prava svih zakonito registrovanih nevladinih organizacija koje u svom nazivu imaju riječ "institut". Prema podacima iz Registra NVO, trenutno je aktivno 85 nevladinih organizacija koje u svom nazivu imaju riječ "institut". Naša organizacija Institut Alternativa registrovan 2007 godine i da od tada funkcioniše bez problema u pogledu identiteta. Ukoliko je cilj zakonodavca bio da se u pravnom prometu izbjegne mogućnost zabune odnosno dovodjenja u zabludu u pogledu pravnog statusa nekog "Instituta", legitimno bi bilo nastojanje da se nevladine organizacije obavežu da u pravnom prometu kao obavezni dio naziva koriste i riječi koje taj status određuju: "nevladino udruženje", "nevladina fondacija", "strana nevladina organizacija", i na taj način bi bio izbjegnuta svaki nesporazum i dilema. Ukoliko zaista postoje opravdani razlozi, država je mogla da teret uklanjanja eventualne nejasnoće preuzme na sebe, uvodeći obavezu da Institute koje osniva država ili drugi državni odnosno javni entitet, osniva pod nazivom "Državni Institut za..."</i>	
128	Stevo Muk, Nevladino Udruženje "Institut Alternativa" Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	Predlažemo da se član 36 dopuni tako da, izričito obuhvati i sljedeće oblasti: transparentnost i odgovornost javne uprave, nadzor javnih finansija i javne potrošnje, borbu protiv korupcije i jačanje integriteta institucija, otvorenost i odgovornost u donošenju javnih politika, unapređenje procesa donošenja zakona i učešće javnosti, građanski nadzor nad institucijama, javna potrošnja i javne nabavke. <i>Smatramo da je član 36 kojim se utvrđuju oblasti od javnog interesa za finansiranje programa i projekata nevladinih organizacija potrebno izmijeniti na način da se iste ne naovde izričito, odnosno listaju, već definišu sistemski kao "sve oblasti u nadležnosti organa uprave koje su definisane postojećim strateškim dokumentima". Na ovaj način bi se izbjeglo izostavljanje moguće važnih oblasti za djelovanje NVO, obuhvatile i oblasti koje trenutno nijesu prepoznate ali mogu postati prioritet u budućnosti i oslobodili bismo zakon</i>	Predlog je djelimično prihvatljiv. Član 36 stav 2 mijenja se tako da glasi: Oblastima iz stava 1 ovog člana smatraju se: socijalna i zdravstvena zaštita, smanjenje siromaštva, zaštita lica sa invaliditetom, društvena briga o djeci i mladima, pomoć starijim licima, zaštita i promovisanje ljudskih i manjinskih prava, vladavina

		<i>ambicije da bude sveobuhvatan u listanju oblasti što uvijek nosi opasnost previđanja i izostavljanja. U slučaju da zakonodavac ostane pri početnom stavu, predložimo dopunu kao što je navedeno u prijedlogu. Iako zakon uopšteno navodi "vladavinu prava" i "razvoj civilnog društva", "borba protiv korupcije i organizovanog kriminala" ovako široko određenje otežava konkretnim institucijama, poput Ministarstva finansija, Ministarstva pravde ili MUP-a, da raspisuju konkurse koji bi podržali analizu javnih politika, nadzor javne potrošnje, borbu protiv korupcije, unapređenje transparentnosti i odgovornosti vlasti — oblasti koje predstavljaju temeljni javni interes i čine okosnicu rada značajnog broja, dokazanih i prepoznatljivih nevladinih organizacija. U dodadašnjoj višegodišnjoj praksi, izostali su konkursi navedenih ministarstava u oblastima koje se odnose upravo na ova konkretna pitanja i teme: transparentnost i odgovornost javne uprave, nadzor javnih finansija i javne potrošnje, integritet policije i drugih službi bezbjednosti, borbu protiv korupcije i jačanje integriteta institucija, otvorenost i odgovornost u donošenju javnih politika, unapređenje procesa donošenja zakona i učešće javnosti, građanski nadzor nad institucijama, te javna potrošnja i javne nabavke. Zbog toga smatramo da je važno dopuniti zakon preciznijim odredbama koje jasno prepoznaju ove oblasti od javnog interesa i ujedno važne oblasti djelovanja NVO. Ove oblasti su već prepoznate u strateškim dokumentima Vlade i proizilaze iz obaveza Crne Gore u procesu evropskih integracija, pa smatramo da je njihovo eksplicitno navođenje u zakonu neophodno kako bi se osigurao jednak tretman organizacija civilnog društva koje se njima bave. Smatramo da je u tekstu nacрта navedeno nekoliko oblasti koje više ne odgovaraju ni potrebama aktuelnog i budućeg stepena razvoja države, društva i sektora nevladinih organizacija, niti su prošle probu vremena, odnosno, dosadašnje primjene Zakona u ovom dijelu. U najmanju ruku, sporne su i sa jezičke i sa suštinske strane oblasti kao što su "tehničko obrazovanje" (unekoliko arhaičan termin i nejasno definisana oblast), "institucionalno obrazovanje" (koje bi valjda trebalo da se obavlja u institucijama, a ne van njih).</i>	prava, razvoj civilnog društva i volonterizma, evroatlantske i evropske integracije Crne Gore, vaninstitucionalno obrazovanje, nauka, umjetnost, kultura, tehnička kultura, zaštita od nasilja u porodici, zaštita životne sredine, poljoprivreda i ruralni razvoj, održivi razvoj, zaštita potrošača, rodna ravnopravnost, borba protiv korupcije i organizovanog kriminala, borba protiv bolesti zavisnosti, regionalni razvoj, dijaspora, kao i druge oblasti od javnog interesa utvrđene posebnim zakonom.
129	Stevo Muk, Nevladino	U članu 13, tačka 2 propisano je da "jedna ili više oblasti ostvarivanja ciljeva nevladine organizacije, uz navođenje pretežne oblasti ako ostvaruje ciljeve u jednoj ili više oblasti", što je u skladu sa proklamovanim ciljevima izmjene	Predlog nije prihvatljiv.

	Udruženje "Institut Alternativa" Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	zakona " propisivanje obaveze nevladinim organizacijama da prilikom registracije prijavljuju pretežnu djelatnost". Zakonom predvidjeti usvajanje podzakonskog akta koji će propisati odgovarajuću klasifikaciju. <i>Ako je cilj bolja statistika i analiza (odnosno prevazilaženje aktuelne situacije za koju se tvrdi "što onemogućava analizu po oblastima djelovanja"; RIA strana 1), neophodno je imati sistematizovanu klasifikaciju, po mogućnosti međunarodno priznatu ili /i uporedivu. Potreba uvođenja klasifikacije je i ranije bila prepoznata, tako da su neke ranije strategije razvoja civilnog društva u Crnoj Gori sadržale obavezu MONSTAT-a da ustanovi odgovarajuću klasifikaciju neprofitnih organizacija (po ugledu na neke ranije poznate kao John Hopkins University, UN NPO Statistics ili eventualno neke novije sa prostora EU). Ukoliko izostane klasifikacija (koja se može uvesti podzakonskim aktom) onda će se izvjesno jedna dobra namjera izgubiti u mnoštvu nepreciznih, individualnih definicija koje će biti saopštene u postupku registracije. Nije izvedena ni odredba koja ovu obavezu propisuje za već registrovane organizacije.</i>	Ovaj zakon ne treba da se bavi klasifikacijom djelatnosti, ili davanjem osnova za izradu podzakonskog akta koje bi to uredio. Vidjeti komentar u tački 1 Izvještaja
130	Stevo Muk, Nевladino Udruženje "Institut Alternativa" Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	U članu 37 potrebno je precizirati da su ministarstva [budžetske potrošačke jedinice prvog nivoa] dužna da u sklopu pripreme godišnjeg budžeta, planiraju sredstva za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija u oblastima od javnog interesa. Ministarstva su dužna da u svojim zahtjevima za dodjelu budžetskih sredstava, za narednu fiskalnu godinu, uključe i procjenu potrebnih budžetskih sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija u oblastima od javnog interesa. <i>Iako se članom 37 predviđa povećanje izdvajanja za finansiranje i kofinansiranje projekata i programa NVO u odnosu na važeći Zakon, ne predviđa se rješavanje postojećeg problema da mnoga ministarstva ne planiraju ova sredstva u svojim godišnjim budžetima, te se ista smještaju u tekuću budžetsku rezervu (rezervišu za eventualnu upotrebu u toku godine). Ovo rješenje je problematično iz više razloga - određena ministarstva uopšte ne sprovode postupke finansiranja NVO, neizvjesnost finansiranja imajuću u vidu nepostojanje preciznog plana u trenutku kada se godišnji budžet priprema, mogućnost da se zaobiđe zakonska odredba nova sredstava koja se izdvajaju za ovu potrošnju kroz fleksibilno planiranje i korišćenje instrumenta budžetske rezerve. Smatramo da se</i>	Predlog nije prihvatljiv. Navedeno nije materija koju treba da uredi ovaj zakon, već Zakon o budžetu, odnosno Zakona o izvršenju budžeta, kao i Uredbe.

		<i>ministarstva moraju obavezati na blagovremeno i precizno planiranje ovog izdatka na isti način kao i za svoje ostale budžetske linije i da je dosadašnja primjena pokazala nedostatke. Dodatan problem u ovoj oblasti predstavlja i činjenica da su detalji postupka finansiranja NVO ostavljeni da budu definisani podzakonskim aktima i o njima neće biti javne rasprave, čime se sužava obim predmetnih konsultacija. Stoga apelujemo na predlagača zakona da i o ovim aktima sprovede proces konsultovanja javnosti. Iako ga na to zakon ne obavezuje, predlagač akta bi, zbog nadležnosti koje ima u ovoj oblasti, trebalo da pruži primjer djelovanja u duhu šireg tumačenja načela participativnosti i konsultovanja javnosti.</i>	
131	Miroslava- Mima, Ivanović, Inicijativa mladih s invaliditetom Boke (I MI Boke) Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	U Nacrtu Zakona o nevladinim organizacijama (u daljem tekstu: Nacr Zakona), u članu 37 stavu 2 alineji 2 riječi: „nevladinih organizacija" zamjenjuju se riječima: „organizacija lica sa invaliditetom". Poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi: „Organizacijom lica sa invaliditetom u smislu ovog Zakona, smatra se nevladina organizacija kojom rukovodi lice sa invaliditetom ili njegov zakonski zastupnik i u kojoj su najmanje 50% članova organa upravljanja lica sa invaliditetom ili njihovi zakonski zastupnici." U (sadašnjem) stavu 3 broj,, 7" zamjenjuje se brojem,,8". U (sadašnjem) stavu 2 i 9 broj,,6" zamjenjuje se brojem,, 7". <i>Ova Primjedba/Predlog/Sugestija direktno doprinosi primjeni preporuke Komiteta UN-a za prava osoba s invaliditetom Crnoj Gori,, da obezbijedi odgovarajuće i održive finansijske resurse organizacijama osoba sa invaliditetom". Njeno inkorporiranje u tekst Nacrta Zakona je neophodno radi prestanka vrlo loše višegodišnje prakse da projekti organizacija osoba s invaliditetom ostaju bez ikakve podrške iz državnog budžeta, pri čemu je za mnoge od njih doveden u pitanje i opstanak, a da nevladine organizacije kojima primarna oblast djelovanja nema gotovo nikakve dodirne veze s osobama s invaliditetom, osim u slučaju kada to može biti izvor prihoda, budu finansijske podržane od strane države s oko 30% opredijeljenih sredstava za projekte i</i>	Predlog nije prihvatljiv. Navedeno nije predmet regulisanja ovog zakona.

		<i>programe u oblasti zaštite lica s invaliditetom. Predloženom izmjenom, odredba člana 37 stava 2 alineje 2 Nacrta Zakona bi glasila: „- posebna sredstva za finansiranje projekata i programa organizacija lica sa invaliditetom u oblasti zaštite lica sa invaliditetom u iznosu koji ne može biti manji od 0,1% tekućeg godišnjeg budžeta.". Ovim bi se osiguralo da se predmetnih 0,1% tekućeg državnog budžeta dodijeli organizacijama lica s invaliditetom, ali samo za one projekte i programe koji su vezani za oblast zaštite lica s invaliditetom. U predloženom dodatnom stavu poslije ove izmijenjene odredbe, se navodi I definicija organizacija lica s invaliditetom, koja je u skladu s Opštim komentaram br. 7 Komiteta UN-a za prava osoba s invaliditetom². Ova definicija uzima u obzir i pravne institute ustanovljene Nacrtom Zakona, tj. organe koji su obavezni za nevladina udruženja i fondacije i kao takvi propisani Zakonom; To su lice ovlašćeno za zastupanje i skupština kod udruženja, tj. upravni odbor kod fondacija (član 24 stav 1 i član 27 stav 1 Nacrta Zakona).</i>	
132	Zorana Marković, Centar za razvoj nevladinih organizacija Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	Član 11, stav 5, propisuje da Lice ovlašćeno za zastupanje udruženja može biti samo punoljetna, poslovno sposobna osoba ako joj poslovna sposobnost nije oduzeta. <i>Imajući u vidu da se ovim članom tretira materij koja je u trenutno važećem zakonu definisana čl 10 – osnivači, te da sada pored definisanja osnivača, definiše i ko može biti lice ovlašćeno za zastupanje, prvo se postavlja pitanje da li je adekvatno da se ovim članom uređuje pitanje lica ovlašćenog za zastupanje, kada je isto definisano i članom 26, stav 1. Sljedeća nedoumica vezana je za način koji se značajno razlikuje od načina na koji je ista materija bila definisana važećim zakonom. Naime, do sada je odredba glasila: Lice ovlašćeno za zastupanje je poslovno sposobno fizičko lice sa prebivalištem ili boravištem u Crnoj Gori, pa se postavlja pitanje zbog čega se javila potreba da se dodaje dio koji glasi *ako joj poslovna sposobnost nije oduzeta*. Kako bi se moglo razumjeti i opravdati potreba za dodatnom „pravnom sigurnošću“, koja vjerujemo, da je bila povod za navedenu izmjenu, potrebno je obezbijediti podatke o tome da li je bilo i koliko konkretnih slučajeva zastupanja od strane lica bez poslovne sposobnosti? Postoje li dokumentovani incidenti ili prekršajni postupci? Pored toga potrebno je imati u vidu da li i na koji način može, i u kontekstu Zakona o NVO, da se doprinese transponovanju EU i međunarodnog okvira (EU Strategija</i>	Predlog je prihvatljiv. Odredba u članu 11.stav 5,je brisana, jer je propisana u u članu 26.stav 1, zakona, tako da glasi: Lice ovlašćeno za zastupanje udruženja je punoljetno poslovno sposobno fizičko lice koje ima prebivalište, boravište ili sjedište na teritoriji Crne Gore.

		<i>za prava osoba s invaliditetom i UN Konvencija) koje naglašavaju opravdanost inkluzije OSI kroz samozastupanje uz adekvatnu podršku, a ne njihovu isključenost zbog percepcije nesposobnosti.</i>	
133	Zorana Marković, Centar za razvoj nevladinih organizacija Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	Član 11, stav 9 i 10, definišu da: Osnivač nevladine organizacije ne može biti lice koje je: 1. pravosnažno osuđeno za krivično djelo finansiranja terorizma ili krivično djelo pranja novca za vrijeme dok traju pravne posljedice presude, te lice za koje su uvedene međunarodne mjere ograničavanja raspolaganja imovinom, dok su te mjere na snazi ili 2. pravosnažno osuđeno za krivično djelo neke druge države koje po svojim bitnim obilježjima odgovara krivičnim djelima iz tačke 1 ovoga stava. <i>Osnivač nevladine organizacije koja je saglasno ciljevima svoga osnivanja u direktnom kontaktu sa djecom ne može biti lice koje je pravosnažno osuđeno za neko od krivičnih djela polnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta na osnovu zakona kojim se uređuju krivična djela i krivičnopravne sankcije. Uz potpuno razumijevanje potrebe da se obezbijede mehanizmi koji će od strane međunarodnih tijela biti percipirani kao korak naprijed u implmentaciji obaveza Crne Gore koje se odnose na borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma, oni ne smije biti kreirani na uštrb osnovnih ljudskih prava, uključujući pravo na slobodu udruživanja. Kao što je i predviđeno međunarodno prihvaćenim standardima, Zakonodavne mjere trebaju biti pažljivo dizajnirane kako bi se postigao balans između sigurnosnih potreba i zaštite ljudskih prava. Treba imati u vidu da Finansijska akcijska grupa (FATF) preporučuje da države članice primenjuju rizikom zasnovan pristup u regulisanju NVO sektora, imajući navedeno u vidu, kao i činjenicu da po dostupnim informacijama u Crnoj Gori nije bilo postupaka koji su pokrenuti u odnosu na nevladine organizacije za krivično djelo pranja novca i finansiranja terorizma, te je NVO - NPO sektor analizom rizika iz 2025. godine ocjenjen kao nisko rizičan. Postavlja se pitanje, obzirom da su neki drugi sektori, analizom rizika, ocjenjeni kao sektori sa većim stepenom rizika, da li će analogno ovom zakonskom prijedlogu i u drugim relevantnim zakonima biti definisana iste zabrane? Neophodno je razmotriti</i>	Predlog je djelimično prihvatljiv. Član 11. Stav 10, mijenja se i glasi: Osnivač i član nevladine organizacije ne može biti lice koje je: 1.pravosnažno osuđeno za krivično djelo finansiranja terorizma ili krivično djelo pranja novca za vrijeme izdržavanja kazne zatvora, te lice za koje su uvedene međunarodne mjere ograničavanja raspolaganja imovinom, dok su te mjere na snazi ili 2.pravosnažno osuđeno za krivično djelo neke druge države koje po svojim bitnim obilježjima odgovara krivičnim djelima iz tačke 1 ovoga stave, za vrijeme izdržavanja kazne zatvora.

		<i>zakonitost i opravdanost rješenja predloženih u stavu 9 i 10, imajući u vidu da svaka mjera koja ograničava pravo na slobodu udruživanja mora biti proporcionalna i nužna za ostvarenje legitimnog cilja. Zakonodavac treba razmotriti sve alternative i osigurati da ograničenja budu minimalna i opravdana. Uz svo uvažavanje potrebe za kontrolom i zaštitom od potencijalne zloupotrebe NVO u slučajevimja predviđenim stavovima 9 i 10, vjerujemo da bi ovi presedani mogli dovesti do budućih daljih ograničavanja međunarodno prihvaćenih standarda slobode udruživanja. Naročito treba imati u vidu da ne postoji, po našim saznanjima, ni jedan zakon zemalja članica EU, pa ni u regionu koji predviđa ovakva ili slična ograničenja prava na udruživanje. Takođe, ni zakonodavac nije omogućio uvid u neku međunarodnu praksu koja podrazumijeva ovakva ograničenja. Pored navedenog, činjenica da već dan nakon registrovanja NVO, prijemom novih članova, koji automatski postaju članovi najvišeg organa upravljanja NVO, u upravljačku strukturu mogu biti uključene i osobe koje su osuđene za navedena krivična djela, a NVO o tome nisu u obavezi da vode evidenciju, podnose izjave nadležnom organu, ni krivično odovaraju. Ovo u potpunosti obesmišljava navedenu odredbu, te se na način predviđen navedenim stavovima člana 11 ne može onemogućiti licima koja žele da zloupotrebe formu NVO, da to zaista i učine. Jedno što se postiže je da se dodatno oteža registracija NVO, imajući u vidu da priprema dokumentacije predviđene ovim članom zahtijeva dodatna finansijska sredstva. Nije manje značajna ni činjenica da bi usvajanjem ovakvih odredbi bio opasan presedan koji bi potencijalno otvorio vrata daljim ograničenjima, što ni na koji način nije u duhu sa FATF preporukom 8 Finansijskog akcionog tima za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma (FATF) odnosi se na nevladine organizacije (NVO) i njihovu zaštitu od zloupotrebe u finansiranju terorizma, gdje ključni principi ove preporuke uključuju primenu fokusiranih, proporcionalnih i mjera zasnovanih na procjeni rizika, kako bi se zaštitile NVO od zloupotrebe, a istovremeno se omogućio nesmetan rad legitimnih organizacija.</i>	
134	Zorana Marković, Centar za razvoj nevladinih organizacija	Član 13 u stavu 2 određuje da se: Statutom nevladine organizacije uređuju se između ostalog i mandat organa upravljanja. <i>Obzirom da je Skupština organ upravljanja udruženja do sadašnja praksa u primjeni ovog člana koji na isti način definiše pitanje obavezu definisaja mandata</i>	Predlog je prihvatljiv. Članstvo u skupštini izvodi se iz članstva u udruženju:

	Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	<i>organa upravljanja kao i trenutno važeći Zakon. Naime, obzirom da član 25 stav 1 definiše da Skupštinu udruženja čine svi članovi udruženja, sa jednakim pravom glasa, postavlja se pitanje smisla definisanja mandata</i> <i>Skupštine za najveći broj nevladinih organizacija – organizacije koje imaju tri člana koliko je zakonski minimum, i onih organizacija koje se opredijele da svi članovi imaju jednaka prava, imajući u vidu da potencijalno svaka organizacija može više puta u toku mjeseca/godine da ima nove članove. Ako bi se, u skladu sa praksom koju je ministarsvo imalo u predhodnih par godina, i dalje zahtijevalo od svih organizacija da statutom definišu mandat i opoziv Skupštine, doveli bi se u nepovoljan položaj novi članovi organizacije koji do opoziva/isteka mandata skupštine ne bi mogli učestvovati u odlučivanju u organizaciji, ukoliko bi organizacije u potpunosti željele da primjenjuju zakon.</i> <i>Potrebno je dodatno pojasniti koje organizacije imaju koju vrstu obaveze, kako u narednom periodu ne bi bilo nedosljedne primjene zakona, što je bio slučaj u toku promjene trenutno važećeg zakonskog rješenja, obzirom da je praksa obaveznog definisanja statutom mandata i opoziva skupštine, postala pravilo tek nakon 2020. godine, što se može lako utvrditi uvidom u statute brojnih organizacija koje su registrovane prije tog datuma.</i>	sve dok je neko lice član udruženja ono je ipso iure i član skupštine (čl. 25, st. 1 nacrt), tu ne može biti nikakvog ograničenja mandata. U protivnom, ne bi bio ispunjen zakonski zahtjev da udruženje mora biti organizovano na demokratski način (jedan član jedan glas u skupštini, ili učestvovanje u skupštini preko zajedničkih predstavnika za određeni broj osnivača, na načelima jednakopravnosti (čl. 25. st. 2 nacrt). Saglasno praksi Evropskog suda za ljudska prava, samo udruženje organizovano na demokratski način smatra se udruženjem u smislu čl. 11 Evropske konvencije o ljudskim pravima i uživa zaštitu prava zajamčenih Konvencijom. Tačno je da važeći Zakon sadrži opštu odredbu o mandatu organa NVO (kao obaveznoj sadržini statuta (čl. 12, st. 2), ali iz prethodno navednih razloga, takva odredba nije u skladu sa definicijom skupštine u čl. 23. st. 1. Zakona. Izmjene odredbi važećeg Zakona o mandatu,
--	---	---	---

			odnosno njihovo pojašnjenje (legitimno je da se mandat odredi za druge organa udruženja i fondacije – kao što je i urađeno u nacrtu, vidjeti dolje), dobra je prilika da se koriguje i registarska praksa koja je proistekla iz odredbi čl. 12, st. 2, a na koju se upozorava na komentaru. Sasvim je moguće da se, barem u pojedinim slučajevima, u praksi odredbe o mandatu skupštine u statutu propisuju tako da samo određeni članovi čine skupštinu sa vremenski ograničenim mandatom – što za posledicu ima isključivanje drugih članova iz procesa odlučivanja do kraja mandata, pa čak i trajno, ako statut propisuje mogućnost reizbora tih članova. Ovo za posledicu ima narušavanje načela jednakopravnosti u odlučivanju i demokratskog karaktera udruženja. Troškovi koja će udruženja eventualno imati u prilagođavanju statuta odredbama novog Zakona u vezi (ne)mandata skupštine značajno su manji od koristi od ovakve odredbe:
--	--	--	--

			usklađivanje sa Evropskom konvencijom o ljudskim pravima i praksom Evropskog suda za ljudska prava (koja u hijerarhiji pravnih akta propisanih Ustavom ionako ima veću snagu od ovog zakona), te sprečavanje mogućnosti zloupotrebi odredbi o ograničenom mandatu skupštini. Ovde je primerena i analogija sa skupštinom akcionarskog društva, koju čine svi akcionari sa pravom glasa. Ni ova skupština nema propisan mandat: sve dok je lice imalac akcije sa pravom glasa, ono je član skupštine. Drugim riječima, njegovo članstvo u skupštini izvodi se iz statusa akcionara koji je vlasnik akcije sa pravom glasa. Dokle god je vlasnik ovih akcija, dotle je i član skupštine. Na drugoj strani, mandat drugih organa upravljanja koje udruženje može da ima, uključujući i mandat predsednika skupštine, uređen je čl. 26, poslednji stav, odnosno čl. 25, predposlednji i poslednji stav nacrta. Kada je riječ o
--	--	--	---

			fondacijama, to je pitanje riješeno u čl. 28. nacrtu.
135	Zorana Marković, Centar za razvoj nevladinih organizacija Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	Stav 4 člana 13 definiše: posebne imovinske obaveze članova udruženja ili članova organa nevladine organizacije, ukoliko su osnivačkim aktom ili drugim pravnim poslom ova lica preuzela posebne imovinske obaveze prema organizaciji. <i>Obzirom da se radi o novoj odredbi koja u nekoj drugačijoj formi nije bila definisana trenutno važećim zakonom, tokom trajanja okruglog stola nismo dobili potpuno obrazloženje potrebe za uvođenjem ove odredbe, kao ni primjere praktične primjene iste, te potencijalne implikacije. Imajući u vidu da sve odredbe koje se na bilo koji način odnose na imovinske obaveze moraju biti jasne budućim obveznicima, očekujemo dodatno obrazloženje kako bi mogli komentarisati svrsishodnost odredbe, potrebe za izmjenom.</i>	Predlog je prihvatljiv Stav 2, alineja 11, člana 13, nacrtu zakona je brisan.
136	Zorana Marković, Centar za razvoj nevladinih organizacija Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	Član 14, stav 4 Naziv nevladine organizacije ne može sadržati nazive država, skraćenice državnih organa, oznaku strukovnih udruženja (institut, komora). <i>Ovakvo definisanje ograničenja u odabiru naziva organizacije nije opravdano imajući u vidu i na nivou EU i regiona djeluje značajan broj organizacija koje u svojim nazivima imaju riječi kao što su institut i komora. Ovakva zabrana bi takođe dovela do obaveze promjene naziva organizacija koje su već svorile određenu reputaciju i prepoznatljivost koristeći određeno ime duži niz godina. Ukoliko je razlog za uvođenje navedenog ograničenja potencijalno dovođenje u pravnu nesigurnost da li se radi o kom tipu organizacije se radi, potrebno je navesti tačne podatke o broju prijavljenih slučajeva kao i posljedicama istih kako bi se obrazložila i opravdala navedena ograničenja. U protivnom potrenbo jeusvojiti drugo rješenje koje će onemogućiti stvaranje štetnih posljedica.</i>	Predlog je prihvatljiv Vidjeti komentar tačke 65 izvještaja.
137	Zorana Marković, Centar za razvoj nevladinih organizacija	Član 16, stav 5 definiše: Uz prijavu za upis nevladine organizacije podnose se izjave osnivača ovjerene od strane nadležnog organa o nepostojanju smetnje iz člana 11 stav 9 i 10 ovoga zakona. <i>Na ovu odredbu se analogno odnose argumenti sadržani u primjedbi 2 koja se odnosi na opravdanost stavova 9 i 10 člana 11.</i>	Predlog je prihvatljiv Vidjeti komentar tačke 32 izvještaja.

	Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine		
138	Zorana Marković, Centar za razvoj nevladinih organizacija Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	Član 16, stav 8 definiše: U postupku upisa lice ovlašćeno za zastupanje i predstavljanje nevladine organizacije potpisuje izjavu ovjerenu od strane nadležnog organa za ovjeru, da ispunjava uslove iz člana 26 stav 2 i 3, odnosno člana 29 stav 3 i 4 ovog zakona, te je stavom 9 predviđeno da: Lice ovlašćeno za zastupanje nevladine organizacije snosi krivičnu i materijalnu odgovornost za tačnost podataka koji se upisuju u registar i podataka u izjavi iz stava 5 i 8 ovog člana. <i>Uz pretpostavku da su obe odredbe uvedene u namjeri da se obezbijedi veća pravna sigurnost, obzirom da nismo bili u prilici da dobijemo obrazloženje za navedene odredbe, kao prvo postavlja se pitanje zakonitosti navedenih rješenja. Mišljenja smo da oba člana treba brisati imajući u vidu sljedeće: Naime, nepoznata nam je mogućnost (i zakonski osnov) da jedno lice odgovara (i pri tom ovjerava izjavu) za ovjerenu izjavu nekog drugog lica, što je predviđeno stavom 8. Još manje zakonitim se čini odredba predviđenja stavom 9 istog člana koji predviđa krivičnu i materijalnu odgovornost lica ovlaštenog za zastupanje tačnost podataka iz stava 8 koji se odnosi na izjave osnivača ovjerene od strane nadležnog organa o nepostojanju smetnje iz člana 11 stav 9 i 10 ovoga zakona. Pored svega očiglednog, treba imati u vidu da je činjenica osnivanja NVO od strane nekih lica trajna kategorija, koju protok vremena ili činjenica da navedena lica više nisu aktivni u organizaciji ni na koji način ne mijenja, dok lice ovlašteno za zastupanje možda uopšte ni ne poznaje osnivače, niti može na bilo koji način treba ili može da snosi odgovornost za tuđe ovjerene izjave (ne uzimajući u obzir činjenicu da niko ne može da snosi odgovornost za ovjerene izjave drugih lica).</i>	Predlog je prihvatljiv. Član 16, stav 9 mijenja se tako da glasi: U postupku upisa lice ovlašćeno za zastupanje nevladine organizacije potpisuje izjavu da ispunjava uslove iz člana 26 stav 2 i 3, odnosno člana 29 stav 3 i 4 ovog zakona Član 16 stav 10 mijenja se tako da glasi: Lice ovlašćeno za zastupanje nevladine organizacije snosi krivičnu i materijalnu odgovornost za tačnost podataka koji se upisuju u registar i podataka u izjavi iz stava 9 ovog člana.
139	Zorana Marković, Centar za razvoj nevladinih organizacija	Stav 10 propisuje da: U postupku upisa nevladine organizacije u odgovarajući registar Ministarstvo provjerava u službenoj evidenciji podatke o osnivačima i licima ovlašćenim za zastupanje i predstavljanje sa ciljem utvrđivanja činjenica iz člana 11 stav 9 i 10 i člana 26 stav 2 i 3, odnosno člana 29 stav 3 i 4 ovog zakona.	Predlog je prihvatljiv. Član 16 stav 5 mijenja se tako da glasi: Uz prijavu za upis nevladine organizacije podnose se izjave osnivača o nepostojanju smetnje iz

	Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	<i>Ukoliko ne bude prihvaćen prijedlog da se stavovi 9 i 10 člana 11 brišu, te analogno i stavovi 2 i 3 člana 26, odnosno 3 i 4 člana 29, ukoliko je već propisano da Ministarstvo prilikom upisa provjerava u službenoj evidenciji podatke o osnivačima i licima ovlaštenim za zastupanje i predstavljanje sa ciljem utvrđivanja činjenica, koje se odnose na odredbe (koje su po našen mišljenju sporne) stavova 9 i 10 člana 11, kao sve odredbe vezane uz njih, potpuno neopravdano bi bilo insistirati na ovjeravanju izjava od strane osnivača, lica ovlaštenog za zastupanje predviđenih članom 16.</i>	člana 11 stav 10 i 11 ovoga zakona. Član 16 stav 9 mijenja se tako da glasi: U postupku upisa lice ovlašteno za zastupanje nevladine organizacije potpisuje izjavu da ispunjava uslove iz člana 26 stav 2 i 3, odnosno člana 29 stav 3 i 4 ovog zakona.
140	Zorana Marković, Centar za razvoj nevladinih organizacija Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	Član 22 kao dio dokumentacije koju je potrebno dostaviti kako bi se registrovala strana nevladina organizacija potrebno je dostaviti i: izjavu lica ovlaštenog na zastupanje, sačinjenu na memorandumu strane nevladine organizacije kojom pod materijalnom i krivičnom odgovornošću potvrđuje da se protiv nevladine organizacije iz stava 1 ovog člana ne vodi postupak pred tužilaštvom ili sudom, za krivična djela iz oblasti pranja novca i finansiranja terorizma. <i>Još jednom, uz puno razumijevanje obaveza koje proističu iz Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranju terorizma, te evaluacija od relevantnih međunarodnih organizacija, mišljanja smo da je ovu odredbu potrebno brisati. Pored činjenica da odredba nije dovoljno precizna, te se ne može sa sigurnošću utvrditi iz koje zemlje treba da se dostavi takva potvrda (organizacija može imati svoja predstavništva u više zemalja i sl), da li i ova izjava treba biti ovjerena kod nadležnog domaćeg ili stranog organa i ako ne, zašto ne (obzirom da slične izjave moraju biti ovjerene kada se radi o domaćim nevladinim organizacijama). Postavlja se pitanje koja je svrha ovakve izjave prilikom registracije strane/ osnivanja domaće NVO, osim dodatnog opterećenja pri registraciji-osnivanju NVO, kada u toku svog rada nisu u obavezi da dostavljaju neku sličnu dokumentaciju. Zbog adekvatne argumentacije ove, i svih odredbi koje su u vezi sa stavovima 9 i 10 člana 11, neophodno je dobiti detaljno obrazloženje svih spornih članova zakona.</i>	Predlog nije prihvatljiv. Legitimno je da se traži takva izjava za stranu organizaciju, jer ona ne uživa automatsko pravo djelovanja na teritoriji neke druge države (doduše, posebna pravila postoje za zemlje članice EU). Nema nikavih nejasnoća u pogledu toga ko daje tu izjavu: strana organizacija koja ima sjedište u matičnoj državi (onoj u kojoj je registrovana ili upisana kao pravno lice – organizacija može imati predstavništva u više zemalja, ali sjedište u samo jednoj). Dodatno, troškovi ovog memoranduma su neznatni. Gore je već sugerisano da i domaće NVO svoje izjave podnose

			samo potpisane, bez ovjeravanja kod nadležnot tijela, kako ne bi bile neopravdano diskriminisane.
141	Zorana Marković, Centar za razvoj nevladinih organizacija Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	Član 26 stav 1 propisuje da: Lice ovlašćeno za zastupanje i predstavljanje udruženja je punoljetno poslovno sposobno fizičko lice kome nije poslovna sposobnost oduzeta u dijelu sklapanja pravnih poslova, te se ovaj stav analogno odnose svi komentri iz Sugestije1. <i>Član 29, stav 1, sa druge strane propisuje da: Lice ovlašćeno za zastupanje i predstavljanje fondacije je poslovno sposobno fizičko lice sa prebivalištem ili boravištem u Crnoj Gori, pa se postavlja pitanje zbog čega se samo za ovo lice ne traži i da bude lice kome nije poslovna sposobnost oduzeta u dijelu sklapanja pravnih poslova?</i>	Predlog je prihvatljiv. Član 26 stav 1 mijenja se tako da glasi: Lice ovlašćeno za zastupanje udruženja je punoljetno poslovno sposobno fizičko lice koje ima prebivalište, boravište ili sjedište na teritoriji Crne Gore. Član 29, stav 1 mijenja se tako da glasi: Lice ovlašćeno za zastupanje fondacije je punoljetno poslovno sposobno fizičko lice sa prebivalištem ili boravištem u Crnoj Gori.
142	Zorana Marković, Centar za razvoj nevladinih organizacija Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	Stavom 2 istog člana definisano je da: Za lice ovlašćeno za zastupanje i predstavljanje fondacije ne može biti imenovano lice koje je: 1 pravosnažnom presudom osuđeno za krivično djelo finansiranja terorizma ili krivično djelo pranja novca za vrijeme dok traju pravne posljedice osude, te lice za koje su uvedene međunarodne mjere ograničavanja raspolaganja imovinom, dok su te mjere na snazi ili 2. pravosnažnom presudom osuđeno za krivično djelo neke druge države koje po svojim bitnim obilježjima odgovara krivičnim djelima iz tačke 1 ovoga stava. <i>Lice ovlašćeno za zastupanje i predstavljanje fondacije koja je saglasno ciljevima svoga osnivanja u direktnom kontaktu sa djecom, ne može biti lice koje je pravosnažno osuđeno za neko od krivičnih djela polnog zlostavljanja i</i>	Predlog je prihvatljiv. Član 29 stav 4 i 5 mijenjaju se tako da glase: Za lice ovlašćeno za zastupanje i predstavljanje fondacije ne može biti imenovano lice koje je: 1. pravosnažnom presudom osuđeno za krivično djelo finansiranja terorizma ili krivično djelo pranja novca za vrijeme

		<i>iskorištavanja djeteta na osnovu zakona kojim se uređuju krivična djela i krivičnopravne sankcije.</i> <i>Zbog nepostojanja detaljne argumentacije i obrazloženja navedenih odredbi nismo u mogućnosti na adekvatan način da komentarišemo sve aspekte, uz prihvatanje mogućnosti za pogrešno razumijevanje odredbi, želimo da ukažemo na jednu značajnu nedosljednost. Naime tačkom 1 da lice osuđeno za određena krivična djela (krivično djelo finansiranja terorizma ili krivično djelo pranja novca) ne može biti imenovano za lice za zastupanje dok traju pravne posljedice presude, dok to nije slučaj sa druga dva zakonom predviđena ograničenja prava na udruživanje i zastupanje organizacije koja onemogućavaju nekoj osobi da bude imenovana za lice ovlašteno za zastupanje (krivično djelo neke druge države koje po svojim bitnim obilježjima odgovara krivičnim djelima iz tačke 1; krivičnih djela polnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta). Da li to podrazumijeva da se dio odredbe koji predviđa da zabrana traje dok traju pravne posljedice presude odnosi samo na slučajeve iz tačke 1 ili se podrazumijeva analogija. Ukoliko se ova odredba ne bi brisala, što vjerujemo da bi bilo opravdano, imajući u vidu da nam nije poznat ni jedan zakon koji ima ovu vrstu ograničenja (da li slična ograničenja postoje pri osnivanju drugih pravnih lica? pravnih lica koja su u skladu sa procjenom rizika u većem riziku od zloupotrebe u svrhu pranja novca i finansiranja terorizma?)</i>	dok traju pravne posljedice osude, te lice za koje su uvedene međunarodne mjere ograničavanja raspolaganja imovinom, dok su te mjere na snazi ili 2. pravosnažnom presudom osuđeno za krivično djelo neke druge države koje po svojim bitnim obilježjima odgovara krivičnim djelima iz tačke 1 ovoga stava, za vrijeme dok traju pravne posljedice osude. 3. pravosnažnom presudom osuđeno za krivično djelo iz oblasti finansijskog kriminala, za vrijeme dok traju pravne posljedice osude, ili kojem je izrečena mjera zabrane obavljanja poslova zastupanja, za vrijeme dok traju pravne posljedice zabrane. Lice ovlašćeno za zastupanje fondacije koja je saglasno ciljevima svoga osnivanja u direktnom kontaktu sa djecom, ne može biti lice koje je pravosnažno osuđeno za neko od krivičnih djela polnog
--	--	---	--

			zlostavljanja i iskorištavanja djeteta na osnovu zakona kojim se uređuju krivična djela i krivičnopravne sankcije, za vrijeme dok traju pravne posljedice osude. Dodat je novi stav 7, koji glasi: Odredbe stava 3,4 i 5 ovog člana, analogno se primjenjuju na imenovanje članova Upravnog odbora.
143	Zorana Marković, Centar za razvoj nevladinih organizacija Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	Član 30 propisuje: U sporovima između osnivača nevladine organizacije, članova udruženja, kao i u sporovima o izboru i razrješenju lica ovlaštenog za zastupanje i članova drugih organa nevladine organizacije, ukoliko ovi sporovi nijesu riješeni na način propisan aktom o osnivanju ili statutom, odlučuje nadležni sud u parničnom postupku, u skladu sa zakonom kojim se uređuje osnivanje, organizacija i nadležnost sudova. <i>Mišljenja smo da ovako definisanu odredbu treba promijeniti u cilju jednostavnije primjene u praksi, Naime, iako je možda ovako definisana odredba veoma jasna i precizna za zakonodavca, te imajući u vidu da je u stavu 3. člana 45 predviđeno član može podnijeti tužbu opštinskom sudu nadležnom prema sjedištu udruženja, što je značajno jasnija definicija, ukoliko se isto pravo podrazumjeva i pod definicijom navedenom u članu 30 koji navodi da: odlučuje nadležni sud u parničnom postupku, u skladu sa zakonom kojim se uređuje osnivanje, organizacija i nadležnost sudova. Ukoliko se radi o mogućnosti da neki drugi sud bude nadležan osim suda nadležnog prema sjedištu udruženja, potrebno je to i navesti. U svakom slučaju potrebno je uskladiti članove 30 i 45 imajući u vidu da ne možemo naći opravdanje da u veoma sličnim postupcima bude predviđena nadležnost drugih sudova.</i>	Predlog je djelimično prihvatljiv. Član 45 stav 3 mijenja se tako da glasi: Ako se upozorenje ne razmotri u roku od 30 dana od dana dostavljenog pisanog zahtjeva i po zahtjevu ne postupi, odnosno ako se u tom roku ne sazove nadležno tijelo ili skupština i nepravilnosti ne otklone, član može podnijeti tužbu radi zaštite svojih prava propisanih statutom udruženja, u skladu sa članom 30 ovog zakona.
144	Zorana Marković, Centar za razvoj	Član 32 Obavljanje privredne djelatnosti, stav 2 predviđa ograničenje po kojem NVO koja svojim statutom definiše da će obavljati privrednu djelatnost, te se za	Predlog je djelimično prihvatljiv.

	nevladinih organizacija Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	obavljanje te djelatnosti upiše u registar privrednih subjekata, može neposredno obavljati privrednu djelatnost utvrđenu statutom do iznosa od 4000 eura. <i>Imajući u vidu da je osnovni motiv za omogućavanje obavljanja privredne djelatnosti omogućavanje samoodrživosti samoj organizaciji, iznos od 4000 eura, koji je bio definisan kao minimalan zakonom iz 2011 godine, više ne može da obezbijedi ni na koji način održivost NVO. Imajući u vidu da uporedna praksa ne poznaje ograničenja u obavljanju privredne djelatnosti, predlažemo da se ograničenja brišu iz zakona. Dok ukoliko je stav da određena ograničenja treba da postoje, donju granicu potrebno je povećati na 10 000 eura.</i>	Član 32 mijenja se tako da glasi: Nevladina organizacija može neposredno obavljati privrednu djelatnost utvrđenu statutom, ako se za obavljanje te djelatnosti upiše u registar privrednih subjekata, saglasno propisima kojim se uređuje registracija privrednih subjekata i ostalih oblika privredne djelatnosti. Prikupljanje novčanih sredstava povremenim organizovanjem dobrotvornih i humanitarnih priredbi i aktivnosti ne smatra se neposrednim obavljanjem privredne djelatnosti iz stava 1 ovog člana. Ukoliko prihod od neposrednog obavljanja privredne djelatnosti u tekućoj godini prelazi iznos od 8.000 eura, nevladina organizacija ne može neposredno obavljati privrednu djelatnost do kraja tekuće godine. Izuzetno od stava 3 ovog člana, nevladina organizacija može nastaviti da neposredno obavlja privrednu djelatnost do kraja tekuće godine pod uslovom
--	--	---	--

			da prihod od te djelatnosti u tekućoj godini ne pređe 20% ukupnog godišnjeg prihoda u prethodnoj kalendarskoj godini. Višak prihoda nad rashodima ostvaren neposrednim obavljanjem privredne djelatnosti mora se upotrijebiti na teritoriji Crne Gore za ostvarivanje ciljeva radi kojih je nevladina organizacija osnovana. Nevladina organizacija neposredno obavlja privrednu djelatnost saglasno posebnim propisima kojima se uređuju uslovi za obavljanje te vrste djelatnosti. Prihod koji nevladina organizacija ostvari preko iznosa iz st. 2 i 3 ovog člana uplaćuje se u budžet Crne Gore.
145	Zorana Marković, Centar za razvoj nevladinih organizacija	Član 34 predviđa da nevladine organizacije vode poslovne knjige, sačinjavaju finansijske izveštaje i podliježu vršenju revizije finansijskih izveštaja, u skladu sa propisima o računovodstvu i reviziji neprofitnih organizacija, <i>imajući u vidu da Zakon još uvijek nije usvojen da li je uopšte zakonito navoditi ovaj član, ako o tome ne postoji neka odredba u prelaznim i završnim odredbama.</i>	Predlog je djelimično prihvatljiv. Član 34 mijena se tako da glasi: Nevladine organizacije vode poslovne knjige, sačinjavaju

	Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine		finansijske izveštaje i podliježu vršenju revizije finansijskih izveštaja, u skladu sa propisima o računovodstvu i reviziji neprofitnih organizacija
146	Zorana Marković, Centar za razvoj nevladinih organizacija Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	Član 35, stav 2 predviđa da članovi udruženja, članovi organa upravljanja udruženja i članovi organa upravljanja fondacije odgovaraju ličnom imovinom za obaveze nevladine organizacije ukoliko su zloupotrijebili formu pravnog lica, saglasno propisu koji uređuje pravni položaj privrednih društava. <i>Obzirom da se radi o potpuno novoj odredbi, te veoma značajnoj obavezi, koju nema ni jedan drugi pravni subjekt, uz već raniji komentar da je neophodno detaljno ozbrzloženje, u nedostatku istog stava smo da se ovaj član treba brisati. Takođe, iz uvida u dostupnu EU praksu, opši princip u EU pravnim okvirima je da osnivači, članovi ili upravljači ne odgovaraju ličnom imovinom za obaveze tih organizacija, što je dodatni argument da se ovako definisana obaveza briše iz nacrtu zakona.</i>	Predlog je djelimično prihvatljiv. Član 35, stav 2 mijenja se tako da glasi: Izuzetno od odredbi stava 1 ovog člana, članovi udruženja, članovi organa upravljanja i zastupnik udruženja, kao i članovi organa upravljanja i zastupnik fondacije odgovaraju ličnom imovinom za obaveze nevladine organizacije ukoliko su zloupotrijebili formu pravnog lica za ostvarivanje ličnog imovinskog interesa ili imovinskog interesa trećih lica, saglasno propisu koji uređuje pravni položaj privrednih društava.
147	Zorana Marković, Centar za razvoj nevladinih organizacija Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	Član 36 kojim se uređuje podrška programima i projektima NVO u oblastima od javnog interesa u stavu 1 predviđa: Programi i projekti u oblastima od javnog interesa koje realizuju nevladine organizacije mogu se finansirati iz državnog budžeta, budžeta jedinica lokalne samouprave, fondova Europske unije i drugih javnih izvora. <i>Obzirom da ovaj član predviđa pored različitih javnih fodova i fondove EU, postavlja se pitanje kako ovim zakonom država može da predvidi i obezbijedi finansiranje programa i projekta u oblastima koje su crnogorskom regulativom</i>	Predlog je prihvatljiv. Član 36 stav 1 mijenja se tako da glasi: Programi i projekti u oblastima od javnog interesa koje realizuju nevladine organizacije osnovane na osnovu ovog ili posebnog

		<i>definisane kao oblasti od javnog interesa iz fondova Evropske unije, te samim tim i svrsishodnost ovog dijela odredbe.</i>	zakona mogu se finansirati iz državnog budžeta, budžeta jedinica lokalne samouprave, fondova Evropske unije i drugih javnih i privatnih izvora.
148	Zorana Marković, Centar za razvoj nevladinih organizacija Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	Stav 2 definiše da se oblastima od javnog interesa smatraju: socijalna i zdravstvena zaštita, smanjenje siromaštva, zaštita lica sa invaliditetom, društvena briga o djeci i mladima, pomoć starijim licima, zaštita i promovisanje ljudskih i manjinskih prava, vladavina prava, razvoj civilnog društva i volonterizma, evroatlantske i evropske integracije Crne Gore, institucionalno i vaninstitucionalno obrazovanje, nauka, umjetnost, kultura, tehnička kultura, zaštita životne sredine, poljoprivreda i ruralni razvoj, održivi razvoj, zaštita potrošača, rodna ravnopravnost, borba protiv korupcije i organizovanog kriminala, borba protiv bolesti zavisnosti, regionalni razvoj, dijaspora, kao i druge oblasti od javnog interesa utvrđene posebnim zakonom. <i>Mišljenja smo da su oblasti od javnog interesa definisane nacrtom prevaziđene, te da je potreban širi dijalog sa svim zainteresovanim akterima kako bi se definisale oblasti koje će na adekvatan način odražavati trenutne potrebe crnogorskog društva.</i>	Predlog nije prihvatljiv. Oblast od javnog interesa definiše se zakonom, a oblasti obuhvaćene definicijom dovoljno su široko postavljene da u praksi nisu uočeni problemi sa njihovom primenom. Pored toga, ova lista nije zatvorena.
149	Zorana Marković, Centar za razvoj nevladinih organizacija Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	Član 37, stav 5 Država, odnosno jedinica lokalne samouprave, može nevladinoj organizaciji koja sprovodi programe i projekte u oblastima od javnog interesa ustupiti na korišćenje državnu imovinu odnosno imovinu u vlasništvu jedinice lokalne samouprave (prostor, tehničku opremu i sl.), u skladu sa zakonom kojim se uređuje korišćenje, upravljanje i raspolaganje državnom imovinom i drugim zakonom. <i>Kao i u ranijim komenraima, zbog nemanja uvida u obrazloženje, te neadekvatnog razumijevanja moguće da komentar nije opravdan, ali doslovnim čitanjem na ovaj način definiisana odredba podrazumijeva da samo one organizacije koje sprovode programe i projekte mogu biti korisnice podrške predviđene ovim članom. Ovakav način definisanja NVO koje mogu biti korisnice ovog vida podrške, po našem mišljenju, isključuje sve one organizacije koje nisu</i>	Predlog je prihvatljiv. Član 37, stav 5 mijenja se tako da glasi: Država, odnosno jedinica lokalne samouprave, može nevladinoj organizaciji koja djeluje u oblastima od javnog interesa ustupiti na korišćenje državnu imovinu odnosno imovinu u vlasništvu jedinice lokalne samouprave (prostor, tehničku opremu i sl.), u

		<i>dobijale sredstva za realizaciju projekata i programa, što predstavlja najveći broj nevladinih organizacija u Crnoj Gori. Potrebno je da se omogući i organizacijama koje provode relevantne aktivnosti takođe omogućiti mogućnost da apliciraju za ovu vrstu podrške.</i>	skladu sa zakonom kojim se uređuje korišćenje, upravljanje i raspolaganje državnom imovinom i drugim zakonom.
150	Zorana Marković, Centar za razvoj nevladinih organizacija Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	Stavom 6 propisano je da Vlada uredbom propisuje načela, postupak, način finansiranja projekata i programa iz javnih izvora koje realizuju nevladine organizacije u oblastima od javnog interesa kao i obaveznu dokumentaciju za sprovođenje javnog konkursa, što u velikoj mjeri može doprinijeti pravnoj nesigurnosti imajući u vidu, da bez obzira što se ovom uredbom definišu najznačajnija pitanja koja su od suštinskog značaja za djelovanje nevladinih organizacija, proces donošenje Uredbe predviđene Nacrtom zakona, može proteći bez ikakve mogućnosti ključnih aktera da na bilo koji način utiču na način kako će oblast finansiranja iz državnih fondova biti uređena, kako u ovom konkretnom slučaju, tako i u budućnosti, imajući u vidu da za donošenje podzakonskih akata organ nije u obavezi da poštuje procedure predviđene Uredbom o izboru predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javne rasprave u pripremi zakona i strategije. <i>Ovo stajalište dodatno potkrepljuje činjenica da ovaj, za NVO najznačajniji normativni dio, nije bio javno dostupan u toku trajanja javne rasprave o nacrtu zakona, čak ni u nekom osnovnom nacrtu iz kojeg bi se vidio osnov modela na kojem će se zasnivati budući pravni okvir. Ovo je naročito značajno imajući u vidu da je dio vezan za načela, postupak, način finansiranja projekata i programa iz javnih izvora sastavni dio trenutno važećeg zakona, te je opravdano očekivanje da, ukoliko se u ovom dijelu pravi ovako značajna izmjena, zainteresovana javnost bude upoznata sa budućim konceptom kako bi mogla da da adekvatne komentare i sugestije. Imajući u vidu naprijed navedemo, mišljenja smo da u samom zakonu trebaju biti definisana načela i u opštim crtama postupak raspodjele, te da se podzakonskim aktom treba da bude definisana izvršna razrada tih normi (konkretizuju i uređuju detalje: obrasce, procedure, specifikacije, rokove, kriterijume za finansiranje).</i>	Predlog nije prihvatljiv. Navedeno nije predmet regulisanja ovog zakona.
151	Zorana Marković, Centar za razvoj	Članom 38 definisana je nova oblast koja se odnosi na statusne promjene.	Pojašnjenje.

	nevladinih organizacija Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	<i>Ne ulazeći u konkretne odredbe koje se odnose na Nacrtom zakona definisane statusne promene pripajanje, spajanje i podjela nevladine organizacije, nemajući u vidu racio i potrebu za uvrštavanjem ovih odredbi u zakon, ponavljamo zahtjev da se detalno obrazloži razlog donošenje ovih odredbi, kako bi mogli komentarišta svrsishodnost te sam sadržaj.</i>	Ovaj član je nužan radi elementarne pravne sigurnosti u slučajevima kada dolazi do transformacije NVO i sadrži osnovna pravila koja se tiču ove transformacije.
152	Zorana Marković, Centar za razvoj nevladinih organizacija Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	Član 42 predviđa da je uz akt iz stava 1 tačka 2 ovog člana, nevladina organizacija dužna da dostavi zapisnik sa sjednice organa upravljanja, odluku o prestanku rada, kao i dokaz o izmirenim poreskim i drugim javnim obavezama na dan donošenja odluke o prestanku rada i odluku o dodjeli preostale imovine, ukoliko je ima. <i>Imajući u vidu da je Ministarstvo sljedećim članom obavezano da između ostale dokumentacije, takođe pribavi i dokaz iz poreske opravke »da li ima dugovanja i nepodnesenih poreskih prijava koje su kao takve potencijalni poreski dug«, mišljenja smo da bi dio koji se odnosi na dostavljanje dokumenta izmirenim poreskim obavezama od strane NVO. Na ovaj način bi se u značajnoj mjeri olakšao proces gašenja NVO, imajući u vidu da nam iskustvo iz prakse ukazuje da baš kompleksnost procedure značajno doprinosi da organizacije ostaju da postoje u registru iako njihovi osnivači i članovi već dugi niz godina nemaju nikaakvu namjeru da na bilo koji način djeluju u okviru registrovane NVO. Takođe, doslovnim čitanjem Nacrta proizilazi da su NVO u obavezi da dostave i »dokaz o drugim javnim obavezama« što je najblaže rečeno nejasna norma kao takva treba biti brisana. U postupku brisanja nevladine organizacije iz registra Ministarstvo pribavlja odgovarajuće dokaze:</i> - <i>Iz Uprave za nekretnine da li ima imovinu;</i> - <i>iz Poreske uprave da li ima dugovanja i nepodnesenih poreskih prijava koje su kao takve potencijalni poreski dug;</i> - <i>iz Privrednog suda da li je vođen i okončan stečajni postupak ili postupak likvidacije za nevladinu organizaciju koja obavlja privrednu djelatnost, i</i> - <i>da li je donijeta odluka o dodjeli preostale imovine, odnosno kome pripada imovina.</i>	Predlog nije prihvatljiv. Ovo je obavezna dokumentacija za brisanje iz Registra. Izvršena je promjena numeracije iz člana 42 u član 43.

153	Zorana Marković, Centar za razvoj nevladinih organizacija Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	Član 43 predviđa veoma sličan postupak i u procesu gašenje strane NVO, pri čemu se očigledno, nije imalo u vidu da, u skladu sa Zakonom, predstavništvo strane nevladine organizacije upisom u Registar iz stava 1 ovog člana ne stiče svojstvo pravnog lica. <i>U skladu sa navedenim, mišljenja smo da nije moguće dostaviti dokumentaciju koja je predviđena sljedećim tačkama, te ih treba brisati: Uz akt iz stava 1 tačka 1 ovog člana dostavlja se dokaz o izmirenim poreskim i drugim javnim dugovanjima na dan donošenja odluke o prestanku rada i drugim javnim dugovanjima na dan donošenja odluke o prestanku rada. U postupku brisanja predstavništva strane nevladine organizacije iz registra Ministarstvo pribavlja odgovarajuće dokaze:</i> - <i>Iz Uprave za nekretnine da li ima imovinu;</i> - <i>iz Poreske uprave da li ima dugovanja i nepodnesenih poreskih prijava koje su kao takve potencijalni poreski dug;</i> - <i>iz Privrednog suda da li je vođen i okončan stečajni postupak ili postupak likvidacije za nevladinu organizaciju koja obavlja privrednu djelatnost, i</i> - <i>da li je donijeta odluka o dodjeli preostale imovine, odnosno kome pripada imovina.</i>	Predlog nije prihvatljiv. Uslovi za brisanje predstavništva strane nevladine organizacije su isti, kao za domaće nevladine organizacije.
154	Zorana Marković, Centar za razvoj nevladinih organizacija Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	Član 45, stav 3 predviđa da: Ako se upozorenje ne razmotri u roku od 30 dana od dana dostavljenog pisanog zahtjeva i po zahtjevu ne postupi, odnosno ako se u tom roku ne sazove nadležno tijelo ili skupština i nepravilnosti ne otklone, član može podnijeti tužbu opštinskom sudu nadležnom prema sjedištu udruženja radi zaštite svojih prava propisanih statutom udruženja. <i>Imajući u vidu da ovaj član tretira rješavanje sporova, kao i član 30, potrebno je uskladiti ova dva člana.</i>	Pojašnjenje. Vidjeti komentar tačke 143 Izvještaja.
155	Zorana Marković, Centar za razvoj nevladinih organizacija	Član 48, stav 1: Inspekcijski nadzor nad obavljanjem djelatnosti kojima se ostvaruju ciljevi osnivanja nevladine organizacije i nad obavljanjem privrednih djelatnosti nevladine organizacije obavljaju organi državne uprave preko nadležnih inspektora zavisno o oblasti u kojoj djeluje nevladina organizacija, u skladu sa posebnim propisima. Stav 2 Evidencija članova udruženja iz člana 23	Predlog nije prihvatljiv. Nejasno u čemu je problem sa odredbama stava 1.

	Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	ovoga zakona mora biti dostupna inspektorima u obavljanju inspekcijskog nadzora <i>U nemogućnosti smo da komentarišemo navedenu odredbu jer nam nije objašnjen postupak, svrha i potencijalni efekti navedenog nadzor, pa tako ostaje nejasno šta se podrazumijeva pod Inspekcijskim nadzorm nad obavljanjem djelatnosti kojima se ostvaruju ciljevi osnivanja nevladine organizacije, šta se podrazumijeva pod »nadzorom nad obavljanjem djelatnosti«, te kako je to u korelaciji sa nadležnošću inspektora zavisno od oblasti u kojoj djeluje nevladina organizacija. Ovako definisana odredba ni na koji način ne može doprinijeti, onome što, u nedostatku obrazloženja, vjerujemo da je bila intencija zakonodavca, a to je da se obezbijedi bolji nadzor nad radom NVO. Bez adekvatnih izmjena navedenog člana, vjerujemo da ovako definisana prava, odnosno mogućnost da inspekcijski organi obavljaju nadzor nad obavljanjem djelatnosti kojima se ostvaruju ciljevi osnivanja nevladine organizacije mogu dovesti do značajnih zloupotreba sa značajnim posljedicama za potencijalno targetirane organizacije.</i>	
156	Zorana Marković, Centar za razvoj nevladinih organizacija Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	Član 52, predviđa da će podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od 60 dana od dana početka primjene ovog zakona. <i>Iako vjerujemo da je zakonodavac imao u vidu navedeni rok na osnovu iskustva i uobičajene prakse, nužno je imati u vidu da, ukoliko se ostane pri stajalištu, će cjelokupan proces raspodjele biti tretiran podzakoskim aktom, procedura za donošenje istog (imajući u vidu značaj za nevladine organizacije ali i institucije koje u saradnji sa nevladinim organizacijama kroz ovaj proces implementiraju svoje politike), mora zadovoljavati sve standarde koji se odnose na proces provođenja javne rasprave.</i>	Pojašnjenje. Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od 60 dana od dana početka primjene ovog zakona.
157	Zorana Marković, Centar za razvoj nevladinih organizacija	Član 54 predviđa da će se registri Vođenje registra nevladinih udruženja, nevladinih fondacija i registra predstavništava stranih nevladinih organizacija ustanovljenih u skladu sa Zakonom o nevladinim organizacijama ("Službeni list CG", br. 39/11, 37/17 i 84/24) uskladiti se sa novim zakonom, te <i>iako nemamo bliži uvid šta to usklađivanje podrazumijeva a imajući u vidu probleme koje su u predhodnom periodu uzrokovale ograničenost informacija dostupnih u registru</i>	Predlog je prihvatljiv. Član 15 stav 4 alineja 3 mijenja se tako da glasi: - adresa elektronske pošte nevladine organizacije, ako

	Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	<i>(npr. U procesu izrade analize rizika za nevladine organizacije u cilju sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma bile su dostupne samo fizičke adrese za prijem pošte), predlažemo da se pored adresa za prijem pošte doda i adresa za prijem elektronske pošte. Imajući u vidu potrebe savremene komunikacije i poslovanja, vjerujemo da nije potrebno dodatno obrazlagati potrebu za vođenjem ove vrste evidencije.</i>	ima adresu elektronske pošte;
158	Dušanka Jokić, NVO Slova slovenska Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	Ograničiti iznose NVO pri dobijanju projekata <i>Kako je evidentno da se finansiraju samo određene organizacije njihov budžet prevazilazi realne mogućnosti za realizaciju projekata. To je svima jasno pa u cilju sprečavanja finansiranja istih organizacija povesti računa i o ostalim.</i>	Predlog nije prihvatljiv. Navedeno nije predmet regulisanja Zakona.
159	Dušanka Jokić, NVO Slova slovenska Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	Sugerišemo da član komisije ne može biti iz redova lokalnih organa, političkih partija, zaposlen u organima državne uprave, lokalne samouprave, javnim preduzećima i ustanovama čiji je osnivač država odnosno lokalna samouprava. <i>Ta lica su u direktnom sukobu interesa. Posebno kada su u pitanju lica iz političkih partija kao i lica zaposlena u ostalim državnim organima.</i>	Predlog nije prihvatljiv. Navedeno nije predmet regulisanja Zakona.
160	Dušanka Jokić, NVO Slova slovenska Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	Finansiranja da budu isključivo prema prioritetima i aktivnostima za koje se organizacija već odlučila, da ne predstavlja multipraktik posebno u aktivnostima koje sprovode lica bez potrebnog obrazovanja za sprovođenje projekta. <i>Samim izborom bez kvalifikacija stručnog osoblja realizacija projekta je upitna i efekti tih radionica, okruglih stolova su bez značaja, neostvareni.</i>	Predlog nije prihvatljiv. Navedeno nije predmet regulisanja Zakona.
161	Dušanka Jokić, NVO Slova slovenska Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	Da se isključi predstavnik NVO ili da se po kvalifikacijama i stručnosti sa adekvatnim dokazima bira a ne članstvom u komisijama nego obrazovanjem i postignutim rezultatima rada u NVO i doprinosa javnom interesu. <i>Član NVO predstavlja kamen posticanja za one organizacije od kojih nije podržan i samim tim se organizacije dovode u neravnopravan položaj.</i>	Predlog nije prihvatljiv. Navedeno nije predmet regulisanja Zakona.

162	Marija Blagojević, UNDP Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	Član 10 je sugestija da se briše, a da se cijeli Zakon uskladi rodno osjetljivim jezikom u smislu izraza <i>Predložena izmjena je važna jer upotreba rodno osjetljivog jezika obezbjeđuje vidljivost i ravnopravnost žena i muškaraca u pravnom tekstu. Korišćenje isključivo muškog roda, iako se formalno podrazumijeva kao neutralno, u praksi učvršćuje neravnopravnost i rodne stereotipe. Upodobljavanje zakona rodno osjetljivom jeziku usklađeno je sa međunarodnim i evropskim standardima i doprinosi jačanju povjerenja građanki i građana u institucije.</i>	Predlog nije prihvatljiv. Navedeno odstupa od važeće nomotehničke prakse kako se obezbjeđuje rodno osjetljiv jezik.
163	Marija Blagojević, UNDP Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	Član 11 dopunjava se u dijelu koji se tiče toga ko ne može biti osnivač organizacije. Shodno tome, nakon posljednjeg stava člana 11, dodaje se novi stavi, koji glasi: "Osnivač nevladine organizacije koja je saglasno ciljevima svoga osnivanja u direktnom kontaktu sa žrtvama porodičnog i rodno zasnovanog nasilja ne može biti lice koje je pravosnažno osuđeno za neko od krivičnih i prekršajnih djela iz oblasti porodičnog i rodno zasnovanog nasilja na osnovu zakona kojim se uređuju krivična i prekršajna djela i krivičnopravne i prekršajne sankcije." <i>Predložene izmjene imaju za cilj jačanje integriteta i kredibiliteta nevladinog sektora kroz preciznije određivanje uslova koje osnivač mora ispunjavati. Uvođenjem zabrane da osnivači budu lica koja su počinila djela porodičnog i rodno zasnovanog nasilja, pored već postojećih ograničenja za djela terorizma, pranja novca i zlostavljanja djece, usklađuje se nacionalni pravni okvir sa međunarodnim standardima, posebno Istanbulsom konvencijom. Ovakvim normativnim rješenjem šalje se jasna poruka nulte tolerancije na nasilje, sprječava se mogućnost da počinioci prekršajnih i krivičnih djela zloupotrebljavaju osnivanje i rad organizacija, te se dodatno štite građani i građanke. Na ovaj način se doprinosi povjerenju javnosti u rad nevladinih organizacija i jača njihova uloga u izgradnji demokratskog i sigurnog društva.</i>	Predlog je prihvatljiv. U članu 11, dodaje se novi stav koji glasi: "Osnivač nevladine organizacije koja je saglasno ciljevima svoga osnivanja u direktnom kontaktu sa žrtvama porodičnog i rodno zasnovanog nasilja ne može biti lice koje je pravosnažno osuđeno za neko od krivičnih i prekršajnih djela iz oblasti porodičnog i rodno zasnovanog nasilja na osnovu zakona kojim se uređuju krivična i prekršajna djela i krivičnopravne i prekršajne sankcije."
164	Marija Blagojević, UNDP	Nakon člana 24 dodaje se član 24a koji glasi: „U upravljačkim tijelima udruženja mora biti osigurana rodna ravnopravnost, pri čemu ni jedan pol ne smije biti zastupljen sa manje od 40%. Nvladine organizacije su dužne da u svojim	Predlog nije prihvatljiv. Navedeno odstupa od međunarodnih standarda, nedozvoljeno miješanje

	Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	statutima predvide ovu odredbu i da je primjenjuju prilikom izbora članova upravljačkih tijela.“ <i>Predložena odredba ima za cilj da obezbijedi ravnopravno učešće žena i muškaraca u procesima odlučivanja unutar nevladinih organizacija. Upravljačka tijela su ključna mjesta donošenja odluka, a praksa pokazuje da su žene često nedovoljno zastupljene na ovim pozicijama, iako čine značajan dio članstva i aktivnog kadra u civilnom sektoru. Uvođenjem pravila da nijedan pol ne smije biti zastupljen sa manje od 40%, stvaraju se uslovi za balansirano učešće oba pola, čime se sprečava dominacija jednog pola i obezbjeđuje rodna perspektiva u odlučivanju. Ova norma je u skladu sa Zakonom o rodnoj ravnopravnosti i međunarodnim standardima, prema kojima je kvota od 40% međunarodno prepoznata kao minimum za postizanje stvarne ravnopravnosti. Primjena ove odredbe u statutima i praksi nevladinih organizacija doprinosi demokratizaciji rada, većem povjerenju članova i članica, kao i jačanju legitimiteta civilnog društva u Crnoj Gori.</i>	države u unutrašnju organizaciju NVO.
165	Marija Blagojević, UNDP Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	Član 26 se dopunjava, te se nakon posljednjeg stava dodaje novi stavi koji glasi: „Lice ovlašćeno za zastupanje i predstavljanje nevladine organizacije koja je saglasno ciljevima svoga osnivanja u direktnom kontaktu sa žrtvama porodičnog i rodno zasnovanog nasilja ne može biti lice koje je pravosnažno osuđeno za neko od krivičnih i prekršajnih djela iz oblasti porodičnog i rodno zasnovanog nasilja na osnovu zakona kojim se uređuju krivična I prekršajna djela i krivičnopravne I prekršajne sankcije.“ <i>Isto obrazloženje kao primjedbu/predlog/sugestiju 2 koja se odnosi na član 11.</i>	Predlog je prihvatljiv. U članu 26, dodaje se novi stav koji glasi: „Lice ovlašćeno za zastupanje nevladine organizacije koja je saglasno ciljevima svoga osnivanja u direktnom kontaktu sa žrtvama porodičnog i rodno zasnovanog nasilja ne može biti lice koje je pravosnažno osuđeno za neko od krivičnih i prekršajnih djela iz oblasti porodičnog i rodno zasnovanog nasilja na osnovu zakona kojim se

			uređuju krivična I prekršajna djela i krivičnopravne I prekršajne sankcije.”
166	Marija Blagojević, UNDP Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	Dodaje se član 27a koji glasi: „U upravljačkim tijelima fondacije mora biti osigurana rodna ravnopravnost, pri čemu ni jedan pol ne smije biti zastupljen sa manje od 40%. Nevladine organizacije su dužne da u svojim statutima predvide ovu odredbu i da je primjenjuju prilikom izbora članova upravljačkih tijela.“ <i>Obrazloženje je kao primjedbu/predlog/sugestiju 3 koja se odnosi na član 24.</i>	Predlog nije prihvatljiv. Navedeno odstupa od međunarodnih standarda, nedozvoljeno miješanje države u unutrašnju organizaciju NVO.
167	Marija Blagojević, UNDP Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	“Lice ovlašćeno za zastupanje i predstavljanje fondacije koja je saglasno ciljevima svoga osnivanja u direktnom kontaktu sa žrtvama porodičnog i rodno zasnovanog nasilja ne može biti lice koje je pravosnažno osuđeno za neko od krivičnih i prekršajnih djela iz oblasti porodičnog i rodno zasnovanog nasilja na osnovu zakona kojim se uređuju krivična I prekršajna djela i krivičnopravne I prekršajne sankcije.“ <i>Isto je obrazloženje kao i za primjedbe/predloge/sugestije 2 i 4 koje se odnose na članove 11 i 26.</i>	Predlog je prihvatljiv. U članu 29, dodaje se novi stav koji glasi: Lice ovlašćeno za zastupanje fondacije koja je saglasno ciljevima svoga osnivanja u direktnom kontaktu sa žrtvama porodičnog i rodno zasnovanog nasilja ne može biti lice koje je pravosnažno osuđeno za neko od krivičnih i prekršajnih djela iz oblasti porodičnog i rodno zasnovanog nasilja na osnovu zakona kojim se uređuju krivična I prekršajna djela i krivičnopravne I prekršajne sankcije.

168	Marija Blagojević, UNDP Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	U članu 33 nakon riječi „bračnim ili vanbračnim supružnicima“ dodaju se riječi „partnerima u zajednici života lica istog pola“ <i>Predložena dopuna je potrebna radi usklađivanja zakona sa Zakonom o životnom partnerstvu lica istog pola („Službeni list CG“, br. 67/2020), kojim je u crnogorski pravni sistem uvedeno pravno priznanje zajednice života lica istog pola. Uvrštavanjem termina „partneri u zajednici života lica istog pola“ uz bračne i vanbračne supružnike obezbjeđuje se jednak tretman svih oblika porodičnih i partnerskih zajednica, u skladu sa ustavnim načelom zabrane diskriminacije i međunarodnim standardima zaštite ljudskih prava. Na ovaj način se osigurava da zakon jasno prepoznaje i ove partnere kao lica koja ne mogu biti korisnici imovine nevladine organizacije, čime se jača pravna sigurnost, dosljednost zakonodavstva i zaštita principa jednakosti.</i>	Predlog je djelimično prihvatljiv. Član 33 stav 1 mijenja se tako da glasi: Imovina nevladine organizacije, uključujući i imovinu ostvarenu neposrednim obavljanjem privredne djelatnosti ili obavljanjem privredne djelatnosti društva čiji je osnivač, suosnivač ili član (transfer dobiti), može se koristiti samo za ostvarivanje ciljeva radi kojih je nevladina organizacija osnovana i ne može se raspodjeljivati osnivačima, članovima, članovima organa nevladine organizacije i zaposlenima, kao i srođnicima tih lica u prvoj liniji i pobočnoj do drugog stepena, srođnicima po tzbini do prvog stepena, bračnim ili vanbračnim supružnicima, istopolnim partnerima, starateljima, štićenicima, usvojicima, usvojenicima, zakonskim zastupnicima ili punomoćnicima, ako posebnim zakonom nije drugačije određeno.
-----	--	--	--

169	Marija Blagojević, UNDP Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	Nakon člana 37, dodaje se član 37a, koji glasi: „Država će uspostaviti posebne fondove i programe za podršku nevladinim organizacijama koje se bave pitanjima rodne ravnopravnosti, pravima žena i podrškom žrtvama rodno zasnovanog nasilja. Ove nevladine organizacije će imati prioritetni pristup određenim vrstama finansiranja i resursa.“ Dodaje se član 37b koji glasi: „Nevladine organizacije su obavezne da redovno pohađaju obuke o rodnoj ravnopravnosti i integrisanju rodne perspektive. Ministarstvo nadležno za sprovođenje ovog zakona, u saradnji sa Upravom za ljudske resurse organizuje ove obuke i pruža tehničku podršku nevladinim organizacijama u cilju izgradnje njihovih kapaciteta za primjenu principa rodne ravnopravnosti u radu i djelovanju.“ Dodaje se član 37c koji glasi: „Ministarstvo nadležno za sprovođenje ovog zakona će uspostaviti okvir za monitoring i evaluaciju rodne ravnopravnosti u aktivnostima nevladinih organizacija. Nevladine organizacije će biti obavezne da periodično dostavljaju izvještaje o mjerama rodne ravnopravnosti koje su preduzele i njihovim rezultatima. Ministarstvo će pružati smjernice i podršku u implementaciji ovih mjera.“ Dodaje se član 37d koji glasi: „Finansiranje nevladinih organizacija koje pružaju usluge za žrtve rodno zasnovanog nasilja će se centralizovati i vršiti preko organa državne uprave nadležnog za ovu oblast. Ovaj proces će uključivati standardizovane procedure verifikacije i akreditacije organizacija kako bi se osiguralo da imaju neophodne licence i kapacitete za pružanje efikasnih usluga.“ Dodaje se član 37e koji glasi: „Ministarstvo nadležno za oblast finansiranja nevladinih organizacija koje pružaju usluge za žrtve rodno zasnovanog nasilja će uspostaviti transparentan proces evaluacije sa jasnim kriterijumima za donošenje odluka o finansiranju nevladinih organizacija koje pružaju usluge za žrtve rodno zasnovanog nasilja. Evaluacione komisije će uključivati predstavnike/ce relevantnih zainteresovanih strana, kao što su organizacije za prava žena i eksperti/kinje za rodno zasnovano nasilje.“	Predlog nije prihvatljiv. Navedeno nije predmet regulisanja Zakona.
-----	--	---	--

		Dodaje se član 37f koji glasi: „Ministarstvo nadležno za oblast finansiranja nevladinih organizacija koje pružaju usluge za žrtve rodno zasnovanog nasilja će razviti sistem za kontinuirani monitoring i evaluaciju finansiranih nevladinih organizacija iz svoje nadležnosti. Ovo će uključivati redovne revizije, zahtjeve za izvještavanje i procjene uticaja kako bi se osigurala odgovornost i efikasno korišćenje sredstava.“ Dodaje se član 37e koji glasi: „Ministarstvo nadležno za oblast finansiranja nevladinih organizacija koje pružaju usluge za žrtve rodno zasnovanog nasilja će pružati programe za izgradnju kapaciteta za nevladine organizacije kako bi im se pomoglo da ispune neophodne standarde za akreditaciju i finansiranje. Ovi programi će uključivati obuku u finansijskom upravljanju, standardima pružanja usluga i zahtjevima za izvještavanje.“ <i>Predložene dopune imaju za cilj da osiguraju sistemsku i održivu podršku nevladinim organizacijama koje se bave rodnom ravnopravnošću, pravima žena i zaštitom žrtava rodno zasnovanog nasilja. Nevladine organizacije u ovoj oblasti imaju ključnu ulogu u pružanju usluga, zagovaranju i podizanju svijesti, ali se često suočavaju sa nedostatkom stabilnih izvora finansiranja, ograničenim kapacitetima i nestrukturisanom institucionalnom podrškom. Uspostavljanjem posebnih fondova, obaveznih obuka, te jasnog sistema monitoringa i evaluacije, država preuzima aktivnu ulogu u jačanju kapaciteta i profesionalizaciji organizacija koje rade na osjetljivim pitanjima rodne ravnopravnosti i nasilja nad ženama. Time se obezbjeđuje da organizacije raspolažu potrebnim znanjem, licencama i resursima, kao i da primjenjuju standardizovane procedure u pružanju usluga. Centralizacija finansiranja i uvođenje transparentnih kriterijuma za akreditaciju i evaluaciju obezbjeđuje pravičnost, odgovornost i efikasno korišćenje javnih sredstava. Uključivanje organizacija za prava žena i eksperata za rodno zasnovano nasilje u evaluacione procese doprinosi participativnom donošenju odluka i jačanju povjerenja između države i civilnog sektora.</i>	
170	Petar Knežević, Centar za razvoj	izražavaju duboku zabrinutost povodom odluke Ministarstva regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama da se javna rasprava o Nacrtu zakona o nevladinim organizacijama sprovede tokom mjeseca avgusta tekuće godine, imajući u vidu da je navedeni period uobičajeno	Pojašnjenje. Nema konkretnih komentara.

	nevladinih organizacija (okrugli sto u Glavnom gradu Podgorica 27.08.)	vrijeme korištenja godišnjih odmora značajnog broja predstavnika svih zainteresovanih strana. Smatraju da ovakav pristup organizaciji javne rasprave ne predstavlja dobru praksu, obzirom da značajno otežava kvalitetnu pripremu i aktivno učešće zainteresovane javnosti, čime se cjelokupan proces potencijalno svodi na formalno ispunjavanje procedura. Istovremeno je pohvalio organizovanje tri okrugla stola, te činjenicu da javna rasprava je organizovana u trajanju od 40 dana.	
171	Petar Knežević, Centar za razvoj nevladinih organizacija (okrugli sto u Glavnom gradu Podgorica 27.08.)	U okviru dokumenta dostavljenih uz javni poziv za javnu raspravu nije objavljeno obrazloženja Zakona, što predviđeno Uredbom o izboru predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javne rasprave u pripremi zakona i strategije. Takođe, skreću pažnju da poziv za javnu raspravu, sa pratećom dokumentacijom ni do kraja roka predviđenog za trajanje javne rasprave, nije objavljen ni na portalu e-uprave (a što je obaveza u skladu sa članom 12 Uredbe), čime je onemogućeno potencijalno zainteresovanoj javnosti, koja se putem portala informiše o tekućim javnim raspravama, da se uključi u proces javne rasprave.	Pojašnjenje. Uz javni poziv za javnu raspravu, objavljeno je saopštenje za sajt, u kojem su navedeni Opšti kao i specifični ciljevi donošenja zakona.
172	Marko Savićević, NVO Folklorni ansambl Oro (okrugli sto u Glavnom gradu Podgorica 27.08.)	Član 44 koji se odnosi na raspolaganje imovinom u slučaju brisanja iz Registra kojom je propisano "U slučaju brisanja iz registra, preostala imovina nevladine organizacije dodjeljuje se, u skladu sa statutom nevladine organizacije, drugoj nevladinoj organizaciji ili javnoj ustanovi sa sjedištem u Crnoj Gori koja svoje ciljeve ostvaruje u oblastima od javnog interesa iz člana 36 stav 2 ovog zakona" <i>Da li ovako predloženo rješenje more ovako da stoji, imajući u vidu da se neke nevladine organizacije finansiraju od drugih nevladinih organizacija, a ima i onih koji se tako ne finansiraju.</i>	Pojašnjenje. Nejasan komentar.
173	Jelena Zindović	Sugerišemo da član komisije ne može biti iz redova lokalnih organa, političkih partija, zaposlen u organima državne uprave, lokalne samouprave, javnim preduzećima i ustanovama čiji je osnivač država odnosno lokalna samouprava.	Predlog nije prihvatljiv. Navedeno nije predmet regulisanja Zakona.

	Putem pošte, dana 04.09.2025. godine	<i>Ta lica su u direktnom sukobu interesa. Posebno kada su u pitanju lica iz političkih partija kao i lica zaposlena u ostalim državnim organima.</i>	
174	Jelena Zindović Putem pošte, dana 04.09.2025. godine	Sugerišemo Da se odvoje organizacije koje su prihodovale do 50 hilada i organizacije preko 50 hiljada. <i>Organizacije koje su realizovale preko 50 hiljada eura da apliciraju u Ministarstvima gdje su veći iznosi i da se isključe sa konkursa gdje su manja opredijeljena sredstva.</i>	Predlog nije prihvatljiv. Navedeno nije predmet regulisanja Zakona ali može biti relevantno za uredbu (pojednostavljena procedura za grantove male vrijednosti)
175	Jelena Zindović Putem pošte, dana 04.09.2025. godine	Sugerišemo da organizacije koje su aktivne više od 10 godina da uđu u redovno finansiranje čak i sa manjim budžetom ali da ne dolaze u situaciju da zbog fiktivnih organizacija ne djeluju u svojim oblastima. <i>Zbog otvaranja novih organizacija i nesavjesnog rada procjenjivača veliki broj organizacija je ostao bez sredstava za redovno djelovanje.</i>	Predlog nije prihvatljiv. Zabrana načela diskriminacije u javnom finansiranju.
176	Sanda Rakočević Akcelerator društvenih promjena – Zid Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	Potreban precizniji status različitih oblika udruživanja građana. <i>U Crnoj Gori neprofitni sektor je potpuno neuređen zbog izostanka zakonske regulative koja bi pratila stanje na terenu i različitost formi organizovanja. Mi u realnom životu imamo mnoge organizovane oblike neprofitnih organizacija. Pored udruženja i fondacija koje nastoji regulisati ovaj zakon, postoje:</i> • umjetničko kulturni asambli, orkestri, KUD-ovi (Recimo Bokeška mornarica je NVO a Bokeško kolo je u registru kulturnog nasljeđa) • Zagovaračke (Advocacy) grupe (kao što je recimo grupa građana organizovanih u organizaciju Voz neprebola koja je 2024 godine prihodovala 2053,00 Eur, Ili Inicijativa za zaštitu Sinjajevine) koje se formiraju za tacno definisano pitanja. • Profesionalne i biznis asocijacije koje štite interese struke i biznisa (ULUCG, Strukovno udruženje arhitekata, pčelara, proizvođača mlijeka...) <i>Prijedlog je da se zagovaračke grupe registriju i omogućiti olakšano djelovanje i nadzor nad radom jer djeluju na konkretnom pitanju i potreban im je pečat i račun do trenutka okončanja inicijative. Za umjetničke i kulturne organizacije,</i>	Predlog nije prihvatljiv. Zakon precizira na koje se oblike udruženja i fondacije odnosi, te svi oblici organizovanje koji ispunjavaju karakteristike propisane ovim zakonom, a koje nisu uređene drugim zakonom, se osnivaju i djeluju saglasno odredbama ovog zakona. Dodatno Zakon propisuje da je on lex generalis u odnosu na posebne zakone koje uređuju pojedine oblike NVO, smanjujući time rizik od pravnih praznina koje

		<i>strukovne organizacije i sl navesti obavezu da budu prepoznate drugim zakonima uz osiguranje kroz ovaj zakon fonda za njihov kontinuirani rad - definisati uslove za sticanje posebnih statusa, broj udruženih i budžet za rad. Postoji i niz oblika koji zbog svoje prirode rada mogu imati veće prihode ili dominantno direktne prihode kao što su:</i> <i>• Grupe samopomoći (Zavisnici od psihoaktivnih supstanci – takozvane Komune kao što imamo RETO centar);</i> <i>• Organizacije koje djeluju kao socijalna preduzeća a što će kao oblik biti prepoznato u Zakonu o socijalnom preduzetništvu;</i> <i>• Sportske asocijacije za masovno baljenje sportom ;</i> <i>• Takozvane „Kvazi nevladine orgnizacije“ koje realizuju aktivnosti kroz partnerstvo sa državom, ili koje realizuju programe za potrebe države a nisu organizovane od strane države poput Mreže za mlade i sl. Ovim oblicima potrebno je osigurati da imaju veći % od prihoda u ukupnom iznosu prihoda.</i>	donose nesigurnost u pravnom prometu.
177	Sanda Rakočević Akcelerator društvenih promjena – Zid Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	Otvorena pitanja koja nijesu definisana ovim zakonom: <i>• Radni status i obavljanje radne prakse u NVO – omogućiti obavlja radne prakse i njeno prepoznavanje, kao i uslove za njeno obavljanje.</i> <i>• Šifra djelatnosti za radna mjesta unutar nevladinih organizacija (Nema statistike o radu u NVO, o sredstvima koje dodju u CG kroz programe podrške civilnom društvu) – U zaključcima obavezati Vladu da naloži Monstatu da osigura ovu statistiku.</i> <i>• Model ili afirmativne mjere koje će stimulisati građane da se uključuju u civilni sektor (Prijedlog mjera kroz podzakonski akt da donese resorno ministarstvo).</i> <i>• Mjere podrške zapošljavanju u NVO (o sektoru nema podataka da u njemu radi 2000 ljudi po različitim osnovama, koliko fondova van zemlje NVO sektor privlači i osigurava razvoj lokalne zajednice).</i> <i>• Poreske olakšice kao osnov za podršku društveno odgovorno poslovanje (afirmacija partnerstva sa biznisom) – Kroz zaključke zadužiti Ministarstvo finansija na izmjene Zakona kojim bi se uredilo ovo pitanja.</i>	Predlog nije prihvatljiv. Navedeno nije predmet regulisanja Zakona.

		<i>Građanima treba otvoriti organizacije, ali ne kao jedini motiv da bi participirali u odlučivanju, već u realizaciji aktivnosti i time sticali povjerenje. Nema nigdje riječi o učešću građana kroz volontiranje u NVO.</i>	
178	Sanda Rakočević Akcelerator društvenih promjena – Zid Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	Saradnja sa državom i lokalnom upravom nije samo finansiranje projekata. <i>Postavljaju se pitanja da li ima država kakve potrebe i kakvu korist od te saradnje. Ima li mogućnost da prenese dio svojih nadležnosti (iz domena izvršavanja ne upravljanja) na NVO koji ima kapacitet i kadrove za to.</i>	Pojašnjenje. Nejasan komentar.
179	Sanda Rakočević Akcelerator društvenih promjena – Zid Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	Član 1 <i>Osim udruženja i fondacija Zakon treba da prepozna Zagovaračke grupe. Ostale grupe propoznati, a ako nisu predmet ovog zakona to posebno prepoznati u datom članu ispod. Prepoznati „Kvazi nevladine orgnizacije“ i ovim zakonom regulisati njihovu strukturu u daljim članovima zakona.</i>	Predlog nije prihvatljiv. Zagovaračke grupe nisu pravni već kolokvijalni pojam, a mogu biti neformalne ili formalne, sastavljen je samo od građana, koalicija NVO i drugo. Zakon ne uređuje kvazi nevladine organizacije.
180	Sanda Rakočević Akcelerator društvenih promjena – Zid Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	Član 15 <i>U članu 15 definisati obavezu izrade online registra po uzoru na PADOR kome bi svaka organizacija mogla prići i dodati podatke, statut i sva potrebna dokumenta za apliciranje za državnu podršku.</i>	Predlog nije prihvatljiv. Navedeno nije predmet regulisanja Zakona.
181	Sanda Rakočević Akcelerator	Član 32 Privredna djelatnost	Predlog nije prihvatljiv.

	društvenih promjena – Zid Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	<i>Omogućiti da NVO koje se registruju kao socijalna preduzeća imaju mogućnost prihodovanja do 70% ukupnih Prihoda.</i>	Socijalna preduzeća nisu predmet regulisanja ovog zakona.
182	Sanda Rakočević Akcelerator društvenih promjena – Zid Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine	Član 37 – prijedlog 1 - Neprihvatljivo je šta sve obuhvata ovaj član. Stav 6 ovog člana da se Uredbom definišu prioriteti, budžet i način apliciranja je apsurdan. On se mijenja i umjesto njega PREDLŽEMO da za potrebe finansiranja resorno Ministarstvo formira zasebnu kancelariju koja će kao profesionalno tijelo raditi na podršci, finansiranju, monitoringu projekata, uticaju projekata na zajednicu i ukupnu evaluaciju. Član 37 – prijedlog 2. Kancelariji dati mogućnost da u slučaju finansijskih malverzacija može inicirati kod poreskih i finansijskih organa proces utvrđivanja nepravilnosti. Ovim bi se članovi 48 i 49 brisali jer bi se dala nadležnost Kancelariji da ima nadležnosti i u kojim situacijama. Čitanjem ovako definisanih članova oni se mogu tumačiti kao pritisak na rad i samostalnost organizacija jer nije definisano ko pokreće proces, u kojim slučajevima i sl. Član 37 – prijedlog 3. Stav kojim se definiše Izrada Strategija saradnje sa civilnim sektorom treba preimenovati u Strategiju razvoja civilnog sektora i bliže definisati način učešća u izradi dokumenta. Član 37 – prijedlog 4. Savjet preimenovati u Steering Committee (najbliži prevod je Koordinaciono upravljačko tijelo). U njemu definisati pri čemu funkcioniše. Naveti da će se posebnim Pravilnikom definisati rad, članstvo i nadležnosti.	Predlog nije prihvatljiv. Navedeno nije predmet regulisanja Zakona.
183	Sanda Rakočević Akcelerator društvenih promjena – Zid	Član 41. Pored podjele, definisati i izdvajanje dijela organizacija u novu, s tim što je potrebno u procesu definisati diobenim bilansom vlasništvo nad intelektualnom svojinom nad dijelom koji se izdvaja i pravo konkurisanja za sredstva iz državnih fondova podjednako kao organizaciji iz koje se izdvojila.	Predlog nije prihvatljiv. Pravno nije moguće izdvajanje dijela NVO, već samo njegova podjela u tom slučaju. što je regulisano Zakonom.

	Putem elektronske pošte, dana 03.09.2025. godine		
184	Goran Macanović, Savez slijepih Crne Gore (okrugli sto u Glavnom gradu Podgorica 27.08.)	S obzirom da je rečeno da se radi na Uredbi istovremeno sa Zakonom, smatra da ne bi navedeno trebalo da se radi dok se ne usvoji Zakon.	Pojašnjenje. Navedeno treba da bude deo istog paketa.
185	Goran Macanović, Savez slijepih Crne Gore (okrugli sto u Glavnom gradu Podgorica 27.08.)	Sugeriše da bi sistem finansiranje trebao da se reguliše Zakonom a ne Uredbom kako je to rečeno jer Vlade mogu da mijenjaju istu zbog političkih razloga. Uredbom bi trebali da se razrade odredbe Zakona.	Predlog nije prihvatljiv. Vidjeti Analizu o primjeni Zakona o NVO Ministarstva javne uprave daje obrazloženi odgovor na ovo pitanje.
186	Biljana Vučetić, Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga Putem pošte, dana 05.09.2025. godine	Predlažemo da se u dostavljenom nacrtu Zakona o nevladinim organizacijama unese novi član, koji bi bio sledećeg (ili sličnog) sadržaja: Član (broj) Status subjekata socijalne ekonomije. Organizacije koje se registruju u skladu s ovim Zakonom mogu steći status subjekata socijalne ekonomije, u skladu s odredbama posebnog zakona kojim se uređuje socijalna ekonomija. Na organizaciju is stava 1 ovog člana, koje stekne status subjekta socijalne ekonomije, primjenjuju se odredbe posebnog zakona kojim se uređuje socijala ekonomija. <i>Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga planirana izradu i usvajanje nacrtu Zakona o socijalnoj ekonomiji u IV kvartalu 2025. godine. Iako će tekst nacrtu zahtijevati dodatno pravno i terminološko usaglašavanje u skladu sa važećom legislativnom praksom, u ovoj fazi je od ključnog značaja da sadržaj Zakona bude suštinski usklađen s pravnim i institucionalnim okvirima Crne Gore. Poseban status subjekta socijalne ekonomije dodjeljivao bi se</i>	Predlog nije prihvatljiv. Navedeno nije predmet regulisanja Zakona.

		<i>zainteresovanim pravnim licima koja se osnivaju u skladu s drugim matičnim zakonima (npr. Zakonom o nevladinim organizacijama, Zakonom o privrednim društvima, itd), na osnovu jasno propisanih kriterijuma iz Zakona o socijalnoj ekonomiji. Nadležni organ državne uprave - trenutno Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga - bio bi zadužen za dodjelu statusa i vodjenje posebnog registra subjekata socijalne ekonomije. Ključno pitanje u ovoj fazi odnosi se na pravnu usklađenost Zakona o socijalnoj ekonomiji sa postojećim propisima. U tom kontekstu, razmatra se mogućnost da Zakon o nevladinim organizacijama sadrži odredbu kojom se predviđa da organizacije registrovane u skladu s tim Zakonom mogu steći status subjekta socijalne ekonomije.</i>	
--	--	---	--

Podgorica, 25.09.2025. godine

MINISTAR

Ernad Suljević

